

Handläggare
Isabelle Wall
Telefon: 08-508 150 52

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2024-02-22

Verksamhetsberättelse 2023 för Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Skarpnäcks stadsdelsnämnd godkänner verksamhetsberättelsen med bokslut 2023, inklusive bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Skarpnäcks stadsdelsnämnd begär att ackumulerat netto 6,359 miljoner kronor avseende resultatenheter överförs till 2024.
3. Ansöka hos kommunstyrelsen om ombudgetering av 0,3 mnkr av erhållna klimatinvesteringsmedel för 2023 avseende fossilfri trädgårdsskötsel.
4. Paragrafen justeras omedelbart.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

08-508 150 52

isabelle.wall@stockholm.se
start.stockholm

Karin Bülow
Stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	9
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	9
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid	10
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	13
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	29
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	38
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	42
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	43
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	46
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	49
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	51
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	53
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	55
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	57
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	62
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	66

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	70
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	74
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	79
Uppföljning av ekonomi	85
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	85
Resultatenheter	95
Investeringar	96
Ombudgeteringar	97
Medel för lokaländamål	97
Analys av balansräkning.....	97
Övrigt.....	99
Särskilda redovisningar.....	99
Bedömning av nämndens interna kontroll	99
Systematiskt kvalitetsarbete.....	100
Systematiskt arbetsmiljöarbete	105
Checklista för årlig uppföljning.....	105

Bilagor

Kommuncentrala bilagor

Bilaga 1:1	Investeringsutgifter 2023
Bilaga 1:2	Reinvesteringar 2016-2023
Bilaga 1:3	Kommunövergripande verksamhet
Bilaga 1:4	Rapportering av basnyckeltal 2023

Bokslut

Bilaga 2:1	Budgetavräkning
Bilaga 2:2	Balansräkning
Bilaga 2:3	Resultaträkning

Förvaltningens bilagor

Bilaga 3:1	Uppföljning av intern kontroll 2023
------------	-------------------------------------

- Bilaga 3:2 Verksamhetsuppföljning 2023
- Bilaga 3:3 Underlag till förskolerapport
- Bilaga 3:4 Uppföljning av öppen fritidsverksamhet
- Bilaga 3:5 Årsrapport GDPR
- Bilaga 3:6 Rapport årlig uppföljning av SAM (systematiskt arbetsmiljöarbete)
- Bilaga 3:7 Uppföljning av trygghetsinvestering – Utsmyckning av gångtunnlar
- Bilaga 3:8 Uppföljning av trygghetsinvestering – Förstärkt belysning Skapaby
- Bilaga 3:9 Slutrapport klimatinvesteringsmedel – installation av närvarostyrning
- Bilaga 3:10 Slutrapport klimatinvesteringsmedel – LED kulturhuset Skarpnäck
- Bilaga 3:11 Uppföljning av klimatinvesteringsmedel – fossilfri/noll-utsläpp trädgårdsskötsel

Sammanfattande analys

Stadsdelsnämnden bidrar till att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och målen för verksamheterna uppnås. I bokslutet redovisas ett ekonomiskt överskott om 26,1 mnkr efter resultatöverföring.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningsledningen i samråd med chefer och nyckelpersoner inom respektive avdelning. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp och stadsdelsnämndens pensionärsråd 2024-02-15.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås. Bedömningen grundas på att fyra verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet uppnås helt. Ett verksamhetsområdesmål uppnås delvis. Av underliggande nämndmål uppnås fem helt och två uppnås delvis. Stadsdelsnämnden har bidragit till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att erbjuda en meningsfull och trygg fritid för barn och ungdomar samt aktiviteter och social samvaro för alla invånare oavsett kön, bakgrund och funktionsförmåga. Inom förskolorna genomsyras lärandet av hållbar utveckling. Nämndens förskolor är organiserade så att alla barn får tillgång till pedagogiskt utbildad personal och undervisning ledd av legitimerade förskollärare. Socialtjänstens arbete med ett familjeorienterat och teambaserat förhållningssätt har bidragit till en flexibel samordning av stadsdelens samlade kompetens och resurser. Förvaltningens samordnare mot rekrytering till kriminalitet (LOSAM) har arbetat nära skolorna i stadsdelsområdet för att tidigt upptäcka barn med riskbeteende, och för att kunna ge stöd till familjerna för att stärka skyddsfaktorerna kring barnet. Arbetet har under året lett till att yngre barn har uppmärksamats tidigt. Inom äldreomsorgen har arbetet för en god och nära vård fortgått. Flera kompetensutvecklingsåtgärder har genomförts inom verksamheterna.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås. Bedömningen grundas på att samtliga verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet uppnås helt samt att underliggande nämndmål uppnås. Förvaltningens arbete med energibesparing ger effekt och energiminskningen är påtaglig jämfört med föregående år. För att stärka de ekologiska värdena i stadsdelsområdet har förvaltningen samverkat med miljöförvaltningen i arbetet med stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald och de lokala åtgärdsplanerna för Flatens naturreservat. En klimatrelaterad riskkartläggning som innefattar förvaltningens parker samt verksamheter inom äldreomsorg och förskola har genomförts. Resultaten används för att genomföra multifunktionella åtgärder mot höga temperaturer och skyfall. Förvaltningen har använt sig av nudging, det vill säga att inspirera till beteendeförändringar hos individer, i försök att minska nedskräpningen i stadsmiljön samt öka återvinningen i nämndens verksamhetslokaler. Samtliga kommunala förskolor har infört lokala köksnätverk som arbetar nära den pedagogiska verksamheten i syfte att implementera stadens måltids- och livsmedelsrelaterade miljö- och klimatmål. Förvaltningen har samverkat med berörda bolag och fackförvaltningar inom staden kring frågor och önskemål från allmänheten som bland

annat rör framkomlighetsbeskäring av växtlighet på befintliga parkvägar och fordons hinder. Där det har varit möjligt har fordons hinder kombinerats med åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås under året. Bedömningen grundas på att fem verksamhetsområdesmål kopplade till inriktningsmålet uppnås helt och två uppnås delvis. Åtta underliggande nämndmål har uppnåtts helt under året och två har uppnåtts delvis. Förvaltningen har hanterat ekonomin ansvarsfullt och haft en god budgethållning. Arbetet med att främja ett aktivt medarbetarskap och stärka det närvarande ledarskapet har fortsatt. Kompetensutvecklingsinsatser har genomförts för chefer och för medarbetare i olika yrkesgrupper. Antal bidragsberoende hushåll har minskat kontinuerligt under året. Andelen personer som har haft ekonomiskt bistånd till sin försörjning under lång tid har minskat. Andelen invånare i stadsdelsområdet som har ekonomiskt bistånd är, liksom andelen barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd, fortsatt lågt jämfört med staden som helhet. Det vräkningsförebyggande arbetet har varit prioriterat. Den som riskerat sitt kontrakt har fått en personlig kontakt med handläggare, budget- och skuldrådgivning samt det stöd eller de insatser som behövs utifrån individuellt behov.

Arbete utifrån kommunfullmäktiges prioriterande områden

I stadens budget för 2023 beskrevs ett antal gemensamma direktiv för samtliga nämnder. Direktiven rör prioriterade områden där det finns ett särskilt stort behov av utvecklade processer och samverkan mellan flera av stadens nämnder.

Långsiktigt hållbar ekonomi i en turbulent omvärld

Effekter av inflationstakt, stigande räntor, ökade energipriser och lågkonjunktur påverkar nämndens ekonomiska förutsättningar. De ekonomiska osäkerhetsfaktorerna är fortsatt stora. Förvaltningen säkerställer en långsiktigt hållbar ekonomi genom effektiv resursanvändning, och arbetar aktivt för att effektivisera förvaltningens lokalutnyttjande.

Klimatpolitiken - hela stadens ansvar

Bred samverkan med stadsdels- och fackförvaltningar, stadens bolag och stadsledningskontoret effektiviserar förvaltningens miljö- och klimatarbete och medarbetare inom samtliga verksamhetsområden deltar med genomförandet och måluppfyllelse utifrån sin roll. Samverkan sker även med det lokala civilsamhället och de lokala näringsidkarna som är viktiga aktörer för att binda samman social och miljömässig hållbarhet.

Innovation, digitalisering och upphandling

Under 2023 har förvaltningen drivit ett förvaltningsövergripande kvalitetsforum för att stärka kvalitetsarbetet och implementera stadens kvalitetsprogram. Arbetet har utgått från de sex förhållningssätten i stadens kvalitetsprogram; stockholmarens fokus, helhetssyn, hållbarhet, handlingsutrymme, lärande och öppenhet.

Förvaltningen har infört det nya videomötesverktyget *Zoom X* och förberedelse har påbörjats inför implementeringen av stadens nya planeringsverktyg *Hypergene* för en mer digitaliserad

och transparent budget- och prognosprocess.

Staden som arbetsgivare

Flera verksamheter har under året arbetat med att öka andelen tillsvidareanställd personal i syfte att minska andelen visstidsanställd och timavlönad personal. Andelen tillsvidareanställda har ökat. Arbetet med att stärka det systematiska och aktiva arbetsmiljöarbetet för ett långt och hållbart arbetsliv har fortsatt under året. En modell för hur verksamheter i dialog med medarbetarna kan arbeta med friskfaktorer i arbetslivet har tagits fram. Friskvårdsförmånerna har varit förstärkta under året.

Nya förstärkta skyddsregler i kommunernas kollektivavtal gäller från hösten 2023 och verksamheterna har arbetat med planering utifrån dem. Syftet med de förändrade reglerna är att främja ett hållbart arbetsliv med fokus på återhämtning med tillräcklig dygnsvila och veckovila.

Samverkan för en trygg och säker stad

Samverkan med andra aktörer genom SkarpBRÅ, Skarpnäckslyftet och den lokala samverkansöverenskommelsen med Polisen, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret pågår och aktörerna ser positivt på samarbetet. De olika forumen möts återkommande och arbetar aktivt med frågor om säkerhet och trygghet.

Två fältassistenter är rekryterade och har påbörjat sitt uppdrag i stadsdelsområdet. Deras verksamhet har under 2023 fokuserat på invånare mellan 10-17 år och arbetet har syftat till att uppmärksamma och ge riktat stöd likväl det förebyggande arbetet med olika former av föräldraföreläsningar. Det finns en planering för hur verksamheten framöver ska arbeta med ANDTS-frågor.

Arbetet med att stärka krisberedskapen fortgår och förvaltningen har en god beredskap att möta kriser och samhällsstörningar. Under 2023 har krisberedskapen visat sig vara välfungerande då stadsdelen under året mött händelser där kristöd mot invånarna varit aktuellt och visat sig gett ökad trygghet för både enskilda individer och lokalsamhället.

Under hösten genomfördes en trygghetsvandring i Kärrtorp.

Samverkan för trygga barn och ungdomar med rättvisa livsvillkor

Förskolan har en viktig funktion i det förebyggande arbetet, bland annat genom att tidigt uppmärksamma barn som riskerar att fara illa. Förvaltningen har fortsatt att utveckla samverkan mellan förskolorna och socialtjänsten. Exempelvis har förskolan tillsammans med socialtjänsten tagit fram ett utbildningsmaterial kring orosanmälningar som alla medarbetare får ta del av under året.

Barnen inom nämndens förskolor ska ges tillgång till en likvärdig utbildning av hög kvalitet som utgår från ett tydligt barnperspektiv. Förskolorna har fortsatt att utveckla och fördjupa det språkutvecklande arbetet tillsammans med barnen. Barnen har genom undervisningen getts förutsättningar att öka sitt ordförråd, sin språkliga medvetenhet samt förmågan att kommunicera. Förvaltningen har fortsatt att prioritera och utveckla uppsökande verksamhet så som introduktionsförskola och öppen förskola.

Förvaltningen har fortsatt att erbjuda en inkluderade, aktiv och trygg verksamhet inom fritidsgårdarna med besökarnas delaktighet och inflytande som grund. Förvaltningen har samverkat med idrottsföreningar och andra delar av civilsamhället för att skapa verksamheter som attraherar barn och unga. Detta har bland annat bidragit till att en variation av lovaktiviteter erbjudits barn och unga. Fritidsgårdarna arbetar utifrån *Stockholms stads strategi för fritids och ungdomsgårdar* med fokus på områdena jämlikhet, jämställdhet, delaktighet och inflytande, kvalitativ och attraktiv verksamhet.

Ett Stockholm med hållbar tillväxt

Nämndens näringslivsarbete inriktas på åtgärder för att utveckla tryggheten och attraktionskraften i stadsdelsområdet i enlighet med stadens näringslivspolicy. Policyn har fyra fokusområden; att stimulera tillväxt och företagsamhet, förbättra service, tillgänglighet och myndighetsutövning, skapa attraktivare miljöer och bättre framkomlighet samt att öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens. Förvaltningen samverkar med det lokala näringslivet inom ramen för platssamverkan, lokala BRÅ och bevakar näringslivsfrågorna inför planering av sommartorg och andra förändringar av utemiljön.

Stockholm som ett kulturellt centrum

Förvaltningen har fortsatt erbjuda meningsfulla aktiviteter och social samvaro för stadsdelsområdets invånare i alla åldrar oavsett kön, bakgrund och funktionsförmåga. Bland annat har de aktiviteter som erbjudits i Skarpnäcks kulturhus bidragit till att ge invånarna möjlighet själva skapa och ta del av kultur. Prioritering har skett för att nå de målgrupper som vanligtvis inte tar del av stadens kulturutbud. Stadsdelsnämndens stöd till ideella föreningar har bidragit till att stärka den ideella sektorns förutsättningar och erbjuda fler aktiviteter och verksamheter av god kvalitet till invånarna.

Samverkan för ökat bostadsbyggande och en hållbar stadsutveckling

Förvaltningen bevakar de lokala intressena inom de områden förvaltningen har rådighet över när nya bostäder planeras i stadsdelsområdet. Behov av förskolor, bostäder med särskild service och boenden för äldre framförs i tidigt skede i kommande detaljplaner. Förvaltningen har under perioden deltagit i planering av kompensationsåtgärder för park- och naturmark som tagits i anspråk för bostadsbyggnation samt i stadsövergripande möten gällande utveckling av stadsdelen Skarpnäck.

En hållbar demokratisk stad

Förvaltningens arbete med Agenda 2030, för ökad lokal demokrati samt för de mänskliga rättigheterna, jämställdhet och barns rättigheter har fortgått under året. Nämnden beslutade om en medborgarbudget för utvecklande av foajén till Skarpnäcks kulturhus. Flertalet medborgarförslag inkom varav tre förslag gick vidare till omröstning. I slutet av året genomfördes den nya utformningen av foajén utifrån det vinnande förslaget.

Se sammanfattning under mål 3.7. samt närmare beskrivning under respektive verksamhetsområdesmål.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås. Bedömningen grundas på att fyra verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet uppnås helt och ett uppnås delvis. Fem underliggande nämndmål uppfylls helt och två uppfylls delvis.

Stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål bland annat genom att barn och ungdomar har erbjudits en meningsfull och trygg fritid. Fritidsgårdarna har samverkat med olika aktörer för att tillgodose barn och ungas behov och önskemål. Förvaltningen har fortsatt prioritera och utveckla uppsökande verksamhet så som introduktionsförskola och öppen förskola.

Flickor och pojkar i Skarpnäcks kommunala förskolor får en god grund för ett livslångt lärande. Utbildningen genomsyras av ett lärande för hållbar utveckling och alla barn får tillgång till undervisning ledd av legitimerad förskolelärare. Förskolorna har välutvecklade arbetssätt för att främja barnens språkutveckling.

Förvaltningen har fortsatt att utveckla ett förebyggande och tidigt stöd för barn och unga. Det familjeorienterade och teambaserade förhållningssättet inom socialtjänsten har bidragit till en flexibel samordning av stadsdelens samlade kompetens och resurser. Under året har förvaltningen tagit fram ett arbetssätt för systematisk uppföljning av insatsen boendestöd i syfte att långsiktigt stärka och synliggöra delaktighet hos personer med funktionsnedsättning. Förvaltningen har även stärkt delaktigheten hos barn som har en funktionsvariation genom att använda tecken och bildstöd. Antalet våldsutsatta som sökt stöd under året har minskat något jämfört med föregående år. Relationsvårdsteamet arbetar även med att få kontakt med personer som utövar våld i nära relation, för att kunna erbjuda fler personer behandlingskontakt i syfte att våldet ska upphöra.

Inom äldreomsorgen har arbetet för en god och nära vård fortgått under året. Kompetensutvecklingssatsningar har genomförts inom samtliga verksamheter för att möta nuvarande och kommande behov av vård och omsorg. Förvaltningen har bidragit till arbetet med äldrevänlig stad bland annat genom förebyggande insatser mot ofrivillig ensamhet och social isolering.

Skarpnäcks kulturhus har erbjudit meningsfulla aktiviteter och social samvaro för stadsdelsområdets invånare i alla åldrar oavsett kön, bakgrund och funktionsförmåga.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att målet för verksamhetsområdet och underliggande nämndmål uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att majoriteten av indikatorerna är uppnådda och aktiviteterna genomförda. Stadsdelsnämnden har bidragit till kommunfullmäktiges mål genom att barn och ungdomar erbjudits en meningsfull fritid, tillgång till trygga fritidsgårdar och tidiga sociala insatser.

Inkluderande, aktiv och trygg fritid

Förvaltningen har erbjudit en inkluderande, aktiv och trygg verksamhet inom fritidsgårdarna med besökarnas delaktighet och inflytande som grund. Fritidsgårdarna har bland annat samverkat med föreningar, för på bästa sätt tillgodose barn och ungas olika behov av fritidsaktiviteter.

Under våren fick samtliga stadsdelar utökat anslag för sommarlovsaktiviteter. Detta har gett möjlighet för barn och unga att ta del av och uppleva aktiviteter utanför stadsdelsområdet som de kanske inte annars har möjlighet att göra. Genom att erbjuda en meningsfull fritid ser verksamheten att barn och unga visar ökad tillit och förtroende till de trygga vuxna som arbetar på fritidsgården. Exempelvis vågar de berätta saker som exempelvis händer i skolan och som de inte berättar för andra vuxna samt att de får en vägledning in i vuxenlivet. Mer om lovaktiviteter beskrivs under 1.3.

Fritidsledare har arbetat uppsökande utanför fritidsgården utifrån var ungdomarna befunnit sig och där behov av vuxennärvaro varit som störst. Arbetsättet har syftat till att ge ökad trygghet hos de ungdomar som vistats inom stadsdelsområdet. Fritidsgårdarna har fortsatt arbeta utifrån *Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar* med fokus på områdena jämlikhet, jämställdhet, delaktighet- och inflytande, kvalitativ och attraktiv verksamhet. Utifrån strategins målområden ligger förvaltningens lokala utvecklingsplan för fritidsgårdarna som grund i det dagliga arbetet.

Fritidsgårdarna har samverkat med olika aktörer för att tillgodose barn och ungas behov av en aktiv och meningsfull fritid. Besökarna har varit delaktiga vid såväl urval och utvärdering av aktiviteter vilket ökat förutsättningarna att bedriva en meningsfull fritidsverksamhet. Genom aktiviteterna som erbjudits har relationer, förtroende och trygghet skapats. Personalen vid fritidsgårdarna har utgått från ett normkritiskt förhållningssätt som bygger på att besökare och personal arbetar tillsammans för en hög grad av trygghet i verksamheterna.

De tjejkvällar som fritidsgårdarna anordnat har haft en återkommande grupp besökare som har haft önskemål på olika aktiviteter. Övriga kvällar har andelen flickor generellt ökat på fritidsgårdarna vilket har medfört att fler flickor har tagit del av fritidsgårdarnas utbud och verksamhet. Arbetet bidrar till att uppfylla mål 5 i Agenda 2030. Målet handlar om att uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Två ungdomar som regelbundet vistats på Björkhagens fritidsgård inkom med ett medborgarförslag som bifölls av nämnden, gällande önskemål om utökning av fritidsgårdens öppettider. Förvaltningen kommer att utvärdera effekten av de utökade öppettiderna.

Fritid för alla är ett stadsövergripande nätverk som arbetar för att utveckla fritidsaktiviteter så att alla har möjlighet till en aktiv fritid. I samverkan med nätverket har fritidsgårdarna genomfört olika aktiviteter för barn och unga med funktionsnedsättning. Exempelvis har ett funkisdisco anordnats på Högdalens fritidsgård. På Träffstugan, som är en fritidsgård för barn och unga med funktionsnedsättning, har öppen scen genomförts där besökarna fick uppträda för varandra.

Parklek

Enligt *Stockholms stads strategi för parklekar* som antogs under året ska parkleken bland annat vara en mötesplats med närvarande och trygga vuxna förebilder och en del av det trygghetsskapande arbetet. Verksamheterna ska hålla hög kvalitet samt utformas och utvecklas för att möta unga stockholmarnas behov och levnadsmönster.

Inom stadsdelsområdet finns två parklekar som förvaltningen driver i samverkan med ideella föreningar. Föreningarna har bidragit genom att plocka fram lekmaterial för utomhuslek och erbjudit viss verksamhet inomhus. Pyssel, lekar och spontanidrott är några exempel på vad besökarna fått ta del av. Upprustning av Skarpaby parklek har skett under året vilket medfört att delar av parkleken varit avspärrad. Bland annat har bollplan, plaskdamm och planteringar färdigställt. Parklekshuset har även renoverats i form av nya yttskikt och belysningsbyte har skett för att bidra till en mer välkomnande inomhusmiljö. Upprustningen av parkleken fortsätter under nästa år och beräknas vara helt färdigställt hösten 2024.

Förvaltningen ser utmaningar i att bedriva verksamheten i dess nuvarande form i enlighet med *Stockholms stads strategi för parklekar* avseende bland annat bemanning och öppethållande. I strategin lyfts bemanning och välfungerande arbetsätt, och att det inom parklekarna ska arbeta utbildad personal som har särskild kompetens inom lekens betydelse och utomhuspedagogik. Det lyfts också att andelen parklekspersonal med relevant eftergymnasial utbildning och fast anställning ska öka kontinuerligt, samt att ensamarbete i största möjliga mån ska undvikas. Förvaltningen ser att det krävs budgetmässiga förutsättningar att bemanna parklekarna i enlighet med det som anges i strategin. Förvaltningen är i nuläget beroende av hjälp från ideella föreningar för att driva parklekarna. Förvaltningen kommer att se över samarbetsformerna med föreningarna.

Öppen förskola och introduktionsförskola

De öppna verksamheterna är betydelsefulla mötesplatser för familjer med yngre barn. Förvaltningen har fortsatt prioritera och utveckla uppsökande verksamhet så som introduktionsförskola och öppen förskola. Öppen förskola och introduktionsförskola är riktad till barn som inte är inskrivna i ordinarie förskoleverksamhet samt till deras familjer.

Förvaltningen har sett behov av ytterligare en öppen förskola inom stadsdelsområdet. Utöver öppna förskolan Fyren i Kärrtorp finns sedan våren även en öppen förskola på Skarpnäcksfältet, Vindsnurrån. Verksamheten är integrerad som en del av introduktionsförskolan i syfte att skapa goda synergieffekter för att nå nya familjer.

Verksamheten har varit välbesökt och fler familjer har därmed getts möjlighet till ytterligare en öppen mötesplats inom stadsdelsområdet. Besökarna har i dialog med personalen återgett att de uppskattar närheten till öppna förskolan på Skarpnäcksfältet, den lugna atmosfären, öppettiderna samt möjligheten till samtal och samvaro med andra familjer. De beskriver också bland annat att deras barn getts möjlighet att utveckla sina sociala förmågor samt fått ökad möjlighet att umgås med andra barn.

För flera föräldrar som besöker introduktionsförskolan är förskolevägledningen ett viktigt inslag. Föräldrarna har bland annat fått hjälp med praktiska moment som att ställa sitt barn i kö till förskola. Föräldrar uppger också att de fått ökad förståelse kring hur utbildningen och undervisningen i förskolan fungerar.

För att nå familjer har Vindsnurrans samverkat med bland annat familjebehandlare, samhällsväglare, bostadssamordnare, stadsdelsmammor, Svenska kyrkans öppna förskoleverksamhet, barnavårdscentraler, Jobbtorg unga Globen och Miljöverkstan. Under året har cirka 20 familjer besökt introduktionsförskolans verksamhet och/eller fått förskolevägledning. Familjerna har återgett att de uppskattat att få information om den svenska förskolan av en pedagog i stället för att förlita sig på anhörigas kunskaper. Flera föräldrar uppger att förskolevägledningen är ett viktigt komplement till den övriga verksamheten på Vindsnurrans öppna förskola. Genom att de fått hjälp med praktiska moment som att ställa sitt barn i kö har de kunnat vara mer närvarande med sina barn.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med fastighetsnämnden utforma en strategi för användande och utveckling av parkleksverksamheten och användning av parkleksbyggnader	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: Barn och ungdomar ges möjlighet till en inkluderande, aktiv och trygg fritid

 Uppfylls helt

Beskrivning

Fritidsgårdarna är trygga, drogfria och jämställda mötesplatser. Alla, oavsett kön, bakgrund, funktionsnedsättning eller socioekonomiska förutsättningar välkomnas. Med ungdomarnas delaktighet och inflytande som grund, erbjuds aktiviteter som utvecklar, utmanar och bidrar till gemenskap. Fritidsgårdarna samverkar med civilsamhälle och näringsliv. Fritidsledarna möter besökarna med en positiv förväntan och nyfikenhet samt har kunskap om risk- och skyddsfaktorer.

Förväntat resultat

- Fritidsgårdarna är till för alla barn och unga och verkar för en jämn könsfördelning.
- Barn och unga är trygga, delaktiga och har inflytande på fritidsgårdarna.
- Barn och unga är nöjda med det utbud som erbjuds på fritidsgårdarna.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att majoriteten av indikatorerna är uppnådda och att aktiviteterna genomförts som planerat.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel barn och unga som känner sig trygga på fritidsgårdarna	94,44 %				90 %		2023
 Andel barn och unga som är nöjda med det utbud som erbjuds på fritidsgårdarna	92,59 %				75 %		2023
 Andel flickor som besöker fritidsgårdarna	35 %				36 %		2023
Analys Andel flickor som besöker fritidsgårdarna har ökat från 32 procent (2022) till 35 procent. Förvaltningens analys är att ökningen kan bero på att verksamheten har haft kvinnliga fritidsledare som besökt skolorna under året. Verksamheten fortsätter utveckla utbudet av aktiviteter på fritidsgårdarna i syfte att attrahera fler flickor.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen inkluderar barn och unga med funktionsnedsättningar i stadens egna kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter.	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen utreder möjligheten att starta öppen förskola på Skarpnäcksfältet	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen utreder möjligheten till utökade öppettider i parklekarna	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis uppnått under året. Bedömningen grundas på att del av indikatorerna ej uppnås. Utfallet påverkas främst av att det är utmanande att rekrytera förskollärare till tidsbegränsade vakanta tjänster. Barngruppernas storlek varierar under året vilket påverkar utfall, personaltätheten är dock i genomsnitt densamma. Övriga uppföljningar och utvärderingar som gjorts visar att utbildningen inom nämndens förskolor håller en likvärdig hög kvalitet. Till grund för förvaltningens bedömning ligger bland annat förskoleundersökningen, verksamhetsbesök, kvalitetsdialoger och pedagogisk dokumentation. Verksamheten bidrar till mål 4 Agenda 2030, som handlar om att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet samt främja ett livslångt lärande för alla.

Barnomsorgsgaranti, inskrivningsgrad och vikande barnantal

Den höga inskrivningsgraden inom stadsdelsområdet har bibehållits och barnomsorgsgarantin har uppfyllts. I stadens senaste mätning var 96, 2 procent av stadsdelsområdets barn i åldern två till fem år inskriva i förskola. Befolkningsprognos för Stockholm stad och Skarpnäcks stadsdelsområde visar på ett vikande barnantal. Det ställer bland annat krav på ett effektivt lokalutnyttjande och anpassning avseende de lokaler som nämnden hyr för drift av förskola.

Hållbar utveckling och likvärdiga pedagogiska lärmiljöer av hög kvalitet

Utbildningen inom nämndens förskolor genomsyras av ett lärande för hållbar utveckling. Det finns forskning som visar att den viktigaste faktorn för barns utveckling och lärande i förskolan är de pedagogiska relationerna mellan förskolepersonal och barn. Nämndens förskolor är organiserade så att alla barn får tillgång till pedagogiskt utbildad personal och undervisning ledd av legitimerade förskollärare. Två av förskolans fyra resultatenheter har rekryterat ytterligare ett antal tillsvidareanställda medarbetare för utökad grundbemanning. Verksamheten kan se att arbetssättet bidragit till ökad kontinuitet avseende personal samt ökad trygghet för barn och vårdnadshavare.

Barnen har varit delaktiga i utformandet av förskolornas lärmiljöer som är estetiskt tilltalande och utmanar rådande normer. Förskolan har arbetat med att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar. Barnen har fått pröva och utveckla sina förmågor och intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Förskolans arbete bidrar till mål 5 i Agenda 2030 som handlar om att uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

En av nämndens förskolor har tilldelats Skolverkets utmärkelse *Skola för hållbar utveckling* för framgångsrikt arbete med lärande för hållbar utveckling. Förskolan har visat på att verksamheten följer huvudprinciperna för lärande för hållbar utveckling och kopplar processen till aktuella styrdokument. Fler förskolor kommer att ansöka om utmärkelsen under nästkommande år.

En förskola av hög kvalitet verkar socialt utjämnande och bidrar till jämlikare uppväxtvillkor. De pedagogiska relationerna mellan förskolepersonal och barn är viktiga för barns lärande och utveckling i förskolan. Förskolans samtliga pedagoger och ledning har fått ta del av en föreläsning om betydelsen av de pedagogiska relationerna för barns lärande. Föreläsningen gavs av en professor verksam vid Malmö universitet och som forskat inom ämnet. Verksamheten kan bland annat se att utbildningsinsatsen gett medarbetarna ökad kunskap om hur viktiga de pedagogiska relationerna är för barns lärande och utveckling i förskolan.

Under året har förskolans ledning arbetat fram så kallade pedagogiska ställningstaganden för verksamheten. De syftar till att bidra till ökad likvärdighet avseende de pedagogiska lärmiljöerna inom verksamheten. Ställningstagandena har bidragit till en samsyn och ett stöd i det pedagogiska utvecklingsarbetet samt underlag för reflektion.

Pedagogisk dokumentation

Med hjälp av pedagogisk dokumentation kan förskolans pedagoger följa barnens utveckling och lärande. Med stöd av dokumentation kan analys och utvärdering av utbildningens kvalitet i förhållande till läroplanen genomföras. Utbildningen och undervisningen i nämndens

förskolor är sedan många år inspirerade av Reggio Emilias pedagogiska filosofi. Lyssnande, dokumentation och reflektion är några av den pedagogiska filosofins kännetecken liksom att se på olikhet som ett viktigt värde. Förvaltningen har fortsatt ge förskolans medarbetare utbildning inom pedagogisk dokumentation. Föregående år tillhandahölls utbildningen för samtliga förskollärare och under året har även barnskötarna fått ta del av kompetensutvecklingsinsatsen. Utbildningen har bidragit till en fördjupning i pedagogisk dokumentation för att möjliggöra utveckling av det pedagogiska arbetet och ett projektinriktat arbetssätt. Effekter som verksamheten kan se är att pedagogerna fått ett gemensamt språk och en möjlighet till fördjupning av vad pedagogisk dokumentation är.

Språkutvecklande arbetssätt

Förskolorna har fortsatt att utveckla och fördjupa det språkutvecklande arbetet tillsammans med barnen. Barnen har genom utbildningen och undervisningen i förskolorna getts förutsättningar att öka sitt ordförråd, sin språkliga medvetenhet samt förmågan att kommunicera. Flerspråkighet hos barn uppmuntras och ses som en resurs i språkinläringen.

Förskolorna har fortsatt arbeta för att främja barns utveckling av en kulturell identitet och användning av sitt eller sina modersmål.

Under året har kvalitetsdialoger genomförts vid samtliga förskoleenheter. En av uppgifterna har varit att presentera hur förskolorna arbetar med uppföljning och dokumentation av barns individuella språkutveckling och förändrade kunnande. Verksamheten har fått redogöra för progression som skett sedan föregående år. Förvaltningen kan se att barns enskilda språkutveckling i huvudsak följs upp inom verksamheten, främst inför utvecklingssamtal med vårdnadshavare. Förvaltningen kan se att systematiken kring uppföljning och dokumentation har utvecklats på individnivå men att det är ett fortsatt utvecklingsområde.

Förskolorna har fortsatt samarbetet med stadsdelsområdets bibliotek och har tagit del av det utbud som erbjudits. Under slutet av året har en riktad uppsökande insats genomfört vid tre av nämndens förskolor och mot de yngsta barnen mellan ett till två år och deras pedagoger. Insatsen har syftat till att ge inspiration kring läsning för de yngsta barnen.

Förvaltningen har genomfört en utbildningsinsats i yrkessvenska för pedagoger i samverkan med Farsta stadsdelsförvaltning. Insatsen genomförs på initiativ från Skolverket och vänder sig till personal inom förskola. Insatsen syftar till att stärka och utveckla undervisningens och utbildningens kvalitet med en ökad förståelse för uppdrag och begrepp utifrån nationella styrdokument för barns rätt till god utbildning i enlighet med nationella och interna budgetmål. Målet med insatsen är att möta arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov, men också behoven hos barn och vårdnadshavare. Medarbetarna har getts möjlighet att utveckla sin språkliga kompetens, fördjupa sin förståelse för förskolans roll och stärkas i sin yrkesroll. Utbildningsinsatsen förväntas bidra till det språkfrämjande och språkutvecklande arbetet tillsammans med barnen. Förvaltningen planerar att fortsätta utbildningsinsatsen under nästa år för fler medarbetare inom verksamheten.

Under året har sju biträdande rektorer gått stadens kursledarutbildning i flerspråkighet. Förvaltningen kommer under nästa år starta upp utbildningen *Flerspråkighet i förskolan* för pedagoger inom förskolorna.

Stockholms stad är förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska. Förvaltningen bidrar till att främja de nationella minoriteternas språk och kultur bland annat genom att förskolans arbetssätt. Förskolans pedagoger strävar efter att tillämpa ett interkulturellt förhållningssätt i arbetet tillsammans med barnen. Verksamheten arbetar med olika språk, även om det inte finns barn i gruppen som talar språket för närvarande. Bland annat används en inläsningstjänst och barnen har fått ta del av minoritetsspråken. Barnen i förskolan har även erbjudits teaterföreställningar där minoritetsspråken är representerande. Inom en av nämndens förskolor finns en finskspråkig avdelning med plats för 19 barn. Förvaltningens arbete för nationella minoriteters rättigheter bidrar till den bärande principen i Agenda 2030 om att ingen ska lämnas utanför.

Fler barn i förskola

Förvaltningen har fortsatt utveckla strukturerade metoder i syfte att nå fler vårdnadshavare och upplysa om rätten till förskola. Öppna förskolan och introduktionsförskolan är en viktig del i arbetet. För vårdnadshavare som besöker introduktionsförskolan är förskolevägledningen ett viktigt inslag. Vårdnadshavarna har bland annat fått hjälp med praktiska moment som att ställa sitt barn i kö till förskola. Besökarna uppger att de fått ökad förståelse kring hur utbildningen och undervisningen i förskolan fungerar. Under perioden har samverkan med socialtjänsten samt samhällsvägledning skett i syfte att öka deltagande i förskolan.

Lika rättigheter

Utbildningen i förskolan utgår från vad som bedöms vara barnets bästa och främjar delaktighet och inflytande. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans har fått stöd utformat med hänsyn till behov och förutsättningar. Inom verksamheten finns ett stödteam bestående av specialpedagoger och familjebehandlare som handleder förskolans pedagoger kring förhållningssätt, struktur och vilken anpassning som kan ske i verksamheten för att säkerställa att rätt stöd erbjuds alla barn. Stödteamets uppdrag är stärka förskolans möjligheter att tidigt uppmärksamma och stödja barn och familjer, samt stärka och stödja arbetet kring barn i behov av särskilt stöd. Stödteamet har gett arbetslagen handledning, kompetensutveckling och rådgivning vilket har bidragit till utveckling av metoder och förhållningssätt samt ökat förutsättningarna att skapa en trygg miljö på förskolan där barnen har möjlighet till utveckling och lärande.

Familjebehandlaren träffar regelbundet socialtjänstens familjeenhet för att stärka samarbetet med socialtjänsten och göra det icke biståndsbedömda föräldrastödet synligt och lättillgängligt. Familjebehandlaren har under perioden utökat samarbetet med barnavårdscentralerna (BVC) inom stadsdelsområdet vilket medfört att fler familjer kan få föräldrastöd. BVC Bagarmossen kan från hösten 2023 boka in föräldrar för enskilt stöd på plats i verksamheten. Kontakt med barnmorskemottagning och Malina mottagningen för samverkan kring enskilda familjer är också etablerad. Syftet med samverkan har varit att bland annat fånga upp gemensamma frågor, sprida kompetens och utvecklingsmöjligheter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	33,7 %	2,2 %	31,5 %	36,1 %	34 %	33 %	VB 2023
Analys Nämnden har ett högre satt målvärde än vad kommunfullmäktige anger. Periodens utfall överstiger stadens mål gällande andel legitimerade förskollärare. Förvaltningens analys är att verksamheten i vissa fall inte tillsatt vakanta förskollärartjänster (i och med sjunkande barnantal) för att anpassa organisationen. Det är också ett antal förskollärare som är föräldralediga vilket påverkar utfallet. Verksamheten ser utmaningar avseende att rekrytera legitimerade förskollärare till tidsbegränsade anställningar. Det är fler kvinnor än män som arbetar som förskollärare inom nämndens förskolor. Det beror bland annat på att kvinnor i högre utsträckning än män väljer att utbilda sig till förskollärare.							
  Antal barn per grupp	16,3 barn/avd.			16,7 barn/avd.	15	15	VB 2023
Analys Barngruppernas storlek varierar under året. Under våren är det fler barn inskrivna i verksamheten än under hösten, då de äldre barnen övergår till skolan. Barngruppernas storlek relaterar till flera samverkande faktorer. Dessa är bland annat resurstilldelning, medarbetarnas utbildning/kompetens, personaltäthet, barnens ålder, gruppens sammansättning, arbetssätt samt lokalernas storlek och utformning. Förskolornas gårdar, närliggande parker och naturområden är en stor del av den pedagogiska lärmiljön. Förskolorna har ett arbetssätt som fokuserar på personaltäthet och där barnen delas in i mindre grupper. Det innebär att barnen leker och har undervisning med ett lägre antal barn under större delen av dagen. Arbetssättet bidrar till utbildning och undervisning som anpassas till såväl gruppens samt det enskilda barnets intressen och behov. Det är en högre personaltäthet i barngrupper med yngre barn. De enheter som vid avläsningstillfället har ett högre genomsnittsvärde avseende antal barn per grupp arbetar för att sänka detta. Antal barn per grupp har minskat från 17,4 barn per grupp i tertial 1 till 16,3 barn per grupp vid årsbokslut.							
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,79 st			5,19 st	4,9	4,9	VB 2023
  Förskollärartäthet	15,9 st				15,5 st	15,5	VB 2023
Analys Målvärdet gällande antalet barn per legitimerad förskollärare uppnås inte vid avläsningstillfället. Barngruppernas storlek varierar under året vilket påverkar utfallet, personaltätheten är dock i genomsnitt densamma. Det finns ett antal förskollärare som är föräldralediga, sjukskrivna samt arbetar deltid. Det är utmanande att rekrytera förskollärare till tidsbegränsade vakanta tjänster. I väntan på att medarbetarna åter är i arbete samarbetar förskolorna inom enheten för att säkerställa undervisning ledd av legitimerad förskollärare.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden samt i samråd polis och boende verka preventivt för att öka tryggheten i skolan. Den samverkan ska ske på samma sätt gentemot fristående skolor	2023-01-01	2023-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla stödet till elever med funktionsnedsättningar som går ut gymnasieskola och gymnasiesärskola	2023-01-01	2023-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra elevhälsans organisation för förskola, grundskola och gymnasieskola, samt utreda möjligheten att införa nyckeltal för elevhälsan	2023-01-01	2023-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB, förskolenämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadsdelsnämnderna införa lekvärdesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga yststorlekar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Barn i förskolan har hållbara relationer till sin omvärld

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Hållbar utveckling är ett begrepp som används för att knyta ihop ekologiska, sociala och ekonomiska utmaningar som mänskligheten står inför. Hållbar utveckling kan även ses som ett relationsbygge mellan människa och miljö. De pedagogiska relationerna mellan förskolepersonal och barn är viktiga för barns lärande och utveckling i förskolan. En förskola av hög kvalitet verkar socialt utjämnande och bidrar till jämlikare uppväxtvillkor. Utbildningen i förskolan stimulerar varje barns utveckling och lägger grunden för ett livslångt lärande genom att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Utbildningen bedrivs genom ett demokratiskt arbetssätt där barnen har inflytande. Förskolan arbetar för att tidigt upptäcka barns olika behov och lägger grunden för ett livslångt lärande. Förskolan samverkar med grundskolan så att barnen är väl förberedda inför övergången till förskoleklass. Förskolan ser flerspråkighet som en tillgång. Förskolan prioriterar arbetet med att ge barnen möjlighet att utvecklas i det svenska språket och i sina modersmål.

Förväntat resultat

- Alla barn i förskolan lär, leker och utvecklas i en trygg miljö.
- Alla barn vistas i likvärdiga lärmiljöer som ska vara tilltalande, tillgängliga och estetiska.
- Barn är delaktiga och har inflytande i utbildningen i förskolan.
- Barnen i förskolan utvecklar sina språk.
- Barnen i förskolan är trygga i övergången från förskola till förskoleklass

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet delvis uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att del av indikatorerna ej uppnås.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Andel vårdnadshavare som upplever att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten	72,99 %	72	75		75 %		2023
Analys Förskolorna har arbetat aktivt med att öka upplevelsen av delaktighet och inflytande i förskolan. I årets förskoleundersökning har resultatet ökat från 65 till 73 procent. Vårdnadshavare till flickor är något mer nöjda än vårdnadshavare till pojkar. Samverkan med hemmen är fortsatt ett utvecklingsområde inom verksamheten.							
◆ Andel vårdnadshavare till flickor och pojkar i förskolan som upplever att barnet känner sig tryggt på förskolan	89,04 %	88	90		90 %		2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Vårdnadshavarnas upplevelse av trygghet har ökat jämfört med föregående års mätning. Nämndens förskolor ligger i nivå med stadens totala resultat på 89 procent. Vårdnadshavare till flickor upplever något högre trygghet än hos vårdnadshavare till pojkar. Förskolorna arbetar för att utveckla det trygghetsskapande arbetet inom verksamheten för alla barn. Detta sker bland annat genom trygghetsvandringar tillsammans med barnen.							
 Antal förskolor som deltar i Skolverkets utmärkelse "Skola för hållbar utveckling"	1				1		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla barn får varje dag ta del av litteratur och högläsning	2023-01-01	2023-12-31	
 Barnen inom förskolan ges möjlighet att ta del av och upptäcka professionell kultur	2023-01-01	2023-12-31	
 Förskolorna säkerställer ökad beredskap vid händelse av kris	2023-01-01	2023-12-31	
 Förskolorna utbildar kursledare i flerspråkighetsutbildning	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen arbetar uppsökande i syfte att öka antalet barn som deltar i förskolan	2023-01-01	2023-12-31	
 Kartläggning av deltagare till språkutbildning för pedagoger	2023-01-01	2023-12-31	
 Kompetensutveckling i pedagogisk dokumentation för förskolans pedagoger	2023-01-01	2023-12-31	
 Ökad samverkan mellan förskola och socialtjänst kring orosanmälningar	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnått under året. Bedömningen grundas på att underliggande nämndmål uppnås och att aktiviteterna genomförts. Därutöver har fem av tolv indikatorer uppnått helt och sju delvis. Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att fortsätta utvecklingen mot ett förebyggande och tidigt stöd och genom arbetet med att barn, unga och vuxna har egna resurser att leva självständiga liv.

Social prevention

Förvaltningens socialt förebyggande arbete har fokus på att stärka skyddsfaktorer som meningsfull fritid, psykisk och fysisk hälsa. Genom en sedan länge uppbyggd samverkan med fritidsgårdar, föreningsliv och civilsamhälle finns snabba vägar att lotsa barn och unga till meningsfulla aktiviteter med trygga vuxna. Drygt 160 barn mellan 8 och 13 år har under året deltagit i aktiviteter under Sportscamp som förvaltningen och föreningslivet genomförde i

samverkan. Sportscamp bidrog också till meningsfulla arbetstillfällen för feriearbetande ungdomar.

Förvaltningens samordnare mot rekrytering till kriminalitet (LOSAM) arbetar nära skolorna i stadsdelsområdet för att tidigt upptäcka barn med riskbeteende samt aktivera och ge stöd till familjerna att stärka skyddsfaktorerna kring barnet. Metodutvecklingen som bedrivs inom LOSAM har ytterligare bidragit till ovanstående och kommer att förstärkas ytterligare när resultatet av den utvärdering som nu genomförs kan analyseras. Under 2023 har LOSAM genomfört totalt 35 stödsatser (32 pojkar och 3 flickor) och medelåldern på deltagarna under denna period är 12,8 år vilket innebär att arbetet under året lett till att yngre barn har uppmärksammats tidigt. Fältassistenter, som började sitt arbete i augusti, varit ute och träffat alla elever i årskurs 6.

Med anledning av gängkriminalitetens påverkan på barn och unga har förvaltningen tillsammans med polis genomfört två föreläsningar på temat för ledare och föräldrar i de föreningar som förvaltningen samverkar med. Syftet med föreläsningarna var att öka kunskapen om tecken på kriminalitet hos barn och unga och på vilka sätt de som föreningsaktiva kan agera på dessa tecken.

Ett annat samarbete med polisen som inletts under hösten av fältverksamheten är föräldraföreläsningar om ANDTS. Föreläsningarna har vänt sig till vårdnadshavare i årskurs 7.

Ungdomsmottagningen vid Gullmarsplan drivs av Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning tillsammans med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning.

Ungdomsmottagningen arbetar med att tidigt uppmärksamma ungdomar som kan vara i behov av stöd utifrån normbrytande beteende genom att inom ramen för första samtalet fånga upp och lotsa till rätt stöd. Ungdomsmottagningen hänvisar ofta vidare till andra mottagningar för unga vuxna, bland annat till Livsstilmottagningen eller jour- och bedömningsenheten. Ungdomsmottagningen har öppen telefontid där ungdomar kan lämna meddelanden under hela dygnet och bli uppringda dagen efter av kurator. Syftet är att göra kontakten med ungdomsmottagningen lättillgänglig och är ett komplement till telefontider. Genom att ungdomar får en första kontakt med kurator inom två veckor har mottagningen arbetat bort kön för kuratorssamtal.

Tillsammans med polis och kriminalvård fortsätter förvaltningen att utveckla gemensamma arbetssätt för att minska skjutningar och sprängningar inom samverkansmodellen *Trefas*. Arbetet leds av socialförvaltningen och inbegriper även grannstadsdelarna. Förvaltningen fortsätter att arbeta med att göra rutinen för avhoppare känd bland samtliga medarbetare och att höja kompetensen vad gäller riskfaktorer för att dras in i kriminalitet.

Skola och socialtjänst har tät samverkan och samtliga kommunala grundskolor ingår i samarbetet med skolsociala team. Skolsociala teamet (SST) har under året arbetat med 36 elever, vilket är ett gott utfallsmått i relation till staden som indikerar att arbetssätten är väletablerade. Däremot hade ett högre målvärde satts utifrån erfarenheter av tidigare år. Analysen är inte att skolfrånvaroproblematiken har minskat utan det minskade inflödet från skolorna beror på organisatoriska orsaker. Genomsnittligt pågår insatsen i 8,4 månader. 68

procent av de elever som haft insatsen har nått en ökad närvaro i skolan. Något fler av dem som fått insatsen är högstadielärover och bland dessa är flickorna fler än pojkarna medan könsfördelningen är jämn i mellanstadieårskurserna. Majoriteten av de familjer som SST har avslutningssamtal med beskriver att de mår mycket bättre vid insatsens avslut än vid starten och lyfter också förbättrat samarbete med skolan. En positiv förändring är också att familjerna beskriver färre konflikter och bättre förståelse för varandras perspektiv inom familjen. SST har utöver de individuellt inriktade insatserna också hållit i två uppskattade grupper med föräldrautbildning till vårdnadshavare som har barn i insatsen. Förvaltningens satsningar som rör skolfrågor bedöms bidra till mål 4 i Agenda 2030 om god utbildning för alla.

Barn, unga och vuxna har egna resurser att leva självständiga liv

Det familjeorienterade och teambaserade förhållningssättet fortsätter att genomsyra organisationen. Förhållningssättet bidrar till en flexibel samordning av stadsdelens samlade kompetens och resurser. Goda resultat har uppnåtts hittills under 2023 vad gäller att skyndsamt göra bedömningar för invånare som kontakter förvaltningens mottagningsenhet. Av de förhandsbedömningar som gjorts för barn och unga så har 88 procent hittills i år färdigställts inom 14 dagar. Polisen fortsätter att vara den vanligaste anmälaren, efterföljt av psykiatri.

Exempel på teambaserade arbetssätt finns i resultatet av tidigare projektet Förstärkt samverkan som socialförvaltningen och några av de södra stadsdelsförvaltningarna ingått i, riktat till personer med beroendesjukdom och samtidig psykisk funktionsnedsättning. Året har inneburit att utvecklingsarbetet har genomförts inom stadens organisation för att framåt vara förberett för ett samarbete med regionens beroendevård och psykiatri.

Med stöd av stimulansmedel för Uppdrag psykisk hälsa har hälsofrämjande arbete kunnat vidareutvecklas genom återhämtningsinriktade aktiviteter riktade till brukare med långvarig beroendeproblematik. Aktiviteterna har i år varit mer gruppinriktade och exempelvis syftat till att skapa social samvaro, naturupplevelser och lära sig om Stockholm utöver den veckovisa träffen för matlagning och att äta tillsammans.

Sedan juni 2022 medverkar förvaltningen i ett stadsövergripande socialt investeringsfondsprojekt *Skolsamordnare för placerade barn och unga*. Skolsamordnarens fokus är att särskilt lyfta skol- och utvecklingsfrågor rörande placerade barn och unga. Arbetet med att få in skolkort på alla placerade barn har fortsatt under hösten. Skolkorten syftar till att lättare få in information kring hur väl barnen klarar kärnämnen i skolan och att synliggöra behov av insatser kring skolfrågor där det behövs. Förvaltningen noterar att en lägre andel flickor under perioden klarar målen i kärnämnen. En förklaring till detta kan vara att en högre andel flickor under perioden har behövt placering till följd av egen problematik. Detta har medfört att stabiliserande stöd har prioriterats.

Familjevården har under året färdigställt rutiner för hur hälsoundersökningen för placerade barn ska begäras från Barn- och ungdomsmedicinska mottagningar (BUMM). Arbetet med hälsoundersökningarna har under året resulterat i att 20 barn genomfört hälsoundersökningar och ytterligare 6 finns planerade framöver. Förvaltningen ser behov av att tillsammans med regionen följa upp genomförandet av hälsoundersökningarna utifrån Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.

Förvaltningens sociala insatsgrupp (SIG) har under året arbetat med totalt 17 individer. För 9 av dem har insatsen kunnat avslutas med stabil social tillvaro. SIG fortsätter att arbeta med att ge stöd både till enskilda med kriminell livsstil och att utveckla anhörigstödsrutiner. Medarbetarna arbetar även med att ge stöd till anhöriga och brottsoffer som drabbats av händelser i stadsdelsområdet vilket bidragit till att skapa förstärkt mottaglighet hos de drabbade att ta emot stöd. Förvaltningen har under året tillsammans med några andra stadsdelsförvaltningar deltagit i det implementeringsprojekt av RBM-modellen (risk, behov, mottaglighet) som pågår i länet, bland annat med syfte att utveckla arbetet med sociala insatsgruppen.

För vuxna med skadligt bruk eller beroende erbjuds öppenvårdsinsatser vid Öppenvård sydost som drivs i samverkan mellan stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck. Insatserna omfattar nationellt rekommenderade, evidensbaserade behandlingsmetoder. Även anhöriga till vuxna i målgruppen erbjuds insatser, vilka utgår från metoden CRAFT kombinerat med Ersta vändpunktens program och inslag av beroende och sjukdomslära. Under året har något färre brukare från stadsdelsområdet remitterats till Öppenvård sydost än föregående år till förmån för öppenvård inom regionen vilket behöver analyseras närmare mellan samverkande förvaltningar.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Arbetet inom funktionshindersrådet för östra söderort har löpt på enligt plan. Rådets arbete under året har präglats av omställning till den nya organiseringen som innebär att arbeta gentemot tre nämnder. Omställningen har inledningsvis bidragit till en känsla av att komma längre från verksamheterna. Rådet har bidragit med flera perspektiv på hur vardagen för personer med funktionsnedsättning påverkas när tillgänglighet och delaktighet brister. Rådet vill sprida till förvaltningarna att genomföra insiktsutbildningar i syfte att motverka bristerna. Det är ett exempel bland flera där rådets kunskaper bidragit till planeringsarbetet. Att information och kommunikation sker så att alla, oavsett funktionsvariation, kan ta del av informationen lyfts fram som fortsatt viktigt att bevaka där rådets expertis kommer till nytta. Här har särskilt betonats hinder som digitaliseringen av samhällstjänster medför och den särskilda utsatthet för brott som kan följa med digitaliseringen.

Biståndshandläggarna som arbetar med barn som har funktionsvariation har under året utvecklat barnens delaktighet genom tecken och bildstöd. Det har bland annat gjorts genom kompetenssatsning inom alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) via Socialstyrelsen. Biståndshandläggarna arbetar även vidare med barnens delaktighet genom att träffa barnen, skicka förberedande brev och förenklade barnbeslut/återkopplingsbrev. Uppföljning visar att handläggare träffar det berörda barnet i 82 procent av LSS-utredningarna, ett resultat som indikerar en ökning och ger förutsättningar för barnets delaktighet.

Under året har förvaltningen tagit fram ett arbetssätt för systematisk uppföljning av insatsen boendestöd i syfte att långsiktigt stärka och synliggöra brukarnas delaktighet. Arbetssättet utgår från en intern rutin som implementerades under oktober och innebär att alla handläggare ställer tre frågor gällande delaktighet, effekt och resultat till brukade vid uppföljning.

Stöd och skydd vid våldsutsatthet

Förvaltningens relationsvåldsteam (RVT) tar emot och handlägger ärenden avseende vuxna som är utsatta för, eller som utövar, våld i nära relation eller hedersrelaterat våld. Sedan 2022 omfattas även personer som har erfarenhet av sex mot ersättning, varit utsatta för människohandel för sexuella ändamål samt personer utsatta för sexuellt våld oavsett relation, i RVTs målgrupp. Totalt har 113 unika personer haft kontakt med RVT under året, vilket är en minskning från föregående års 134 ärenden. Av årets 113 aktualiseringar har RVT inlett utredning på i 41 % av ärendena. Övriga har inte velat ansöka om insats eller så pågår det en förhandsbedömning. Majoriteten har ansökt om, och beviljats, stödsamtal via Relationsvåldscentrum.

Aktgranskning gällande barnkonsekvensanalys har under året genomförts inom RVT. Granskningen visade att det i samtliga utredningar där det finns barn finns en barnkonsekvensanalys. I samtliga utredningar finns också beskrivet om barnet påverkats av våldet. Ett utvecklingsområde är att det inom ramen för barnkonsekvensanalysen i större utsträckning ska beskrivas om och hur barnet ges information.

RVT arbetar även med att få kontakt med personer som utövar våld i nära relation för att kunna erbjuda fler behandlingskontakt i syfte att våldet ska upphöra. Metodik i arbetet att nå målgruppen och motivera till stöd behöver utvecklas. Året har medfört insatser för 15 personer vilket är en indikation på att arbetsätten för upptäckt inte är tillräckliga. För att nå fler personer som utövar våld har en arbetsgrupp satts samman som arbetar med uppdraget att förnya och utveckla arbetsätten. En inriktning är att förstärka samverkan i ärenden som rör familjevåld också för att uppmärksamma våldsutövares mottaglighet och behov utöver utsatta vuxna och barn. Utöver det har kompetensutvecklingsinsats i arbete med målgruppen genomförts under hösten. Detta sammantaget bedöms kunna ge effekt på antalet våldsutövare som kan motiveras till beteendeförändring.

Implementeringen av metodstödet iRisk har pågått under året. Bedömningsverktyget används i relevanta ärenden där det finns barn och syftar till att öka kvaliteten i de barnutredningar där barnet eller en omsorgsperson har utsatts för våld i en nära relation. Socialsekreterare träffar regelbundet metodutvecklaren i iRisk på Marie Cederschiöld högskola för handledning.

Förvaltningens arbete med skydd och stöd mot våld i nära relation bidrar till att nå målen i Agenda 2030 om jämställdhet och fredliga och inkluderande samhällen, samt det nationella jämställdhetspolitiska målet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	23,2 %	28,4 %	16,4 %	23,3 %	24 %	24 %	VB 2023
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	80 %	87 %	67 %	80 %	90 %	öka	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Både män och kvinnors upplevelse av diskriminering ligger under årsmålet. Männens upplevelse ligger nära målvärdet och har förbättrats jämfört med föregående år men resultatet för kvinnor ligger långt från målvärdet och har försämrats jämfört med 2022. Resultatet för kvinnor tillhör de lägre i staden. Resultaten är bekymmersamma och verksamheterna behöver analysera och åtgärda resultatet i samverkan med brukare.							
Svarsfrekvensen för indikatorn är relativt låg (45 procent), sedan frågan började ställas 2019 har svarsfrekvensen inte varit så låg förutom 2020.							
   Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	90 %	93 %	88 %	86 %	90 %	öka	2023
   Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	88 %	93 %	84 %	83 %	80 %	80 %	2023
   Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	92 %	97 %	89 %	90 %	96 %	90 %	2023
Analys							
Årsmålet för indikatorn är högt satt och nås inte riktigt men utfallet om 92 procent som anser att de blir väl bemötta av stadens personal får anses som ett gott resultat. Enheten når kommunfullmäktiges årsmål. Periodens utfall har dessutom ökat med några procentenheter för varje år sedan 2021 vilket är ett gott resultat. Utfallet skiljer sig mellan män och kvinnor. Utfallet för kvinnor är ett godkänt resultat även om verksamheterna som möter målgruppen behöver analysera på vilket sätt resultatet kan förbättras.							
   Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	76 %	81 %	70 %	84 %	84 %	79 %	2023
Analys							
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning har sjunkit med åtta procentenheter sedan förra året och når inte målvärdet för 2023. Resultaten är även lägre än för andra stadsdelsförvaltningar i staden. För några år sedan såg könsmönstret annorlunda ut med högre grad av positiv skattning hos kvinnor än män. Sedan 2020 är trenden den omvända och i år har även männens resultat sjunkit vilket ger en märkbar totaleffekt. Analys och åtgärder behöver tas fram på enhetsnivå och i avtalsuppföljning.							
   Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	100 %	100 %	100 %	80 %	70 %	Tas fram av nämnd	2023
   Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från	75	83,33 %	50 %	94,29	85 %	Tas fram av nämnd	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period	
socialtjänsten (vuxna missbruk)								
Analys								
Resultatet visar att årsmålet inte uppnås helt. Resultaten visar att endast 8 individer besvarat enkäten (2 kvinnor och 6 män). Av dessa anser 75 % att de fått en förbättrad livssituation och 25 % att livssituationen är oförändrad, vilket inte når upp till årsmål om 85 %. Eftersom underlaget är så litet i år och bara två kvinnor har svarat är det svårt att göra jämförelser och dra slutsatser. Andel män som anser att de fått en förbättrad livssituation 83,33 % vilket ligger närmare målvärdet. Inför 2024 behöver arbetsgruppen prioritera att få in fler svar på enkäten så att underlaget blir större och ger bättre förutsättningar för analys.								
  	Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (våld i nära relation)	90,91 %	100	95	70 %	Tas fram av nämnd	2023	
  	Andel placerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	69,23	84,62 %	53,85 %	86,36	85 %	75 %	VB 2023
Analys								
Förvaltningen har i jämförelse med tidigare år en högre andel barn med stora egna behov. Däri finns även förklaringen till skillnaden mellan pojkar och flickor. Totalt antal placerade barn är 46. 11 av de 13 skolpliktiga pojkarna når målen. 2 av dem går i anpassad grundskola och 8 barn har skolfam. 7 av 13 skolpliktiga flickor klarar målen och där går enbart 1 i anpassad grundskola och 1 har skolfam. Siffrorna visar tydligt att det är högre andel flickor än pojkar som inte når målen i kärnämnen. Slutsatsen är att flera av de placerade flickorna har stora egna behov utifrån psykisk ohälsa. Skolsamordnare, socialsekreterare och placeringssamordnare för barn och unga kommer framöver att fortsätta arbeta med skolfrågor för att på bästa sätt tillgodose att alla barn får den hjälp de behöver för att nå målen i skolan.								
 	Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	72,67	80,54 %	54,75 %	50	75 %	Tas fram av nämnd	VB 2023
Analys								
Utifrån föregående år visar årets resultat på en stor ökning i antal utredningar där barnet varit delaktigt och fått återkoppling. Procentuellt är ökningen 22,67 procent från föregående år. Då resultaten under året visat anmärkningsvärda skillnader mellan könen har resultatet setts över mer noggrant. En genomlysning har således gjorts av alla utredningar mellan 2023-01 och 2023-07 där resultatet inte bekräftar de tidigare siffrorna utan visar på att det inte var någon skillnad mellan delaktigheten mellan könen. Det går därför att konstatera att årets siffror inte är korrekta utan att det i praktiken är en högre andel flickor som varit delaktiga och fått återkoppling (83,3 procent). Framöver kommer en digital insamling av statistik genomföras för att öka tillförlitligheten i resultaten och minska tolkningsutrymmet för den enskilda socialsekreteraren.								
  	Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	76 %	83 %	73 %	81 %	90 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys								
Utfallet uppnås inte helt och visar fortsatta skillnader mellan män (83 procent) och kvinnor (73 procent). Utifrån föregående år har upplevelsen av trygghet minskat för män med 8 procent och med 5 procent totalt. Däremot ser man en ökning för kvinnor med 6 procent. Skillnaden mellan könen visar inte vara lika stor 2023 som föregående år men visar fortsatt på att kvinnor till större utsträckning inte upplever trygghet. Vad det beror på är svårt att få klarhet i. Resultatet är inte unikt för Skarpnäck utan överensstämmer med Socialstyrelsens skrivelse i lägesrapport för 2022 som visar att det finns markanta skillnader mellan könen när det gäller rädsla. Skrivelsen visar även att resultaten vart rädslan kommer ifrån är svårtolkad. Vad som föranlett att skillnaden minskat mellan kvinnor och män går inte att fastställa. Utifrån resultaten finns det ett behov av att vidare rikta sig mot brukare, och särskilt mot kvinnor, för att öka deras upplevelse av trygghet samt att vidare se över vad som kan ha föranlett minskningen mellan män och kvinnor.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna förbereda för en centralisering av hälso- och sjukvården inom socialpsykiatrins bostäder med särskild service från den 1 januari 2024	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna samla och följa statistik över antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson i syfte att säkerställa likställighet	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden vidareutveckla skolsociala team i hela staden, samt utöka socialtjänstens närvaro i skolan, fritidshem och fritidsklubbar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Barn och unga har jämlika uppväxtvillkor och trygga vuxna förebilder

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen bedriver ett aktivt trygghetsskapande och förebyggande arbete med fokus på barn och unga i stadsdelsområdet. Samverkan inom stadsdelsområdet mellan socialtjänst, förskola, skola, fritidsverksamhet samt polis och andra externa aktörer bidrar till att barn och unga växer upp i goda miljöer med jämlika uppväxtvillkor och trygga vuxna. Samverkan sker på både individuell och strukturell nivå och ska leda till att tidigt erbjuda stöd och insatser till barn, unga och deras föräldrar. Stödet omfattar bland annat fältassistenter samt råd och stödsamtal till barn, unga och deras familjer på familjemottagningen.

Förväntat resultat

- Föräldrar har verktyg för att klara sitt föräldraskap.
- Barn och ungdomar i risk för att utvecklas ogynnsamt upptäcks tidigt och har fler skyddsfaktorer.
- Barn är delaktiga och stödet för barn och unga samt deras familj är begripliga för dem.
- Förvaltningen bedriver ett trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i samverkan med interna och externa aktörer på individuell och strukturell nivå.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås och att samtliga aktiviteter har genomförts enligt plan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ På olika nivåer delta i samverkansstrukturer i det trygghetsskapande arbetet och bidra till utveckling av dessa	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stärka det uppsökande arbetet genom utveckling av fältverksamhet och LOSAM	2023-01-01	2023-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Utveckla formerna för fältförlagt arbete under första halvårsperioden	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: Barn, unga och vuxna har egna resurser att leva självständiga liv

● Uppfylls helt

Beskrivning

Barn, unga och vuxna som behöver socialtjänstens insatser får snabb kontakt med den eller de kompetenser som behövs för att utreda hjälpbehov och rätten till insats. Barn, unga och vuxna är delaktiga i utredningen och i planeringen av insatsernas genomförande. Barns rätt till information och delaktighet ska säkerställas, och förekomsten av SIP öka. De insatser som beviljas ska vara uppföljningsbara och individuellt anpassade samt formulerade tillsammans med familjen eller den enskilde. Arbetet med familjehemsplacerade barn ska fortsätta att utvecklas och kontakten med familjehemmen stärkas.

Vuxna personer med skadligt bruk och beroende får sina stödbehov tillgodosedda. Utvecklingsarbete tillsammans med andra aktörer gällande personer med omfattade psykiatrisk ohälsa inklusive skadligt bruk och beroende fortgår. Insatser från socialtjänsten är en del i en sammanhållen vårdkedja och ska i hög grad inriktas på att motverka hemlöshet, minska skadeverkningar och utgöra en grund för en rehabilitering i nära samverkan med andra huvudmän. Förvaltningens alla verksamheter ska arbeta utifrån stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Förväntat resultat

- Individer och familjer med stödbehov får rättssäkra och samordnade bedömningar och insatser
- Barn och unga känner till sina rättigheter, är delaktiga i kontakten med socialtjänsten och får information anpassad efter sin ålder och mognad.
- Brukarnas hjälpbehov utforskas, utreds och följs upp med bedömningsinstrument och standardiserade metoder.
- Personer som vill lämna kriminalitet får snabbt individuella anpassade stödinsatser som möter deras aktuella motivation
- Ett tydligt återhämtningsperspektiv finns i bedömning av stödbehov för personer med psykisk funktionsnedsättning
- Vuxna får förbättrad hälsa och meningsfull fritid genom förstärkta och individuellt anpassade insatser
- Anhöriga till närstående/föräldrar uppmärksammas och får stöd för egen del

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att indikatorn är uppnådd och att aktiviteterna genomförts som planerat.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal avslutade ärenden inom sociala insatsgruppen som har en stabil social tillvaro efter avslutad insats	9			12	9		2023
Analys Hittills i år har totalt 17 personer med insats via social insatsgrupp avslutats varav nio har haft en stabil social tillvaro vid avslutet. Anledningen till det minskade antalet jämfört med föregående år bedöms vara att det varit generellt färre personer med insatsen i kombination kombinerat med en större komplexitet och problematik. Det har lett till längre insatstider, därmed färre personer med genomförd och avslutad insats.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fortsätta utveckla individuppföljningen med utökad inriktning på SIP och beaktande av återhämtningsperspektivet vid utskrivning från psykiatrisk slutenvård	2021-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen driver Intensifierad utredning i hemmiljö enligt projektplan och med stöd av socialförvaltningen	2022-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen fortsätter att utveckla teambaserat arbetssätt	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen implementerar användandet av Viewpoint som är ett digitalt verktyg för att öka barns och ungas delaktighet och inflytande i samtalen med socialtjänsten	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen utvecklar stöd till anhöriga till personer med kriminell livsstil	2023-01-01	2023-12-31	
 Kartlägga och analysera stödinsatser utifrån ett jämställdhetsperspektiv inom Familjestödet	2023-01-01	2023-12-31	
 Undersöka stödbehov hos barn från nationella minoriteter som är placerade utanför det egna hemmet	2022-01-01	2023-12-31	
 Utveckla arbetet med sociala insatsgrupper med beaktande av RBM-modellen (risk, behov, mottaglighet) för unga samt med fokus på systematisk uppföljning	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Barn, unga och vuxna som lever i våldsutsatthet får skydd och stöd

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla verksamheter inom förvaltningen arbetar för att upptäcka våld. Alla berörda medarbetare har kunskaper om relationsvåld, hedersrelaterat våld och förtryck och sexuellt våld oberoende relation. Vid upptäckt förmedlas kontakt till förvaltningens relationsvåldsteam.

Vid oro för barns behov av stöd och skydd görs orosanmälan till socialtjänsten. Förvaltningen säkerställer att barn kommer till tals och att deras åsikter, behov och rädslor utgör underlag vid bedömningar och i planering och utformning av insatser. Inför beslut i våldsutredningar görs alltid en barnkonsekvensanalys. Förvaltningen arbetar familjeorienterat för att säkerställa att individuellt utformade insatser ges samtidigt till berörda familjemedlemmar i hushåll där

våld förekommer. I det tidiga våldsförebyggande arbetet riktat mot barn och unga sker samverkan mellan förskola, öppna verksamheter och socialtjänsten.

Äldreomsorgens verksamheter ser över arbetssätt för att upptäcka och motverka försummelse av äldre omsorgstagare.

Förväntat resultat

- Medarbetare har kunskaper om relationsvåld, hedersrelaterat våld och förtryck samt sexuellt våld oberoende relation för att kunna agera och uppmärksamma våldsutsatta barn, vuxna eller äldre
- Medarbetare arbetar uppsökande för att upptäcka fler våldsutsatta med fokus på särskilt sårbara
- Personer utsatta för våld får stöd och skydd
- Personer som utövar våld får insatser för att upphöra att använda våld
- Förvaltningen har arbetsprocesser som är anpassade för särskilt sårbara grupper
- Inför att beslut fattas ska konsekvenser för barnet alltid bedömas, utifrån en samlad kompetens från barn – och vuxenhandläggare.
- Medarbetare i förskolan och de öppna verksamheterna för barn och unga har grundläggande kunskaper för att arbeta våldsförebyggande.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås och att samtliga aktiviteter har genomförts enligt plan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kompetenshöjning gällande sexuellt våld oberoende relation, prostitution och människohandel	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Kompetenshöjning om suicidprevention och självskadebeteenden	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Öka kunskapen om försummelse inom äldreomsorgens samtliga verksamheter	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls. Bedömningen grundas på att majoriteten av indikatorerna uppfylls helt, och att alla aktiviteter har genomförts. Underliggande nämndmål uppnås delvis. Förvaltningen vill framhålla att flera av indikatorerna under verksamhetsområdet besvaras med utfallet från Socialstyrelsens brukarundersökning "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen". Brukarundersökningen har ett låg svarsfrekvens, och är ett av flera underlag i förvaltningens fortlöpande kvalitetsuppföljning inom äldreomsorgen. Resultat från undersökningen

presenteras nedan.

Äldreomsorgen står inför utmaningar. Antalet äldre personer ökar stadigt samtidigt som färre personer är i yrkesverksam ålder. För att möta nuvarande och kommande behov av vård och omsorg har förvaltningen under året genomfört kompetensutvecklingsåtgärder inom samtliga verksamheter. Syftet var dels att säkerställa en äldreomsorg av hög kvalitet, och dels att främja ett hållbart arbetsliv. Fokus har legat på att öka kompetensen hos medarbetarna, förbättra arbetsmiljön och möjliggöra ett närvarande ledarskap. Kompetensutveckling har genomförts i bland annat i psykisk ohälsa, fallprevention, mat och måltider, försummelse och social dokumentation. Även en språksatsning i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen har genomförts där medarbetare från utförarverksamheter har deltagit. Utvecklingsåtgärden har bidragit märkvärdigt till en positiv utveckling inom utförarverksamheterna, exempelvis genom ökad kvalitet.

Äldreomsorgens arbete för en god och nära vård har fortsatt. Samtliga avdelningar på nämndens vård- och omsorgsboende är nu Silviahemscertifierade. Certifieringen innebär att all personal har blivit utbildade i demensvård i syfte att nå högsta möjliga livskvalitet för äldre med demenssjukdom. Vidare har en hälso- och sjukvårdssamordnare tillsatts på boendet i syfte att stärka strukturen kring hälso- och sjukvården inom verksamheten samt möjliggöra för fler uppföljningar av kvalitetsregister och egenkontroller. Förvaltningen har haft regelbundna samverkansmöten med primärvården och geriatriken för att kunna erbjuda äldre en sammanhållen vårdkedja. *Tryggt mottagande i hemmet* har under året startat upp i egen regi. Arbetsmodellen säkerställer en trygg och hållbar hemgång för äldre som vistats på sjukhus. Insatsen har kunnat erbjudas flertalet hemtjänstkunder och utvärdering visar att modellen fungerar väl. Förvaltningen stärker arbetet under 2024 genom att erbjuda *Tryggt mottagande* även under helger. Arbetet för en god och nära vård bidrar till att uppfylla mål 3, god hälsa och välbefinnande, i Agenda 2030.

Införandet av ramtid har intensifierats under året. Ramtid syftar till att öka äldres inflytande över när och hur beviljade insatser ska utföras av hemtjänsten, samtidigt som arbetsättet bidrar till en förbättrad arbetsmiljö för medarbetarna. Samverkan har skett mellan biståndshandläggare och hemtjänstpersonal kring rambeställning och planering av insatser. Nämndens kommunala hemtjänst har under året ökat antalet aktuella och godkända genomförandeplaner samtidigt som kvaliteten har höjts. Samtliga hemtjänstkunder har en namngiven fast omsorgskontakt, som ska bidra till bland annat ökad trygghet hos de äldre och kontinuitet. Den fasta omsorgskontakten ska inneha den skyddade yrkestiteln undersköterska. Hemtjänsten arbetar systematiskt med översyn av bemanning, teamarbete och tillsättning av fast omsorgskontakt enligt de nya riktlinjerna för skyddad yrkestitel för undersköterskor.

Under sommaren genomförde äldreförvaltningen en kvalitetsobservation på en av nämndens hemtjänstenheter. Rapporten visar att enheten har förutsättningar för att erbjuda de äldre trygghet, säkerhet, meningsfullhet och delaktighet. Ledningen var närvarande under arbetsdagen och hade god insyn i det dagliga arbetet. Omvårdnadspersonalen var professionella, erfarna, ansvarstagande, engagerade, flexibla och de allra flesta var utbildade undersköterskor. De äldre uttryckte oftast att de var nöjda med hemtjänsten och personalens bemötande. De ansåg att personalen var hjälpsamma och hade ett flexibelt arbetssätt. En del

upplevde att det alltid kom olika personal medan andra menade att det oftast var samma personal som kom. Utvecklingsområden är bland annat att utveckla gemensamma arbetsätt för att förebygga och bryta ofrivillig ensamhet och isolering, se över schemat för ökad kontinuitet, repetera och följa upp följsamheten till basala hygienrutiner samt utveckla genomförandeplaner och den sociala dokumentationen.

Verksamhetsuppföljningar enligt äldreförvaltningens uppföljningsmodell har genomförts på särskilda boenden och dagverksamhet inom stadsdelsområdet. Nämndens vård- och omsorgsboendes båda enheter har bedömts ha de förutsättningar som krävs för att bedriva en god och säker verksamhet. Visst utvecklingsbehov kopplat till social dokumentation samt behov av att vidareutveckla struktur för teambaserat arbete uppmärksammades, vilket verksamheterna arbetar vidare med. Nämndens dagverksamhet har bedömts ha förutsättningar att ge en god vård och omsorg samt bedriva en god och säker verksamhet. Verksamheten har behov av att utveckla hanteringen av synpunkter och klagomål. Resultat för uppföljning av externa utförare återfinns under rubriken systematiskt kvalitetsarbete samt bilaga 3:2.

Äldrevänlig stad

Förvaltningen arbetar aktivt med stadens *Handlingsplan för en äldrevänlig stad*. Intern samverkan mellan olika funktioner så som stadsmiljöutredare, miljösamordnare, kommunikatör och inom äldreomsorgen har fortgått i syfte att stärka arbetet. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att förbättra tillgängligheten till och i parker, grönområden och naturreservat. Funktionshinderperspektivet och principen om universell utformning, det vill säga att skapa lösningar som fungerar för så många som möjligt, är viktiga utgångspunkter. I samband med parkupprustningar har det, där det är möjligt, planerats för lugnare delar i parken och för tillgängliga sittmöbler. För att skapa säkra och inkluderande grönområden asfalteras parkvägar enligt plan varje år i syfte att öka tillgängligheten. Beskärning av buskage och slyröjning invid parkvägar utförs året om för att öka framkomligheten och tryggheten i stadsdelsområdet. Ett utegym i Kärrtorpsparken har permanentats för att fortsatt främja vardagsmotion och utevistelse. Gruppen seniorer har varit särskilt involverade i processen att utforma utegymmet.

Förvaltningen har genomfört en klimatrelaterad riskkartläggning med hjälp av stadens värme- och skyfallskartering, där bland annat nämndens vård- och omsorgsboende och parker inom stadsdelsområdet innefattades. Resultaten från utredningen kommer användas under 2024 som underlag för åtgärder som lindrar värmeeffekter i parker riktade mot särskilt sårbara grupper så som äldre, personer med funktionsnedsättning och barn. Förvaltningen har vid flera tillfällen under året samverkat med PRO Skarpnäcks klimatgrupp med fokus på fortbildning inom miljö- och klimatfrågor samt utveckling inom stadsdelsområdet med fokus på äldre.

Det förebyggande arbetet med att motverka ofrivillig ensamhet och bryta social isolering fortgår, bland annat har den förebyggande verksamheten förstärkts med en samordnare med uppsökande uppdrag. Målet är att nå fler äldre inom stadsdelsområdet med information om mötesplatser, aktiviteter samt olika sorters stöd och hjälp som finns att tillgå. Förvaltningen har arrangerat aktiviteter vid sommartorget i Bagarmossen. Utflykter för seniorer har erbjudits och aktiviteter har även arrangerats tillsammans med en av pensionärsföreningarna i

stadsdelsområdet, vilket lett till större antal deltagare. En äldrelots har anställts för att vidareutveckla och stärka arbetet med äldre som riskerar att bli hemlösa eller som redan lever i hemlöshet. Målsättningen är att alla äldre inom stadsdelsområdet ska ha en bostad eller en långvarig boendelösning med tillgång till stödjande insatser. Arbetet bidrar till uppfyllande av mål 1, ingen fattigdom, i Agenda 2030.

Nämndens vård- och omsorgsboende och dagverksamhet har tagit del av aktiviteter som erbjuds inom ramen för kulturförvaltningens arbete *Kultur för äldre*. Kulturprogrammen kan bokas till reducerat pris av verksamheter inom äldreomsorgen i Stockholms stad.

Nämndens pensionärsråd har informeras om och varit delaktiga i aktuella processer. Pensionärsrådets delaktighet är en värdefull resurs i äldreomsorgens utvecklingsarbete. Genom ett lyhört, inkluderande och representativt beslutsfattande bidrar samverkan med pensionärsrådet även till att uppfylla mål 16 i Agenda 2030, fredliga och inkluderade samhällen.

I handlingsplanen lyfts jämställdhetsperspektivet fram som centralt för stadens möjlighet att vara äldrevänlig. Förvaltningens arbetar fortlöpande med att säkerställa att kvinnor och män får vård- och omsorg på lika villkor, bland annat genom att synliggöra och analysera vilka effekter förslag eller aktiviteter får för kvinnor respektive män. Arbetet bidrar till jämställdhetsmålet i Agenda 2030. Äldreomsorgens verksamheter arbetar med jämställdhetsperspektiv genom att synliggöra och analysera vilka effekter förslag eller aktiviteter får för kvinnor respektive män inom verksamheterna

Redovisning av brukarundersökning om särskilt boende och hemtjänst

Socialstyrelsens brukarundersökning är en årlig rikstäckande enkätundersökning som undersöker äldres uppfattning om kvaliteten på äldreboenden och inom hemtjänsten. Respondenterna är personer som är 65 år eller äldre med beslut om särskilt boende eller hemtjänstinsatser. Under 2021 genomfördes ingen undersökning på grund av coronapandemin.

På riksnivå har det urskilts att kön och ålder har ett visst samband med hur respondenterna har svarat liksom vem som har besvarat frågeformuläret. Män tenderar att svara mer positivt än kvinnor och yngre tenderar att svara mer kritiska än äldre. Frågorna besvaras generellt mer positivt när den äldre personen svarar själv jämfört med när personen svarar tillsammans med någon eller när någon annan svarat åt den äldre personen. Svarsfrekvensen är låg både gällande särskilt boende (45 procent på riksnivå) och gällande hemtjänst (58 procent på riksnivå). Även inom Skarpnäcks stadsdelsområde är antalet svar få, resultaten bör därför tolkas med viss försiktighet. Resultaten avser svar från personer med biståndsbeslut från Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Regiformerna som inkluderas i resultaten är egen regi och privat regi. En övervägande majoritet av de svarande inom Skarpnäcks stadsdelsområde är kvinnor.

Resultat särskilt boende

Totalt 67 personer inom stadsdelsområdet besvarade frågor om särskilt boende, vilket är 36,6 procent av de tillfrågade. Av dessa är 83 procent sammantaget nöjda med sitt äldreboende, vilket är bättre än både rikets och stadens snitt. Inom kategorin ”boendemiljö” har resultaten försämrats för samtliga frågor jämfört med resultat från 2020 och 2022. Inom kategorin ”mat-

och måltidsmiljö” har resultaten förbättrats jämfört med föregående år. På frågan om möjligheterna att komma utomhus är bra har resultatet ökat med 15 procentenheter jämfört med 2022. Resultatet ligger även över snittet för både riket och staden.

Två av de frågor som får bland de lägsta andelarna av positiva svar är ifall personalen brukar meddela omsorgstagaren om tillfälliga förändringar samt om de äldre vet var de ska vända sig med synpunkter och klagomål på äldreboendet. Resultaten för båda frågorna har däremot förbättrats jämfört med föregående år. För nämndens vård- och omsorgsboende i egen regi är den sammantagna nöjdheten lägre än både rikets och stadens snitt. Andelen svarande var dock mycket låg, mellan 20-40 procent, och därtill hade demensenheten så få svaranden att de flesta frågorna inte fick något utfall.

Resultat hemtjänst

Det var totalt 355 personer i ordinärt boende som besvarade frågor om hemtjänst inom stadsdelsområdet, vilket är 57,5 procent av de tillfrågade. 87 procent av dessa är sammantaget nöjda med sin hemtjänst, vilket är en förbättring med fem procentenheter sedan föregående år. Inom kategorin ”trygghet, förtroende och tillgänglighet” har samtliga frågor fått samma eller ett något lägre resultat jämfört med utfallen 2020 och 2022. Det finns däremot inga större skillnader vid jämförelse över tid. Inom kategorin ”hjälpens utförande” har tre frågor av fyra fått förbättrat resultat jämfört med föregående år. Inom kategorin ”bemötande och inflytande” finns inga större skillnader vid jämförelse över tid.

En av de frågor som för 2023, likväl som 2020 och 2022, får bland de lägsta andelarna positiva svar är huruvida omsorgstagarna kan påverka vilka tider de kan få hjälp. Detsamma gäller frågan om de äldre vet var de ska vända sig med synpunkter och klagomål på hemtjänsten. Det finns dock inga större skillnader vid jämförelse över tid. För Skarpnäcks kommunala hemtjänstverksamheter är den sammantagna nöjdheten högre än både rikets och stadens snitt. Andelen svaranden inom hemtjänsten i egen regi var mellan 40-60 procent.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	83 %	84 %	83 %	87 %	87 %	87 %	2023
Analys							
Resultaten kommer från Socialstyrelsens brukarundersökning och avser svar från personer med beslut om hemtjänst i ordinärt boende från Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Regiformerna som inkluderas i resultaten är egen regi och privat regi.							
Enligt socialtjänstlagen ska äldre personer så långt det är möjligt kunna välja när och hur stöd och hjälp i hemmet ska ges. Genomförandeplaner är en viktig del i att öka omsorgstagarnas delaktighet och inflytande över den hjälp som ges.							
Biståndshandläggarna följer kontinuerligt upp antalet godkända genomförandeplaner och har påbörjat utformning av rutin för hur arbetet med inkomna genomförandeplaner från hemtjänstutförare ska bedrivas på ett systematiskt sätt. En ökning av godkända genomförandeplaner kommer troligen att bidra till ett förbättrat resultat gällande de äldres upplevelse av delaktighet.							
Av Skarpnäcks kommunala hemtjänsts två enheter överträffar den ena årsmålet medan den andra ligger fem procentenheter under. Verksamheterna har under året påbörjat implementeringen av ramtid, vilket ökar omsorgstagarnas möjlighet att påverka hur hjälpen ska utföras. Vidare har hemtjänsten i egen regi under året ökat antalet aktuella och godkända genomförandeplaner, samtidigt som kvaliteten på genomförandeplanerna har höjts. Samtliga hemtjänstkunder har även en namngiven fast omsorgskontakt. Förhoppningen är att arbetet resulterar i att omsorgstagarna upplever mer delaktighet och							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
inflytande över hur hemtjänstinsatserna utförs.							
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	82 %	85 %	82 %	67 %	79 %	79 %	2023
  Andel seniorer som är nöjda med tillgången till information om Stockholm Stad och dess verksamheter	32 %				60 %	Tas fram av nämnd	2023
<p>Analys</p> <p>Resultatet kommer från exploateringskontorets medborgardialog som genomfördes under hösten 2023. Resultatet ligger i linje med stadens snitt på 33 procent. I Skarpnäcks stadsdelsområde har totalt 77 personer besvarat frågan, samtliga är 65 år eller äldre och bor i stadsdelsområdet. Omkring 6700 personer i åldern 65 år eller äldre bor i Skarpnäcks stadsdelsområde, vilket innebär att respondenterna utgör 1 procent av målgruppen. Hur många personer som tillfrågats framgår inte av underlaget. Ingen könsuppdelad statistik finns att tillgå. Hälften av respondenterna har svarat "vet ej/jag har aldrig sökt information".</p> <p>Förvaltningen publicerar kontinuerligt information om nämndens verksamheter, aktiviteter samt andra händelser av vikt i olika kommunikationskanaler så som sociala medier och fysiska informationsblad. Förvaltningen lägger in aktiviteter i kalendarier på stadens webbsida <i>Senior i Stockholm</i> för att nå äldre både inom och utanför stadsdelsområdet. Information om äldreomsorgen och dess verksamheter kommuniceras även under förvaltningens återkommande informationsträffar för personer som har ett biståndsbeslut. Informationsträffar arrangeras även med lokala pensionärsorganisationer. Viss information och kontaktvägar till äldreomsorgen sprids genom samverkan med bland annat primärvården.</p>							
  Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	61 %				65 %	65 %	2023
<p>Analys</p> <p>Resultatet kommer från exploateringskontorets medborgardialog som genomfördes under hösten 2023. Resultatet ligger en procentenhet över stadens snitt på 60 procent. I Skarpnäcks stadsdelsområde har totalt 77 personer besvarat frågan, samtliga är 65 år eller äldre och bor i stadsdelsområdet. Underlaget är således litet sett till antal äldre som bor i stadsdelsområdet.</p> <p>Förvaltningen arrangerar återkommande informationsträffar för personer som har ett biståndsbeslut. Förvaltningen samverkar med lokala pensionärsorganisationer samt primärvården för att sprida information och kontaktvägar till äldreomsorgen. Äldreomsorgen arbetar även förebyggande med uppsökande verksamhet för att nå äldre som tidigare inte haft kontakt med förvaltningen.</p>							
  Andel äldre som anger att de känner till stadsdelens aktivitetscenter och mötesplatser	70 %				60 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andel äldre som på det hela taget är nöjda med möjligheten att ta del av ledarledd idrott/motion i Stockholm	65 %				60 %	Tas fram av nämnd	2023
<p>Analys</p> <p>Resultatet kommer från exploateringskontorets medborgardialog. Någon könsuppdelad statistik finns inte att tillgå.</p>							
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	100 %	100 %	100 %	93 %	93 %	93 %	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	87 %	90 %	85 %	82 %	86 %	86 %	2023
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	83 %	73 %	87 %	84 %	82 %	82 %	2023
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	12,14			11,64	10	Max 10 personer	2023
<p>Analys</p> <p>Inom stadsdelsområdet finns flera hemtjänstutförare med varierande antal kunder och geografiska områden som skiljer sig åt vilket ger olika förutsättningar i förbättringsarbetet kring personalkontinuitet. Arbetet med att förbättra kontinuitetssiffrorna fortgår bland annat genom effektivisering av planeringen, ha flexibla arbetslag med fasta vikarier samt arbeta med områdesindelning med fokus på optimerade turer.</p> <p>Hemtjänsten i egen regi når inte årsmålet, men har förbättrat kontinuitetssiffrorna jämfört med föregående år. Verksamheterna har under året påbörjat implementering av ramtid, delat in enheterna i mindre geografiska områden samt tilldelat fast omsorgskontakt till samtliga hemtjänstunder. Åtgärderna tros kunna förbättra kontinuiteten. Verksamheterna följer upp kontinuitetssiffrorna löpande via planeringssystemet. I nuläget kan dock endast den planerade kontinuiteten följas upp och inte det faktiska utfallet, vilket försvårar förbättringsarbetet.</p>							

Nämndmål: Äldre lever ett tryggt och meningsfullt liv och får stöd, vård och omsorg av god kvalitet

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Stadsdelsnämndens verksamheter bidrar till att äldre personer lever ett värdigt liv och känner välbefinnande, trygghet och meningsfullhet. Äldre ska känna sig nöjda och delaktiga, de insatser som ges håller hög kvalitet. Nämndens utvecklingsarbete bidrar till stadens arbete med att vara en äldrevänlig stad. Verksamheternas kvalitet säkerställs genom ett strukturerat ledningssystem som bidrar till att rätt prioriteringar görs. Samverkan med hälso- och sjukvården samt tvärprofessionella team bidrar till en god och nära vård med hög patientsäkerhet. Det förebyggande arbetet tydliggörs och vidareutvecklas, arbetet präglas av hälsofrämjande arbetssätt med fokus på meningsfullhet för målgruppen. Samverkan kring äldre som lever i eller riskerar hemlöshet stärks, likaså kring äldre som tillhör sårbara grupper. Samhandläggningen kring äldre med komplexa behov och samsjuklighet vidareutvecklas. God medarbetarkontinuitet kännetecknar äldreomsorgens verksamheter och arbetet med ett närvarande ledarskap fortgår. Kompetenshöjande insatser systematiseras och följs upp för att kunna möta kommande behov inom vård och omsorg. Arbetet med välfärdsteknik utvecklas, digitala lösningar som förbättrar tillvaron för äldre och för personal används där så är möjligt.

Förväntat resultat

- Andel äldre som känner sig trygga med sina insatser ökar
- Andel äldre som är nöjda med sina insatser ökar

- Andel äldre som upplever att de är delaktiga i utformandet av sina insatser ökar
- Kontinuiteten inom hemtjänsten ökar
- Andel äldre som upplever att de får ett gott bemötande är fortsatt hög eller ökar
- Andel äldre som vet var de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser är hög
- Andel äldre som är nöjda med maten och måltidsstunderna på vård- och omsorgsboende ökar
- Andel äldre på vård- och omsorgsboende som är nöjda med möjlighet till utevistelse ökar

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås delvis. Det grundas på att sex indikatorer uppnås, fem uppnås delvis och att två indikatorer inte uppnås. Samtliga aktiviteter är genomförda och bedöms ha bidragit till en god äldreomsorg.

Äldreomsorgen bedriver ett strukturerat utvecklings- och kvalitetsarbete för att säkerställa att de insatser som ges är av god kvalitet. Nämndens verksamheter utför kontinuerliga kvalitetsgranskningar så som egenkontroller och riskanalyser för att kunna erbjuda en god och säker vård och omsorg. Privata utförare inom stadsdelsområdet följs upp genom verksamhetsuppföljningar, där uppmärksammade utvecklingsområden åtgärdas av utförarna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel äldre i biståndsbeslutad dagverksamhet som kan påverka vilka aktiviteter som ska finnas i dagverksamheten	54 %	80 %	38 %	84 %	70 %		2023
<p>Analys</p> <p>Resultaten avser svar från personer med beslut om dagverksamhet från Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Regiformerna som inkluderas i resultaten är egen regi inom Stockholms stad. Resultatet har försämrats jämfört med förra årets brukarundersökning och ligger fyra procentenheter under stadens snitt. Totalt inkom 19 svar för beslut fattade i Skarpnäcks stadsdelsnämnd, vilket ger en svarsfrekvens på 46 procent. Resultatet bör därmed tolkas med viss försiktighet. Majoriteten av de svarande är kvinnor. I samma brukarundersökning har 82 procent av de svarande angett att de är nöjda med aktiviteterna i sin dagverksamhet. På nämndens dagverksamhet i egen regi arbetar medarbetarna dagligen med att gästerna ska känna sig delaktiga i utformandet av aktiviteterna. Varje gäst tillfrågas om vad de vill göra under sin tid i verksamheten, både i grupp och i enskilda samtal med medarbetare.</p> <p>Manliga gäster upplever i högre grad än kvinnliga gäster att de kan påverka vilka aktiviteter som ska finnas i dagverksamheten. Aktiviteterna på nämndens dagverksamhet är varierande och anpassade till de individer som besöker verksamheten. Verksamheten fortsätter att utveckla delaktighet och inflytande genom att ytterligare individanpassa besökarnas genomförandeplaner. Detta tros kunna öka nöjdheten hos de kvinnliga besökarna.</p>							
 ♀ Andel äldre i dagverksamhet som känner sig trygga i dagverksamheten	95 %	86 %	100 %	100 %	95 %		2023
 ♀ Andel äldre i dagverksamhet som är nöjda med sin dagverksamhet	100 %	100 %	100 %	93 %	93 %		2023
 ♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som	96 %			96 %	95 %		VB 2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
tycker att de bemöts på ett respektfullt sätt							
 ♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som tycker att de får komma ut i den utsträckning de önskar	50 %			57 %	68 %		VB 2023
<p>Analys</p> <p>Resultaten kommer från stadens kvalitetsuppföljning på individnivå och avser svar från personer med beslut om vård- och omsorgsboende från Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Regiformerna som inkluderas i resultaten är egen regi, entreprenader och privat regi. Resultatet har försämrats jämfört med förra årets brukarundersökning och ligger tio procentenheter under stadens snitt. Totalt svarade 56 personer på frågan rörande beslut från Skarpnäcks stadsdelsnämnd, av de omkring 210 individer som har ett biståndsbeslut om vård- och omsorgsboende. Något könsuppdelat resultat finns inte att tillgå.</p> <p>Vård- och omsorgsboendet i egen regi erbjuder utevistelse och promenader. Även boendets gemensamma balkonger används vid bra väder. Närmiljön kring boendet ger goda möjligheter till utevistelse av olika slag. Verksamheternas aktivitetsansvarig och aktivitetsombud fortsätter arbeta med utevistelse för att öka nöjdheten hos de äldre. Verksamheternas rutiner och arbetssätt kommer att ses över.</p>							
 ♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som tycker att de kan påverka hur hjälpen genomförs	77 %			75 %	85 %		VB 2023
<p>Analys</p> <p>Resultatet har försämrats jämfört med förra årets kvalitetsuppföljning på individnivå och ligger sex procentenheter under stadens snitt. Totalt svarade 64 personer på frågan rörande beslut från Skarpnäcks stadsdelsnämnd, av de omkring 210 individer som har ett biståndsbeslut om vård- och omsorgsboende. Fler kvinnor än män har besvarat undersökningen. Något könsuppdelat resultat finns inte att tillgå.</p> <p>Vård- och omsorgsboendet i egen regi har ett bättre resultat men når inte heller årsmålet. Verksamheterna har under året arbetat med kompetenshöjande insatser inom medarbetargruppen i syfte att öka delaktigheten hos de äldre. Medarbetarna har fått utbildning inom demens och social dokumentation. Även en språksatsning har startat upp under hösten. Förhoppningen är att åtgärderna ska öka äldres upplevelse av inflytande och delaktighet över hur hjälpen utförs.</p>							
 ♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som upplever att måltiderna är trevliga	86 %			92 %	85 %		VB 2023
 ♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som är nöjda med maten	77 %			79 %	85 %		VB 2023
<p>Analys</p> <p>Utfallet har minskat med två procentenheter från föregående mätning 2022, och når därmed inte årsmålet. Utfallet ligger strax under stadens snitt. Vård- och omsorgsboendet i egen regi har under året bytt matleverantör vilket resulterat i flera synpunkter och klagomål från de äldre. Verksamheten för en tät dialog med matleverantören rörande klagomålen för att nå en ökad nöjdhet.</p>							
 ♀ Andel äldre med hemtjänst som får hjälp på önskade tider	90 %			92 %	91 %		VB 2023
<p>Analys</p> <p>Resultaten kommer från stadens kvalitetsuppföljning på individnivå och avser svar från personer över 65 år med beslut om hemtjänst i ordinärt boende. Regiformerna som inkluderas i resultaten är egen regi och privat regi. Inget könsuppdelat resultat finns att tillgå. Pågående utvecklingsarbete med ramtid och genomförandeplaner inom hemtjänsten kommer troligtvis bidra till att fler äldre upplever att de får hjälp på önskade tider.</p>							
 ♀ Andel äldre med hemtjänst som får hjälp så som överenskommit	97 %			95 %	90 %		VB 2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel äldre med hemtjänst som tycker att de får ett respektfullt bemötande	100 %			99 %	97 %		VB 2023
 ♀ Andel äldre med hemtjänst som tycker att det är ungefär samma personer som hjälper dem	75 %			72 %	80 %		VB 2023
Analys Resultatet har förbättrats med tre procentenheter jämfört med föregående år. Hemtjänsten i egen regi arbetar för att personer med hemtjänst i så stor utsträckning som möjligt ska få sina insatser utförda av samma personer. Verksamheterna har under året implementerat fast omsorgskontakt för samtliga hemtjänstkunder. Under arbetet har en del äldre behövt byta kontaktperson och istället få en annan person som fast omsorgskontakt, detta för att möta upp individuella behov hos de äldre. Detta kan initialt ha skapat en känsla av att det är flera olika hemtjänstpersonal som besöker de enskilda. Förhoppningen är att fast omsorgskontakt samt införande av ramtid kommer öka kontinuiteten och känslan av att det är ungefär samma personer som utför insatserna.							
 ♀ Andel äldre som upplever att biståndsbeslutet är anpassat efter behovet	73 %	72 %	73 %	73 %	80 %		2023
Analys Indikatorn avser beslut om hemtjänstinsatser. Resultatet är detsamma som föregående år. Nöjdheten inom Skarpnäcks stadsdelsområde ligger på 73 procent i jämförelse med stadens totala resultat på 68 procent. Majoriteten av ansökta insatser blir beviljade, därav borde andelen äldre som upplever att biståndsbeslutet är anpassat efter behovet vara högre. Under 2024 kommer biståndshandläggare arbeta med att tydliggöra rambeställningar och genomförandeplaner i samverkan med hemtjänsten. Målet är att fler äldre upplever att beslutet är anpassat efter deras behov.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Enheterna får stöd i att aktivt minska andel timanställda inom verksamheterna	2022-01-01	2023-12-31	
 Fortsätta utveckla den systematiska kompetensutvecklingen för medarbetare inom utförarverksamheter	2023-01-01	2023-12-31	
 Starta upp Tryggt mottagande i hemmet i egen regi	2023-01-01	2023-12-31	
 Vidareutveckla det förebyggande arbetet med att minska social isolering och bryta ofrivillig ensamhet	2022-01-01	2023-12-31	
 Öka kunskapen om och säkerställa ett gott bemötande av äldre hbtqi-personer inom nämndens verksamheter	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet och underliggande nämndmål har uppnåtts under året. Stadsdelsnämnden har bidragit till kommunfullmäktiges mål genom att erbjuda meningsfulla aktiviteter och social samvaro för stadsdelsområdets invånare i alla åldrar oavsett kön, bakgrund och funktionsförmåga.

Skarpnäcks kulturhus

De aktiviteter som erbjudits i Skarpnäcks kulturhus har bidragit till att ge invånarna möjlighet själva skapa och ta del av kultur. Besökarna har tagit del av professionell scenkonst inom bland annat teater, cirkus, dans och musik. Målgrupper med olika typer av funktionsnedsättning har inkluderats i aktiviteter och tagit del av riktade program. Besökare med finska, engelska och romani som modersmål har fått ta del av scenkonst på sina modersmål. Besökare, föreningar och andra förvaltningar har varit delaktiga i att utforma kulturhusets utbud genom att inkomma med förslag och arrangera aktiviteter. Verksamheten har haft cirka fyra tusen bokningar och beläggningsgraden i salar och replokal har varit hög.

Ungdomar och unga vuxna har fortsatt varit de grupper verksamheten haft utmaningar att nå gällande upplevelser av professionell scenkonst. Samtidigt har samma grupp ökat sitt deltagande i eget skapande och utövande av kultur.

Under året har verksamheten arbetat fram underlag för upprättande av avtal för publika visningar av film vid kulturhuset. I väntan på att avtalet är på plats har verksamheten arbetat med att stärka filmen som konstform genom bland annat arrangera filmpedagogisk verksamhet för barn och unga på loven samt färdigställa salong och utrustning.

Verksamheten har inlett ett samarbete med föreningen Skarpnäcks framtid. Föreningen har haft möjlighet att hålla ett antal öppna möten för boende inom stadsdelsområdet under året. Ett nytt samarbete har också inletts med föreningen Björkhagens hjärta, en kväll i veckan har ett femtontal ungdomar setts och skapat musik på olika sätt tillsammans med ledare. Genom hyresgästers bokning av lokaler för kultur- och konstnärlig verksamhet har cirka tjugo terminskurser i bland annat teater, cirkus, dans, yoga, qigong och trumspel erbjudits. Majoriteten av kurserna har riktat sig till barn mellan fyra till femton år men det har även funnits dem som riktat sig mot de som är äldre.

Av de som hyr kulturhusets lokaler för eget kulturutövande är de flesta vuxna. Verksamheten har dock sett en ökning av ungdomar som hyr lokaler till ungdomspris för att till exempel dansa eller spela musik. Under året har cirka tio musikgrupper bestående av ungdomar under arton år repat kostnadsfritt i lokalerna.

Foajén har erbjudit en trygg plats där personer i olika åldrar vistats, tagit del av vernissager, musikunderhållning och skapandeverkstäder. Utställningarna har arrangerats utifrån förslag från invånare med koppling till Skarpnäcks stadsdelsområde. Under året har foajén utvecklats för att bli mer välkomnande för besökarna. Åtgärderna har kunnat verkställas inom ramen för medborgarbudet.

Kulturstöd för unga

Stadens förvaltningar och bolag som arbetar med ungdomsinitierade kulturprojekt kan ansöka om stöd till ungas egna kulturprojekt. Stödet fördelas av kulturförvaltningen och kan även sökas av externa aktörer. Med hjälp av stödet har kulturhuset under året haft möjlighet att stödja fyra grupper av unga i att planera och genomföra sina idéer för kulturprojekt. Ungdomarna har genomfört hantverksworkshops och skriva-tillsammans-verkstäder som invånare i olika åldrar har haft möjlighet att ta del av. De har skapat nätverk för unga kulturintresserade, dansat, planerat föreställningar och spelat in skräckfilm. Gruppen har varit

en blandning av både killar och tjejer med olika bakgrunder.

Kultur för seniorer

Personer över 65 år har kontinuerligt erbjudits kulturupplevelser vid kulturhuset under året. Seniorer med intellektuella funktionsnedsättningar från flera andra delar av Stockholm har tagit sig till kulturhuset för sina öppna träffar. Besökarna har bland annat målat, sjungit, dansat, screentryckt och bibliotekarierna har erbjudit högläsning. Besökarna har varit engagerade och delaktiga i hur programmet utformats och träffarna har varit uppskattade av målgruppen. Övriga seniorer inom stadsdelsområdet har bland annat erbjudits lunchkonserter under året. Deltagare i publiken har ökat under året, från tidigare ett fyrtiotal per tillfälle till cirka sjuttio. Verksamheten har bland annat erbjudit allsång i caféet och möjlighet till fysisk rörelse i salarna.

Föreningsbidrag

Föreningar i Stockholms stad ges möjlighet att söka bidrag för sin verksamhet genom stadsdelsnämnderna och genom facknämnderna. Föreningarna bedriver verksamhet som kompletterar och stödjer det förvaltningens erbjuder. Stadsdelsnämndens stöd till ideella föreningar bidrar till att stärka den ideella sektorns förutsättningar och erbjuda fler aktiviteter och verksamheter av god kvalitet till invånarna. Förvaltningen säkerställer att de föreningar som beviljats föreningsbidrag efterlever nämndens villkor samt att stödet används som avsett. Nämnden har gett utökad möjlighet för föreningar att ansöka om föreningsbidrag under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	84	91 %	77 %	84	75 %	75 %	2023
Analys Det finns forskning som visar att pojkar föreningsidrottar mer än flickor. Flickor slutar ofta föreningsidrotta tidigare och i större omfattning än pojkar. Skillnaden mellan könen ökar med stigande ålder.							
  Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	64	67 %	60 %		77 %	77%	2023
Analys Förvaltningen har fortsatt arbeta för att erbjuda barn och unga kulturaktiviteter och möjlighet till en meningsfull fritid efter skolan. Kulturhuset fortsätter utveckla samverkan med Kulturskolan och erbjuder kulturaktiviteter i syfte att locka fler barn och unga.							
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	77 %	80 %	75 %	74 %	76 %	76 %	2023
Analys I förhållande till föregående års mätning har nöjdheten ökat och visar att pojkarna är mer nöjda än flickorna. Förvaltningen har under året erbjudit idrottsaktiviteter i form av Sportscamp, spontanfotboll med mera.							
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med	80 %	78 %	84 %	76 %	77 %	77%	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
tillgången till kulturaktiviteter på fritiden							
Analys	Resultatet visar på en ökad nöjdhets jämfört med föregående år, både för flickor och pojkar. Skarpnäcks kulturhus fortsätter att arbeta för att erbjuda kulturaktiviteter som attraherar barn och unga.						
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	63 %	69 %	57 %	64 %	66 %	66 %	2023
Analys	Fritidsgårdarna har fortsatt samverka med föreningar för att tillgodose barn och ungas olika behov av fritid på bästa sätt. Exempelvis genom samverkan med Samhällsmatchen. Förvaltningen har arbetat för att utveckla samverkan med föreningar som kan attrahera fler flickor att delta i föreningsliv. Stadsdelsnämndens stöd till ideella föreningar har bidragit till att stärka den ideella sektorns förutsättningar och erbjuda fler aktiviteter och verksamheter av god kvalitet till barn och unga.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra och förenkla för föreningslivet i Stockholm med målet att Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat	2023-01-01	2023-12-31	
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad	2023-01-01	2023-08-31	

Nämndmål: Invånarna tar del av ett mångsidigt kulturutbud som utgår från delaktighet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen samverkar med civilsamhälle och aktörer inom staden för att erbjuda mångsidig och jämlik kultur. I Skarpnäcks kulturhus erbjuds lokaler och kurser för att möjliggöra eget kulturskapande och lokalt engagemang. Barn och äldre ges möjlighet till kulturskapande och kulturupplevelser genom mötesplatser, aktiviteter och verksamheter inom förskola och äldreomsorg. Det är prioriterat att nå de målgrupper som vanligtvis inte deltar i stadens kulturutbud. Genom uppföljning av föreningsstöden säkerställs att nämnden stödjer föreningar med demokratiska värderingar.

Förväntat resultat

- Invånare i alla åldrar, oavsett kön, etnisk bakgrund och funktionsförmåga använder Skarpnäcks kulturhus som en mötesplats för kultur och eget skapande.
- Inom förskolan, fritidsgårdar, aktivitetscenter och lokala mötesplatser för äldre ges möjlighet till kulturupplevelser och skapande verksamhet.
- Äldre på vård- och omsorgsboende har god tillgång till kulturupplevelser.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundar sig på att förväntat resultat är uppnått och att aktiviteten genomförts.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen anordnar stadsdelskamp mellan äldre som bor i Skarpnäcks respektive Farstas stadsdelsområde	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås. Bedömningen grundas på att samtliga verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet uppnås helt samt att underliggande nämndmål uppnås helt. Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att följa *Stockholms stads miljöprogram 2020-2023* med underliggande handlingsplaner, program och rekommendationer. Hur stadsdelsnämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

Förvaltningens arbete med energibesparing ger effekt och energiminskningen är påtaglig från 2022 till 2023. Detta har skett genom beteendeförändringar där verksamheterna arbetat utifrån checklistan för energieffektivisering samt riktade åtgärder som byte till LED. Till exempel är nu arbetet med Skarpnäcks kulturhus, som pågått i etapper under några år, helt färdigställt.

För att stärka de ekologiska värdena i stadsdelsområdet samverkar förvaltningen med miljöförvaltningen i arbetet med stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald och de lokala åtgärdsplanerna för Flatens naturreservat, där samtliga åtaganden som ålagts nämnden nu är slutförda. En klimatrelaterad riskkartläggning som innefattar förvaltningens parker samt verksamheter inom äldreomsorg och förskola har genomförts. Kartläggningen visade på att flertalet parker och verksamheter är utsatta för höga temperaturer och har dålig tillgång till växtlighet och krontäckningsgrad som bidrar med skugga och avkylande effekt. Resultaten har använts för att genomföra multifunktionella åtgärder vilka kommer fortsätta under 2024.

Samverkan sker med berörda bolag och fackförvaltningar inom staden kring frågor och önskemål från allmänheten som bland annat rör fordonshinder, framkomlighetsbeskäring av växtlighet på befintliga parkvägar med mera. Där det har varit möjligt har fordonshinder kombinerats med åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden, exempelvis genom att anlägga ett stort platsbyggt insektshotell vid en parkväg invid Skarpnäcksparken. Inom ramen för Levande Stockholm var för första gången Pilotorget i Skarpnäck sommartorg och förvaltningen har varit delaktig i trafikkontorets planering inför detta samt anordnat aktiviteter på Pilotorget och sommartorget Lagaplan i Bagarmossen.

Bland annat har åtgärder skett genom nudging för att minska nedskräpningen i stadsmiljön

och öka återvinningen i nämndens verksamhetslokaler och i förvaltningshuset har de individuella skräpkorgarna ersatts med centralt placerade kärl. Under året har Äldreomsorgen ingått ett nytt avtal för kostentreprenad med en ekologiska andel i linje med stadens ambitiösa mål om 70 procent. Samtliga förskoleenheter har nu infört lokala köksnätverk som arbetar nära den pedagogiska verksamheten för implementeringen av stadens måltids- och livsmedelsrelaterade miljö- och klimatmål.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att följa *Stockholms stads miljöprogram 2020-2023* med underliggande handlingsplaner, såsom *Klimathandlingsplan 2020-2023 – För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* samt *Handlingsplan för en Fossilbränslefri organisation 2030*.

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås. Bedömningen grundar sig i att målvärden för indikatorer och underliggande nämndmål uppnås. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med miljö- och klimatåtgärder i syfte att bidra till en hållbar utveckling, ett jämställt stadsdelsområde och till att uppfylla målen i Agenda 2030. Åtgärder i linje med bland annat Miljöprogrammets etappmål om minskade växthusgasutsläpp och minskad klimatpåverkan från konsumtionen har genomförts.

Förvaltningens arbete med energibesparing ger effekt och energiminskning var 9 procent mellan november 2022- november 2023. Detta har skett genom beteendeförändringar där verksamheterna arbetat utifrån checklistan för energieffektivisering samt riktade åtgärder som byte till LED. Klimatinvesteringsmedel för byte till energieffektiv LED med dimbar funktion har genomförts i Skarpnäcks kulturhus som nu är helt färdigställt. Byte till energieffektiv belysning har även genomförts på nämndens vård- och omsorgsboende samt i andra lokaler med hög energiförbrukning och ålderstigen belysning. Medel för fossilfri trädgårdsskötsel har beviljats och åtgärder påbörjats men ej kunnat slutföras på grund av anledningar utanför förvaltningens rådighet. Nämnden ansöker om ombudgetering för 2024.

Nämndens vård- och omsorgsboende har, med goda resultat, mätt tallrikssvinn under året. Inom äldreomsorgen sker kommunikation med måltidsleverantören för att säkerställa kvaliteten, smak och rätt leveransmängd. Inom förskolan har en dold matsvinnsmätning, det vill säga med endast kockarnas delaktighet, av tallriks- samt serveringssvinn genomförts samt en öppen tallriks- och serveringssvinnsmätning som involverar personal och barn. Resultaten visar på en ökad medvetenhet hos samtliga förskolor då matsvinnet minskar samt att skillnaden mellan den dolda och öppna mätningen är inom felmarginalen. Fokus har förflyttats från tallrikssvinn till all mat som lämnat köken och därför blir svinn. Detta delvis på grund av att gruppen yngre barn behöver få en möjlighet att lära sig nya smaker genom att bli erbjuden samma måltid vid flera tillfällen men även för att få större effekt på att minska det totala matsvinnet.

Gällande tillagning av klimatsmart mat visar förvaltningens kök goda resultat med ett medelvärde på 1,4 kg koldioxid per kg livsmedel och flertalet förskolekök har ett resultat på under 1,25 kg koldioxid per kg livsmedel. Det som påverkar utfallet är vilket slags kött som används, hur mycket som är växtbaserat och hur väl menyerna säsongsanpassas. Arbetet bidrar till flera av målen i Agenda 2030 bland annat mål 13, bekämpa klimatförändringar, och mål 12, hållbar konsumtion och produktion.

De planerade kunskapshöjande insatserna inom miljö- och klimatrelaterade e-utbildningar har genomförts och deltagarstatistik för de olika utbildningarna är hög. Enskilda enheter, främst inom avdelningen för Individ och familj, har skapat åtgärdsplaner utifrån förslagen i utbildningen om Hållbara kontor och fortsätter arbetet under 2024. Förskolans köksnätverk har gemensamt deltagit i e-utbildningen om energieffektiva storkök med uppföljande dialog om åtgärder som kan vidtas i köken. De har sedan spridit informationen i sina respektive verksamheter. Samverkan har vid flertalet tillfällen under året skett med PRO Skarpnäcks klimatgrupp med fokus på fortbildning inom miljö- och klimatfrågor samt utveckling inom stadsdelsområdet med fokus på äldre.

Förvaltningen har deltagit i arbetet med revideringen av stadens miljöprogram samt klimathandlingsplan inom de mål där de måltids- och livsmedelsrelaterade stadsövergripande indikatorerna finns. Förvaltningens resultat och erfarenheter från tidigare arbete har använts som underlag i arbetet.

Samverkan med andra stadsdelsförvaltningar avseende gemensamma miljö- och klimatfrågor sker genom det stadsövergripande miljösamordnarnätverket. Nätverket bidrar med att öka kunskapen, sprida goda exempel och dela framgångsrika arbetssätt för ett effektivt miljö- och klimatarbete. I nätverket finns samtliga stadsdelsförvaltningar representerade och stadens övriga förvaltningar, bolag och stadsledningskontoret gästar nätverket när ett samverkansområde behöver stärkas. Detta bidrar till arbetet med mål 13, bekämpa klimatförändringar, i Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	100 %			100 %	100 %	100 %	2023
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,4 kg CO2 per kg livsmedel			1,4 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	2023
  Köpt energi i stadens verksamheter	0,88 GWh			0,9 GWh	0,9 GWh	1945 GWh	2023

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ 	Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, Stockholm Stadshus AB och Stockholm Exergi inventera hur mycket biokol som staden har behov av samt ta fram en plan för att etablera en storskalig anläggning för produktion av biokol som ska etableras senast år 2024	2023-01-01	2023-12-31	
✓ 	Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Nämndens verksamheter är energieffektiva och resurssmarta med en låg klimatpåverkan

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande för att uppnå det förväntade resultatet.

Att arbeta med ökad energieffektivitet och minskade utsläpp genom verksamheternas delaktighet där medarbetare arbetar utifrån checklista för energibesparing.

Under året sker kunskapshöjande insatser där ledningsgrupper genomför e-utbildningen om stadens miljöprogram och medarbetare som arbetar på kontor genomför stadens utbildning om klimatsmarta kontor samt köksanställda genomför utbildningen energieffektiva storkök. Detta ska bidra med kunskap om deras roll i arbetet med att nå stadens miljö- och klimatmål.

Arbetet med resurseffektiva kretslopp utifrån EU:s avfallshierarki fortlöper genom att förebygga, återanvända, sortera och återvinna avfall samt använda sig av Stocket återbruk.

Under året genomför fler verksamheter satsningar för att säkerställa att matsvinnet minskar och matavfallsinsamlingen används.

Förväntat resultat

- Energiförbrukningen i förvaltningens verksamheter minskar
- Matsvinnet minskar
- Stadens e-utbildning om miljöprogrammet, klimatsmarta kontor och energieffektiva storkök genomförs enligt plan

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås och att samtliga aktiviteter har genomförts enligt plan.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Förvaltningens energiförbrukning minskar med 10 % per kvadratmeter lokalyta över en 4 års period	53 kWh				54,5 kWh		2023
Analys Under 2022 påbörjade förvaltningen ett arbete med att under en fyraårsperiod minska energiförbrukningen med 10 procent kWh/kvm i några av nämndens utvalda lokaler. Under 2023 minskade energiförbrukningen i de utvalda lokalerna med totalt 5,5 procent.							
 Mängd matsvinn i förvaltningens förskolor (gram/portion/vecka <)	98 g			128 g	130 g		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen tillhandahåller el-servis för laddning av fossilfria arbetsmaskiner till de fritidsträdgårdar/koloniområden som anmält intresse	2022-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys På grund av yttre omständigheter har projektet inte kunnat genomföras enligt plan. Stadsdelsnämnden ansöker därför om en ombudgetering av de investeringsmedel som nämnden tilldelats under 2023 till 2024 för genomförande.			
 Kunskaphöjande insatser inom miljö- och klimatområdet genomförs	2023-01-01	2023-12-31	
 Verksamheterna arbetar med energibesparingsåtgärder	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att följa Stockholms stads miljöprogram med underliggande handlingsplaner, såsom *Handlingsplan för klimatanpassning*, *Handlingsplan för biologisk mångfald* samt *Grönare Stockholm - Riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden*.

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås. Bedömningen grundar sig i att målvärden för indikatorer och underliggande nämndmål uppnås. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla parker, förskolegårdar, naturområden, och naturreservat med fokus på biologisk mångfald och klimatanpassning. Åtgärder i linje med bland annat Miljöprogrammets etappmål om ökat genomförandet av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel, förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten samt stärkt förmåga att hantera effekter av värmebölja har genomförts.

För att stärka de ekologiska värdena i stadsdelsområdet samverkar förvaltningen med miljöförvaltningen i arbetet med stadsdelsvisa åtgärdsprogram (SÅP) och de lokala

åtgärdsplanerna (LÅP) för Flatens naturreservat. Förvaltningen har ansökt om och erhållit centrala medel för klimatanpassningsåtgärder i Smalängen och Södra Flaten. För att kunna bibehålla den goda vattenstatusen i sjön Flaten har dämning av bäck och tillskapande av våtmarker utförts vilket ökar den biologiska mångfalden och reningen av vattnet i sjön. Därtill har en groddamm anlagts vilket innebär att stadsdelsförvaltningen nu har slutfört samtliga åtaganden i enlighet med vad som åläggs nämnden i *Lokalt åtgärdsprogram för Flaten*.

Under perioden har flera nya brukaravtal tecknats med medborgare om stadsodling på parkmark. En del av de odlingsgrupper som är öppna för alla och finns på flera platser inom stadsdelsområdet har fått sina lådor utbytta och i Matparken har en större upprustning av stadsodlingen skett. Förvaltningen har deltagit i stadsövergripande möten gällande framtagande av program för stadsnära odling.

De 68 000 lökar som förvaltningen planterade under förra året runt om i stadsdelsområdet blommade under våren vilket förgyllde stadsmiljön och bidrog till ökad biologisk mångfald. Ängsytor och insektshotell har anlagts i stadsdelarna Hammarbyhöjden, Björkhagen och Skarpnäck i syfte att öka den biologiska mångfalden och hindra oönskad trafik på parkmark. Trädvårdsinsatser utförs kontinuerligt, grenar och fällda träd blir till faunadepåer och gräsytor som tidigare klippts regelbundet får istället växa och gå i blom för att sedan slås. Under hösten har 25 träd med 12,5 procent biokol planterats. Sandbankar och sandblottor för vildbin har anlagts och 117 000 lökar har planterats för att slå ut till våren 2024.

Förvaltningen deltar i en forskningsstudie om Stadslandskapets tallar där pilotstudiens fokusområde innefattade Pungpinan och Bagarmossenskogen. Studiens inriktning berör till exempel hållbar skötsel och föryngring, förvaltningen bidrar till studien och ser fram emot att ta del av slutsatserna samt använda sig av dessa i den fortsatta utvecklingen av stadsmiljön.

En klimatrelaterad riskkartläggning med hjälp av stadens värme- och skyfallskartering har genomförts. Kartläggningen innefattar förvaltningens parker samt verksamheter inom äldreomsorg och förskola och visade på att flertalet parker och verksamheter är utsatta för höga temperaturer och har dålig tillgång till växtlighet och krontäckningsgrad som bidrar med skugga och avkylande effekt. Utredningen visar vilka förskolor som är mest lämpade för sommarverksamhet vilket kommunicerats till avdelningen för förskola och fritid. Resultaten från utredningen kommer användas under 2024 som underlag för multifunktionella åtgärder, som lindrar värmeeffekter i parker och på förskolegårdar riktade mot särskilt sårbara grupper som barn, äldre och personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningen arbetar med att säkerställa fler grönytor, träd och växtlighet där barn och unga vistas för att skydda mot värmeböljor och gynna den biologiska mångfalden. Förskolegårdar har rustats upp och gröna undervisningsrum skapats med åtgärder som bidrar med ökad ekoeffektiv yta där biytor såsom förråd och barnvagnsparkeringar har anlagts med sedumtak med biokol samt ökad skugga genom nybyggda pergolor samt planterad växtlighet vid befintliga. Flertalet planteringar med ren biokol, vilka agerar koldioxidsänkor, har tillskapats. Arbetet har skett i samverkan med förskolornas medarbetare för att uppmuntra och gynna det pedagogiska arbetet med en hållbar utveckling.

En förskola med översvämningsproblematik har klimatanpassats med bland annat en rännal i

natursten som har funktionen av ett dolt dike. Slänten har täckts med stensmjöl och flis för att skydda blottade trädrötter och höja lekvärdet. En sarg som hindrar erosion längs ett berg har byggts vilken även markerar ”stigen” mot grinden till skogen. Förskolegården har nu karaktären av en lekotop och planeras att vidareutvecklas. Förvaltningen deltar i arbetet med framtagandet av lekvärdesriktlinjer för skol- och förskolegårdar i samarbete med övriga berörda nämnder.

Den internationella Biologiska mångfaldens dag genomfördes under våren i samverkan med Miljöförvaltningen och lokala aktörer. Förvaltningen har haft en praktikant från Kvalificerad Yrkesutbildning Hållbar grönyteskötsel som författat en lathund "Så kan vi gynna biologisk mångfald på förskolegårdar. Lathund för odling, biologisk mångfald och lärande på kommunala förskolor i Skarpnäcks stadsdel". Lathunden lanserades tillsammans med odlingsmaterial som ängsblomfröer, kryddväxter och insektshotell samt odlingslådor, jord och gödsel till samtliga förskolor för ett gemensamt firande av Biologiska mångfaldens dag. Förvaltningens insatser för att stärka ekologiska värden och öka den biologiska mångfalden bidrar till mål 15, ekosystem och biologisk mångfald, i Agenda 2030.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB skapa nya växtbäckklädda väggar	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB ta fram en strategi för gröna skol- och förskolegårdar som ska syfta till att byta ut traditionella material, och hårdgjorda ytor mot mer gröna ytor och naturmaterial, samt prioritera plantering av fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer	2023-01-01	2023-08-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB, med Malmö stad som förebild, ta fram ett koncept för gröna skol- och förskolegårdar med en plan för hur detta kan genomföras på minst 15 skol- eller förskolegårdar under mandatperioden	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Skarpnäcks parker, naturområden och naturreservat utvecklas med fokus på biologisk mångfald och klimatanpassning

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadens Handlingsplan för biologisk mångfald genomsyrar stadsmiljöarbetet. Åtgärder som anläggning av växtbäddar med biokol, plantering av träd för skugga och omvandling av hårdgjorda ytor till grönytor prioriteras. Det gamla kulturlandskapet i naturreservaten återskapas genom att utveckla slätterängar, ekmiljöer och spara död ved till faunadepåer. För att ytterligare stärka de ekologiska värdena i stadsdelsområdet samverkar förvaltningen med

miljöförvaltningen i arbetet med stadsdelsvisa åtgärdsprogram och de lokala åtgärdsplanerna för Flatens naturreservat samt att stadsodling på parkmark fortfarande möjliggörs.

Förväntat resultat

- De ekologiska och rekreativa värdena utvecklas positivt.
- Upprustade parker och andra grönytor har klimatanpassats.
- Den biologiska mångfalden har stärkts.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås och att samtliga aktiviteter har genomförts enligt plan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomföra klimatanpassningsåtgärder i Smalängen och Södra Flaten	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Genomföra åtgärder för biologisk mångfald genom att anlägga biotoptak och gröna väggar	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Medel för biologisk mångfald ansöktes för att genomföra aktiviteten Biotoptak och gröna väggar. Aktiviteten syftade till att genomföra förstärkningsåtgärder inom bristområden som en innovativ och kommunicerbar åtgärd för biologisk mångfald. Förvaltningen erhöll inga medel och aktiviteten kan inte genomföras under 2023. Under hösten hade förvaltningen möjlighet att genomföra flertalet åtgärder inom ordinarie budget.			
✓ Utredda påverkan på nämndens verksamheter från skyfall och värme	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att följa Stockholms stads miljöprogram med underliggande handlingsplaner, såsom *Handlingsplan för en Fossilbränslefri organisation 2030* samt *Stockholms stads framkomlighetsstrategi*.

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås. Bedömningen grundar sig i att målvärden för indikatorer och underliggande nämndmål uppnås genom att nämndens verksamheter genomför sina resor och transporter på ett så hållbart sätt som möjligt och genom att parkvägar inom stadsdelsområdet är tillgängliga och framkomliga. Åtgärder i linje med bland annat Miljöprogrammets etappmål minskade växthusgasutsläpp - högst 105000 ton CO₂e från stadens verksamheter och minskad exponering av kvävedioxid och partiklar för stadens medborgare har genomförts.

Slyröjning av naturmark samt framkomlighetsbeskränning vid parkvägar utförs kontinuerligt i stadsdelsområdet. Inom ramen för Levande Stockholm har Lagaplan i Bagarmossen sedan flera år tillbaka varit sommartorg och var det även i år. För första gången var även Pilotorget

i Skarpnäck sommartorg och förvaltningen har varit delaktig i trafikkontorets planering inför detta samt anordnat aktiviteter på båda torgen. Förvaltningen samverkar med berörda bolag och fackförvaltningar inom staden kring frågor och önskemål som kommer in från allmänheten som rör fordonshinder, framkomlighetsbeskärning av växtlighet på befintliga parkvägar med mera. Där det har varit möjligt har fordonshinder kombinerats med åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden, exempelvis genom att anlägga ett stort platsbyggt insektshotell vid en parkväg invid Skarpnäcksparken. Stadsdelsförvaltningen har bistått trafikkontoret i sitt arbete med etableringen av fler publika laddstolpar som nu anlagts på ett flertal platser inom stadsdelsområdet. Asfaltering av parkvägar i de södra delarna av stadsdelsområdet har utförts under hösten. Förvaltningens arbete bidrar till målet i Agenda 2030 om hållbara städer och samhällen som omfattar bland annat hållbar planering av infrastruktur och offentliga platser. Åtgärderna är viktiga inte minst ur ett jämställdhetsperspektiv då fler kvinnor än män använder gång- och kollektivtrafik som huvudsakligt färdmedel medan män cyklar och åker bil i större utsträckning än kvinnor, enligt *Stockholms stads framkomlighetsstrategi*.

Medarbetarna uppmuntras att gå, åka kollektivt, låna förvaltningens cyklar eller använda förvaltningens miljöklassade bilar. Stadsmiljöenheten har införskaffat en elcykel för att minska resor med bil inom stadsdelsområdet. Ett utvecklingsområde inom översyn av förvaltningens fordon är att körning i tjänst med privata bilar ska minska. Förvaltningens ordinarie arbets sätt med bilpool har vidareutvecklats med en översyn av leasingavtal och milersättning. Resultaten visar att milersättning betalas ut endast undantagsvis och med god användning.

Nämndmål: Stadsdelsområdet är framkomligt med hållbara transporter och resor

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen rustar upp parkvägarna enligt plan i syfte att erbjuda god framkomlighet. Förvaltningen bistår även trafikkontoret i arbetet med att skapa fullvärdiga primära cykelstråk och öka etableringen av publika laddplatser i stadsdelsområdet. I samverkan med trafikkontoret bidrar förvaltningen till att Stockholm ska vara en grön promenadstad genom att verka för fler sommar- och vinterplatser på gator och torg inom stadsdelsområdet. För att öka hållbarheten i förvaltningens transporter och resor kommer en översyn inom områdena leasingavtal och utbetald milersättning ske.

Förväntat resultat

- Framkomligheten på stadsdelsområdets parkvägar är god och det är säkert att gå och cykla.
- Sommar- och vinterplatser på gator och torg inom stadsdelsområdet ökar
- Minskade utsläpp av växthusgaser från nämndens transporter och resor

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att förväntat

resultat uppnås och att samtliga aktiviteter har genomförts enligt plan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Bistå trafikkontoret i genomförandet av stadens cykelplan	2023-01-01	2023-12-31	
✓ I samverkan med trafikkontoret bidra till ökad etablering av publika laddplatser i stadsdelsområdet	2022-01-01	2023-12-31	
✓ Verka för fler sommar- och vinterplatser på gator och torg inom stadsdelsområdet	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Översyn av förvaltningens fordon och resor	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att följa Stockholms stads miljöprogram med underliggande handlingsplaner, såsom *Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast* samt *Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat*

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås. Bedömningen grundar sig i att målvärden för underliggande nämndmål uppnås helt samt indikatorer delvis. Förvaltningen utvecklar ständigt de strategiskt riktade inköpen och medvetenhet om skadliga ämnen ökar. Åtgärder i linje med bland annat Miljöprogrammets etappmål om minskad resursanvändning och klokare konsumtion samt ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp som gynnar biologisk mångfald har genomförts.

Nudging, att inspirera till beteende förändringar, har skett på tio platser i stadsmiljön med målade fotspår på marken som leder till papperskorgar i syfte att minska nedskräpning. I förvaltningshuset har de individuella skräpkorgarna ersatts med centralt placerade kärl vilket förväntas minska förbrukningen med cirka 2000-2500 soppsåsar per år. I koldioxidbesparing är det cirka 200 kg koldioxidekvivalenter per år vilket motsvarar cirka 100 mil körning med en bensindriven bil. Förändringen innebär också en förbättrad arbetsmiljö för lokalvårdare. Det har även skett nudging via en ommöblering av återvinningskärlen i syfte att minska restavfallet. En översyn av inköpsstatistiken för engångsartiklar visar på behovet av att förvaltningen arbetar vidare med att minska plast och engångsartiklar och åtgärder för detta planeras under 2024.

Skarpnäcks kommunala förskolors måltidsdokument har implementerats. Med hjälp av det tillhörande studiematerialet har enheterna arbetat med dokumentet på arbetsplatsträff, veckomöte och köksmöte. Det används även i dialog med vårdnadshavare om till exempel behov och riktlinjer för anpassad- och specialkost. Samtliga förskoleenheter har nu infört lokala köksnätverk som arbetar nära den pedagogiska verksamheten för implementeringen av måltidsdokumentet, matsvinnsmätningar samt en ökad förståelse för de livsmedelsrelaterade miljö- och klimatmål som förvaltningen arbetar med. Medel för kemikaliesmart förskola har bland annat använts till kloka inköp av akustikbord med linoleum som även är

bullerdämpande samt högkvalitativa ullmattor, som även de minskar buller samt är mer brandresistent.

Verksamheterna har informerats om stadens nya indikator ”andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning” och dialog har förts om hur målet ska kunna nås. Resultaten är goda, inom äldreomsorg är medelvärdet 89 procent och inom förskolan 95 procent. De riktade inköpen leder till en ökad nationell beredskap samt minskade globala transporter och utsläpp.

Under året har äldreomsorgen ingått ett nytt avtal för kostentreprenad med en ekologiska andel i linje med stadens mål om 70 procent. Inköpen av livsmedel visar på 41 procent, utmaningen där är att samordna inköparna till likvärdiga inköpsmönster samt att många näringsberikade varor endast finns som konventionella. Inom förskolan når enskilda kök målet om 70 procent ekologisk andel och medelvärdet är 63 procent. Vilket betyder att Sveriges nationella inriktningsmål om att 60 procent av den offentliga livsmedelskonsumtionen ska utgöras av ekologiska produkter år 2030 nås. Det finns en utmaning i att göra inköp av svenska ekologiska och klimatsmarta varor i de volymer som krävs. Exempelvis bidrar inköp av svenska matkorn till låga utsläpp, det vill säga är klimatsmarta, medan inköp av ekologiskt importerat ris genererar andel ekologiskt. Vidare har en mindre verksamhet lättare att nå målen då de gör inköp av mindre volym per tillfälle och har då större möjlighet att få de beställda ekologiska varorna som annars ersätts med konventionella av leverantören. De mindre verksamheterna är även mer flexibla i sin menyplanering. För förvaltningshuset är den ekologiska andelen 80 procent. Genom att aktivt följa upp och identifiera vilka verksamheter som har möjligheter att öka andelen ekologiska, svenska och klimatsmarta livsmedel fortsätter förvaltningen arbeta med att nå måluppfyllelse. Arbetet bidrar till målet om hållbar konsumtion i Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %			100 %	100 %	100 %	2023
  Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning	94				88	88 %	2023
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	57,4 %			56,54 %	70 %	70 %	2023
Analys Förvaltningen ser utmaningarna med måluppfyllnad genom vikten av en budget i balans där kostnadsutvecklingen på livsmedel har försvårat arbetet samt att kvalitén och utbud av ekologiska alternativ ibland är bristfällig. En lathund för korrekt							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
kontering av ekologiska och ej ekologiska livsmedel och måltider har delats med berörda enhetschefer som har informerats om vikten av ett förbättrat utfall. Med nämndens vård och omsorgsboendes nya avtal för kostentreprenad där den ekologiska andelen ökade från 30 till 70 procent från 1 juli 2023 skapas dock bättre förutsättningar för måluppfyllnad inför 2024.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Trafiknämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Stockholm Hamn AB samordna implementeringen av lagändringar gällande nedskräpningsavgifter och producentansvar för tobaksvaror	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Nämndens verksamheter är miljö- och klimatsmarta

 Uppfylls helt

Beskrivning

Åtgärder genomförs för att skapa en kemikaliesmart miljö för alla brukare och medarbetare, samt för att öka andelen ekologiska livsmedel och animalier med höga krav på djurskydd. Verksamheterna gör kemikaliesmarta val vid inköp av kemikalier och förbrukningsmateriel samt minskar användningen av plast och engångsartiklar.

Förväntat resultat

- Verksamheterna gör kemikaliesmarta inköp och minskar användningen av plast och engångsartiklar
- Förvaltningens verksamheter som serverar livsmedel har en hög andel ekologisk mat
- Arbetet med att öka inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning påbörjas

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås och att samtliga aktiviteter har genomförts enligt plan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen kartlägger inköp av plast i syfte att minska användningen	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen minskar användningen av engångsmaterial genom att se över individuella skräpkorgar i förvaltningshuset	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Skarpnäcks kommunala förskolors måltidsdokumentet implementeras i verksamheterna	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås under året. Bedömningen grundas på att fem verksamhetsområdesmålen kopplat till inriktningsmålet uppnås helt och två uppnås delvis. Åtta underliggande nämndmål har uppnåtts helt under året och två har uppnåtts delvis. Nämnden redovisar ett ekonomiskt överskott om 26,1 mnkr efter resultatöverföring.

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att hantera ekonomin ansvarsfullt och med god budgethållning. Verksamheterna har under året belastats med betydande kostnadsökningar till följd av främst hög inflation, ökande energipriser och hyreskostnader. Äldreomsorgen ser fortsatt en lägre efterfrågan än förväntat för platser på vård- och omsorgsboende och hemtjänstinsatser, och socialtjänstens verksamheter redovisar budget i balans. Dessa båda effekter bidrar till det ekonomiska överskottet. Förvaltningen har arbetat för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi genom effektiv resursanvändning och effektivt lokalutnyttjande.

Antal bidragsberoende hushåll har minskat kontinuerligt för varje månad under året. I genomsnitt har 360 hushåll per månad haft ekonomiskt bistånd till sin försörjning, vilket är färre jämför med föregående år. Under året har särskilt fokus legat på barnfamiljer som har haft ekonomiskt bistånd i tio månader eller längre i syfte att kunna stödja föräldrarna så att de kommer närmare självförsörjning. Det vräkningsförebyggande arbetet har varit prioriterat, förvaltningen har erbjudit uppsökande och motiverande arbete samt individuellt anpassat stöd. Barnfamiljer, personer med psykisk funktionsnedsättning, våldsutsatta och äldre i osäkra boendeförhållanden är särskilt utsatta grupper och prioriteras särskilt. En äldrelots för äldre som riskerar att bli hemlösa eller redan lever i hemlöshet har anställts under året.

Verksamheterna har under året arbetat med kontinuitetsplanering för att säkerställa drift av samhällsviktig verksamhet vid oväntade händelser och höjd beredskap. Förvaltningens arbete med informationssäkerhet och dataskydd har fortgått. Arbetet innebär att identifiera, bedöma och följa upp informationssäkerhetsrisker som kan uppstå inom verksamheten. En informationssäkerhetsplan har tagit fram, där intensifiering av genomförande av informationsklassningar är en central del.

Förvaltningens förebyggande och preventiva arbete tar sin utgångspunkt i situationell- och social prevention. Samverkan har skett med olika aktörer med gott resultat. Trygghetsskapande åtgärder har genomförts inom stadsdelsområdet, exempelvis utsmyckning av gångtunnlar och förstärkt belysning i parker.

Förvaltningen arbetar näringslivsfrämjande genom att samverka med det lokala näringslivet. Näringslivsperspektivet säkerställs vid planering av nya bostäder inom stadsdelsområdet.

Arbetet med närvarande ledarskap och aktivt medarbetarskap har fortgått under året. Chefsutvecklingen inom förvaltningen har fokuserat bland annat på kvalitetsprogrammets möjligheter, stärka kunskapen om praktisk ekonomi och prognosarbete samt stärkt krisledningsarbete. Flera olika kompetensutvecklingsinsatser har genomförts för olika yrkesgrupper.

Förvaltningens arbete med Agenda 2030, för ökad lokal demokrati samt för de mänskliga rättigheterna, jämställdhet och barns rättigheter har fortgått under året.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden når det förväntade resultatet genom att verksamheterna bedrivs inom beslutad budgetram, med god kvalitet utifrån uppdraget och utifrån invånarnas behov. Målet och underliggande nämndmål uppnås helt.

Genom att hantera ekonomin ansvarsfullt och med god budgethållning bidrar stadsdelsnämnden till kommunfullmäktiges mål. Förvaltningens arbete med att bidra till målet om en ekonomi som är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd bidrar till uppfyllelse av flera mål i Agenda 2030, bland annat mål 8 anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, samt mål 10 minskad ojämlikhet.

Verksamheterna har under året belastats med betydande kostnadsökningar till följd av främst hög inflation, ökande energipriser och hyreskostnader. Löneökningarna har varit höga sett i ett historiskt perspektiv, vilket främst påverkat personalintensiva verksamheter som utförare och förskolans resultatenheter. Utifrån dessa förutsättningar har förvaltningen arbetat för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi genom effektiv resursanvändning, och för att effektivisera förvaltningens lokalutnyttjande. Samtidigt som energipriserna ökat har förvaltningen under året arbetat aktivt med energibesparingsåtgärder, vilket gett effekt både ur klimat- och ekonomiskt perspektiv.

Inflationsdrivande faktorer har gjort att hyror för befintliga lokaler ökat markant under året, samtidigt som kostnader för nyproduktion blivit väsentligt högre än tidigare. Effekterna av detta är allra tydligast inom förskolans område. Utöver detta visar befolkningsprognosen för Stockholms stad och Skarpnäcks stadsdelsområde på ett vikande barnantal. Sammantaget ställer allt detta krav på aktivt arbete kring lokaler samt anpassningar avseende de lokaler nämnden hyr för förskoleverksamhet för att säkerställa ett effektivt lokalutnyttjande. Förvaltningen har som ett led i detta under året stärkt och vidareutvecklat arbetet med planeringsverktyg för beräkning av behov av förskoleplatser inför nybyggnation förskola.

Äldreomsorgen har under de senaste åren redovisat stora överskott till stor del beroende på en kombination av minskat behov av platser på vård- och omsorgsboende och hemtjänstinsatser. Överskottet inom äldreomsorgen är orsaken till nämndens totala överskott. För de kommande åren är bedömningen att förutsättningarna inom äldreomsorgen inte kommer att kvarstå.

Socialtjänstens verksamheter redovisar budget i balans, där förvaltningen arbetat aktivt med förebyggande insatser för att minimera de dyraste placeringsformerna. Ett strukturerat arbete med överflytt från jourhems- till familjehemsplaceringar, i kombination med en generell minskning av behovet av jourhemsplaceringar, har bidragit till lägre placeringskostnader än budgeterat. Som en följd av detta redovisar verksamheten för barn och ungdom överskott. Året har inneburit ett lägre inflöde av ärenden än de närmast föregående åren, och det finns skäl att förvänta att fler utredningar kommer att öppnas upp under kommande år.

På grund av ett under året gradvis ökande prognostiserat ekonomiskt överskott har förvaltningen genomfört ett antal satsningar av engångskaraktär. Inom stadsmiljö har planerade utökade satsningar gjorts bland annat på Flatens naturreservat och parker i form av upprustningar och underhåll. Vidare har utemiljöer på förskolegårdar rustats upp, litteratur till förskolebibliotek köpts in och kompetensutvecklingsinsatser inom flera verksamhetsområden genomförts. Många av de genomförda satsningarna har varit kopplade till lokaler, som ytskiktsrenoveringar på förskolor, uppfräschning av receptionen i förvaltningshuset, förbättringar i Kulturhuset i Skarpnäck varav en del varit kopplad till medborgarbudet, samt renoveringar i de LSS-boenden som tagits över i egen regi.

För att ha en långsiktig ekonomisk balans behöver förvaltningen för kommande år fortsätta arbetet med att prioritera och effektivisera verksamheter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	98 %			98,3 %	100 %	100 %	VB 2023
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	98,7 %			98,4 %	100 %	100 %	VB 2023
  Nämndens prognossäkerhet T2	1 %			-1 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna upphandla och införa ett gemensamt digitalt system för handläggning av stadsdelsnämndernas föreningsbidrag	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Under året har en processkartläggning av stadsdelarnas handläggning av föreningsbidrag genomförts och ett underlag till upphandling tagits fram. Upphandlingen inför det kommande digitala systemet ska ske under 2024.			

Nämndmål: Nämndens resurser används effektivt med ett hållbart och långsiktigt perspektiv

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen följer stadens system för uppföljning med fokus på måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena samt förvaltningens budget. Förvaltningens budget följs upp månadsvis med prognos på helårsutfall. Förvaltningen strävar efter att varje verksamhetsområde bär sina kostnader utifrån tilldelade medel, men omfördelar medel för att verksamheterna ska få rimliga förutsättningar att uppfylla målen. Åtgärder vidtas vid avvikelser. Alla verksamheter arbetar kontinuerligt med utveckling och effektivisering för att uppnå bästa möjliga resultat för stadsdelsområdets invånare.

Förväntat resultat

- Förvaltningen har en budget i balans och uppfyller målen i stadsdelsnämndens verksamhetsplan
- Förvaltningens prognossäkerhet är god
- Ekonomiska resurser fördelas lika, och i enlighet med den enskildes behov, mellan män och kvinnor, flickor och pojkar.

Analys

Nämndmålet uppfylls genom att nämndens totala kostnader ryms inom budget och att målet för prognossäkerhet nås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Åtgärdsplaner upprättas för enheter med befarade ekonomiska underskott	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet samt underliggande nämndmål uppnåtts. Bedömningen grundas på att förväntade resultat är uppnådda, att målvärden för samtliga indikatorer utom en har uppnåtts helt och att aktiviteterna är genomförda.

Under verksamhetsåret har antal bidragsberoende hushåll minskat kontinuerligt varje månad från 369 hushåll i januari till 343 i november. I genomsnitt har 360 hushåll per månad haft ekonomiskt bistånd till sin försörjning. Motsvarande antal hushåll för år 2022 var i genomsnitt 397 hushåll per månad. Andelen personer som har haft ekonomiskt bistånd till sin försörjning under lång tid har minskat men det finns fortsatt behov av att arbeta för att öka brukarens möjligheter att bryta bidragsberoende. Andelen invånare i stadsdelsområdet som har ekonomiskt bistånd är, liksom andelen barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd, fortsatt lågt.

Under våren inhämtades brukarnas synpunkter kring insatsernas betydelse och hur dessa påverkar deras upplevelse av en förbättrad situation efter insatser de fått från socialtjänsten. Resultatet visar att 100 procent av de brukare som besvarat enkäten upplever en förbättrad situation efter socialtjänstens insatser. Svarefrekvensen var mycket låg vilket är ett framtida utvecklingsområde för att få bättre underlag i kvalitetsarbetet.

2023 var målet att tio brukare skulle få en OSA-anställning. Totalt har nio brukare haft anställning inom ramen av OSA, offentlig skyddad anställning under året, varav åtta kvinnor och en man. Anledning till att målet inte uppfyllts helt beror på att villkoren för att få en sådan anställning inte helt uppfylldes för flera. Tre brukare har avslutat sin anställning i Skarpnäcks stadsdelsförvaltning under året, samtliga till A-kassa. Den interna och externa

samverkan inför tillsättningen av OSA är välfungerande och bidrar till ett gott resultat för brukarna.

Samhällsvägledning för nyanlända har fortsatt fokus på arbete, studier och egen försörjning. Under året har samhälls- och bostadsvägledningen haft drop-in på tre olika platser tre dagar i veckan i stadsdelen. Besökare har även fått råd och praktiskt stöd kring den sociala situationen, boendefrågan, familj- och vardagsliv som påverkar förutsättningarna för att arbeta eller studera. Under året har cirka 500 enskilda möten genomförts i drop-in, flera enskilda möten med brukare har även bokats på andra tider utöver drop-in. Arbetet med att utveckla arbetssätt för *Stadsdelsmammor* fortsätter. Syftet med metoden är att nå ut till fler kvinnor som står utanför arbetsmarknaden och ge dem tillgång till fler och större nätverk, både sociala och professionella. Stadsdelsmammorna arbetar uppsökande för att sprida kunskap till kvinnor i sitt eget bostadsområde och ger dem information och stöd för hitta arbete eller börja studera. Två stadsdelsmammor avslutade sina anställningsperioder under oktober och två nya påbörjade sina anställningar samma månad. Förvaltningen har prioriterat sitt uppsökande arbete för kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden.

Under våren 2023 har samhällsvägledare på Föräldraskap i Sverige (FÖS) genomfört ett samhällsorienterat grupprogram. Programmet består av fem gruppträffar för utrikesfödda föräldrar med barn 0-18 år. 14 föräldrar deltog, varav nio föräldrar fick diplom efter ha deltagit vid samtliga fem tillfällen.

Nämnden fortsätter arbetet tillsammans med Miljöverkstan Flaten i ett projekt finansierat med medel från Länsstyrelsen under perioden 2023-2024. Projektet ska ge nyanlända och asylsökande barnfamiljer bättre möjligheter att ta del av aktiviteter och föreningsliv i Skarpnäcks stadsdel.

Under verksamhetsåret har särskilt fokus legat på barnfamiljer som har haft ekonomiskt bistånd i tio månader eller längre med syftet att ge stöd till att deras föräldrar kommer närmare självförsörjning. Arbetssättet kommer att följas upp och utvecklas löpande.

Andelen individer/hushåll med ekonomiskt bistånd har i ökad omfattning varit personer med lång bidragstid, och då särskilt målgruppen sjukskrivna utan sjukpenninggrundande inkomst. Efter flera år med en ökning av antalet personer med lång bidragstid har antalet i år minskat, och ligger nu under kommunfullmäktiges årsmål.

Utvecklingsarbetet med rehabiliteringsbanan har fortgått och arbetssättet är implementerat. Totalt har 58 brukare tagit del av rehabiliteringsbanan under året och elva av dessa har nått självförsörjning eller avslutats av annan orsak såsom flytt. För resterande 47 personer finns en pågående aktivitetsplanering, SIP-planering eller en planering efter rekommendationer från FINSAM-team. 20 av dem har samtidigt insatser från andra delar inom socialtjänsten, varav tre har nått egen försörjning under året. Resultaten visar att arbetssättet fungerar väl, främjar samverkan och leder till att brukare snabbare når egen försörjning.

Antal skolungdomar som sökt feriejobb totalt under året är 1105, varav 572 pojkar och 533 flickor. Målsättningen för året var att anställa 480 men under årets gång höjdes ambitionsnivån till 560. Totalt anställdes 561 ungdomar, vilket innebär att årsmålet för feriejobb har överträffats med en plats. Flest anställningar gjordes till sommarlovet, med totalt

474 arbetstillfällen. Ytterligare 81 skolungdomar anställdes till höstlovsveckan samt därefter sex till jullovet. Feriejobbare har anställts i högre omfattning än vad som initialt var planerat under sommaren. Samverkan med arbetsplatser, handledare och Arbetsmarknadsförvaltningen har fungerat mycket bra.

Näringslivsfrämjande arbete

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att samverka och ha en dialog med det lokala näringslivet. Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås. Under året har nämnden samverkan med flertalet insatser som möter enheternas målgrupp.

Näringslivsarbetet inriktas på åtgärder för att utveckla tryggheten och attraktionskraften i stadsdelsområdet i enlighet med de fyra fokusområdena i stadens *Näringslivspolitik*: stimulera tillväxt och företagsamhet, förbättra service, tillgänglighet och myndighetsutövning, attraktivare miljöer och bättre framkomlighet samt öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens. Detta uppnås genom den löpande dialog och uppföljning av företag som bedriver verksamhet på entreprenad samt genom samverkan med lokala näringslivet bland annat inom platssamverkan. Därutöver säkerställer nämnden att tydliga kontaktvägar tillhandahålls för att underlätta för näringslivet. Det lokala näringslivsrådet har inte genomförts under året då deltagandet har varit lågt och majoriteten av näringsidkare i stadsdelsområdet är småföretag. Förvaltningen har istället prövat alternativa kommunikationsvägar för att skapa förutsättningar för samverkan med näringsidkare. En enkät skickades ut till företagare i stadsdelsområdet i syfte att inventera företagens behov. Många företagare är intresserade av att bilda företagareföreningar, några vill veta mer om avfallshantering och återbruk och en efterfrågar större polisiär närvaro. Förvaltningen har följt upp de svar som inkommit med att skicka ut relevant information till företagarna i frågor rörande miljö- och klimat, trygghet och utemiljö samt företagareföreningar. Näringslivsperspektivet säkerställs vid planering av nya bostäder. Genom att tillhandahålla god vinterväghållning, renhållning samt säkerställa att det lokala näringslivet ges tillfälle att delta i platssamverkan bidrar nämnden till attraktivare miljöer. När förvaltningen tar emot feriearbetare och praktikanter under utbildning bidrar det till att öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens.

Förvaltningens arbete för att uppnå målet bidrar även till flera av målen i Agenda 2030, främst mål 8, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt men även mål 9, hållbar industri, innovationer och infrastruktur samt mål 11, hållbara städer och samhällen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1,5 %			1,6 %	2,5 %	2,7 %	VB 2023
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,28 %	1,44 %	1,13 %	1,25 %	1,5 %	1,5 %	VB 2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)	100 %	100 %	100 %	70 %	35 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,94 %	1 %	0,88 %	1,06 %	1,1 %	1,0 %	VB 2023
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	561			471	560 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	21			18	25 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
Analys Under 2023 har ansvaret för Stockholmsjobb gått över till Arbetsmarknadsförvaltningen (AMF). Detta har skapat svårigheter för förvaltningen att nå målet för året samt att förvaltningen inte har haft någon insikt i arbetsprocessen för Stockholmsjobb från dess att ansvaret gick över. AMF har under första året inte tagit ställning till vilka arbetstillfällen som ska fördelas till vilken förvaltning för att få till en jämn spridning av platser över staden, detta är ett område som ska utvecklas framöver. Förvaltningen har fått information om att svårigheter i att nå målet inte beror på tillgången av platser, utan svårigheter i att matcha rätt individ till rätt arbetsplats. Förvaltningen ser över möjligheterna att för kommande år statistikföra uppgifter om förfrågningar från verksamheterna om att ta emot en stockholmsjobbansättning i relation till faktiskt genomförda matchningar.							
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	62 st			65 st	50 st	Tas fram av nämnd	VB 2023
Analys Förskolorna har tagit emot 44 studenter för verksamhetsförlagd utbildning i år. Avdelning individ- och familjestöd samt beställarenheten äldre har sammanlagt tagit emot åtta socionomstudenter. Avdelningen individ- och familjestöd hade inför vårterminen erbjudit ytterligare två platser för verksamhetsförlagd utbildning, dessa kunde dock ej skolorna fylla med studenter (och räknas inte in i totalen). Äldreomsorgen har under året även haft åtta sjuksköterskestudenter och två arbetsterapeutsstudent på VFU.							
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	561 st	299 st	262 st	471 st	560 st	11 000	VB 2023
Analys Resultaten visar på en skillnad mellan antalet pojkar och flickor som fått feriejobb i stadens regi. Resultatets utfall baseras på att det fler pojkar än flickor som sökt feriejobb. Procentuellt utifrån antal ansökningarna som inkommit är antal som får jobb jämlikt mellan könen.							

Nämndmål: Det är attraktivt att vara företagare i Skarpnäck

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen samverkar med företrädare för det lokala näringslivet inom ramen för näringslivsrådet. Förvaltningen har en kontinuerlig dialog och uppföljning av de företag som bedriver verksamhet på entreprenad inom nämndens ansvarsområden. Förvaltningen bistår kommunstyrelsen i arbetet för ökad hållbar tillväxt och företagande i Skarpnäcks stadsdelsområde inom ramen för stadens näringslivspolicy.

Förväntat resultat

- Lokala näringsidkare upplever stadsdelsområdet som tryggt och välskött och att samarbetet med stadsdelsförvaltningen är gott.
- Företagare vet vart de ska vända sig för att få hjälp i olika frågor.
- Fler småföretag etablerar sig inom stadsdelsområdet.
- Lokala företag ges tillfälle att delta i den platssamverkan som genomförs i de södra delarna av stadsdelsområdet.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnås helt under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås och aktiviteterna har genomförts.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen erbjuder stöd till de företagare som önskar starta lokala företagareföreningar i de stadsdelar som saknar sådana	2022-01-01	2023-12-31	
✓	I samverkan med kommunstyrelsen verka för att skapa smidiga kontaktvägar för företagare	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Vuxna har egen försörjning för sig och sina barn

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen arbetar för att öka andelen invånare i stadsdelsområdet som är självförsörjande och håller en hög tillgänglighet som underlättar för människor att få stöd och hjälp att komma ut i egen försörjning. Samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och samordningsförbundet FINSAM säkerställer samordnade insatser som ökar självförsörjning för personer med komplexa försörjningshinder. Barns rättigheter omsätts konkret genom att barnkonsekvensanalyser görs när föräldrar söker ekonomiskt bistånd. Anställning inom stadens verksamheter, Stockholmsjobb, erbjuds för att minska arbetslösheten inom stadsdelsområdet.

Tillgång till samhällsvägledning och stöd till nyanlända stockholmare fortsätter ges med fokus på vägar till arbete och egen bostad. Förvaltningen prioriterar sitt uppsökande arbete för kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden.

Ungdomar inom stadsdelsområdet erbjuds feriearbete under loven, särskilt identifierade grupper prioriteras.

Förväntat resultat

- Fler barn växer upp i hushåll som är självförsörjande
- Kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden har insatser som leder till självförsörjning
- Sjukskrivna personer utan sjukpenningsgrundande inkomst har insatser som leder till självförsörjning
- Fler unga vuxna och vuxna har försörjning genom studier eller arbete
- Fler arbetslösa får arbetsmarknadsanställningar
- Invånare som fått stöd av budget- och skuldrådgivare har en bättre kontroll över sin hushållsekonomi och skuldsituation
- Fler personer med funktionsnedsättningar ges möjlighet till egen försörjning genom arbete
- Fler skolungdomar får feriearbete

Analys

Förvaltningen bedömer nämndmålet uppnått. Bedömningen grundar sig på att förväntade resultat uppnås och att aktiviteterna genomförts som planerat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Fler verksamheter tar emot skolungdomar för feriearbete i syfte att öka antalet feriearbeten inom förvaltningen	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Fortsätta utveckla arbetssätt och metoder för att nå ut till fler kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet och de underliggande nämndmålen har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat och att alla indikatorerna utom en har uppnåtts. En indikator uppnås delvis, i vilken ett litet fåtal individer omfattas vilket får stor effekt vid andelsutfall. Aktiviteterna för underliggande nämndmål har genomförts.

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att prioritera det vräkningsförebyggande arbetet högt och erbjuda uppsökande och motiverande arbete samt individuellt anpassat stöd. Förvaltningens arbete omfattar utöver erbjudande om egna stödinsatser också att upprätta och vidmakthålla hälso- och sjukvårdskontakter. Den som riskerar sitt kontrakt får en personlig kontakt med handläggare, budget- och skuldrådgivning samt det stöd eller de insatser som behövs för att kunna komma till rätta med sin situation. Barnfamiljer, personer med psykisk funktionsnedsättning, våldsutsatta och äldre i osäkra boendeförhållanden är särskilt utsatta grupper och prioriteras särskilt. Samtliga ärenden som

kommer till förvaltningens kännedom avseende hyresskulder, sena hyresinbetalningar, störningar och sanitär olägenhet följs upp av förvaltningens bosamordning (BOSAM). Stadsdelsnämnden bidrar även till kommunfullmäktiges mål genom att bevaka de lokala intressena och säkerställa att förskolor, grupp- och servicebostäder och vård- och omsorgsboenden planeras in tidigt i detaljplaneprocessen.

Drygt 96 procent av de avhysningar som förvaltningen fått meddelande om från hyresvärdar har kunnat avvärjas, totalt har 152 hushåll omfattats. Sex hushåll har fått beslut om avhysning från kronofogden, fem av dessa beslut har verkställts. Förvaltningen har i samtliga ärenden erbjudit ett vräkningsförebyggande stöd. Majoriteten av avhysningarna har berört män och grunden till avhysningen har i samtliga ärenden grundat sig på hyresskulder.

Äldreomsorgen arbetar för att hitta hållbara boendelösningar för äldre utifrån stadens nollvision för hemlöshet bland äldre. Under året har arbetet förstärkts med en äldrelots för äldre som riskerar att bli hemlösa eller redan lever i hemlöshet. Det har inneburit en kvalitetshöjning i samverkan som medfört snabbare uppsökande arbete med mer gedigen information och vägledning till tidiga insatser för enskilda äldre. Målsättningen är att alla äldre inom stadsdelsområdet ska ha en bostad eller en långvarig boendelösning med tillgång till stödjande insatser. Förvaltningens arbete mot hemlöshet bidrar till mål 1, ingen fattigdom, i Agenda 2030.

Förvaltningen har deltagit på möten inför kommande bostadsprojekt, planering av nya förskolor, bostäder med särskild service och boenden för äldre samt grönkompensationsåtgärder. Under perioden har det pågått samråd för detaljplaner i kvarteret Drevern (Sköndal vid gränsen till Skarpnäck), Skärgårdsskogen i Skarpnäck samt Klokryparen och Sparrmansbacke i Hammarbyhöjden. Handlingar och fysisk modell har stått utställda i Skarpnäcks kulturhus eller i stadsdelsförvaltningens lokaler vid Björkhagsplan. Förvaltningen har initierat ett arbete gällande samlad ekologisk kompensation för ett antal mindre bostadsprojekt i stadsdelen Hammarbyhöjden. Genom att titta på flera mindre projekt samtidigt och de ackumulerade värden som försvinner kan en plan för kompensation tas fram som stärker spridningssamband i ett större område.

I stadens budget har stadsbyggnadsnämnden fått i uppdrag att fortsätta utredningen för att utveckla en ekostadsdel i Skarpa by. Förvaltningen har under perioden deltagit på möten och workshop om detta. Stadsdelsförvaltningen har under perioden även deltagit i möten med berörda aktörer gällande den långsiktiga utvecklingen av offentliga mötesplatser, kultur och handel som finns på Skarpnäcks allé och de omkringliggande offentliga rummen.

Förvaltningens arbete bidrar till målet i Agenda 2030 om hållbara städer och samhällen. Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering som i sin tur kräver ny teknik och samarbete mellan flera sektorer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avhysningar som kunnat avvägras efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärderna	96,05 %				90 %	Tas fram av nämnd	VB 2023
   Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	87,5	100 %	75 %	100	100 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys							
Indikatorn berör ett litet fåtal individer. Om en person behöver högre nivå av stöd än insatsen Bostad först erbjuder ska det tillgodoses genom en mer omfattande insats även om det medför en uppsägning av hyreskontraktet i Bostad först. Ett kontrakt rör en inflyttning i juli månad och tolv månader har inte passerat. Könsfördelningen i insatsen är jämn.							
  Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	2			2	12	Tas fram av nämnd	2023
   Antal vräkningar som berör barn	0			0	0	Tas fram av nämnd	2023

Nämndmål: Skarpnäck byggs socialt och ekologiskt hållbart med demokratiskt inflytande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen bevakar de lokala intressena inom de områden förvaltningen har rådighet över när nya bostäder planeras i stadsdelsområdet. Förvaltningen framför tidigt behov av exempelvis nya förskolor, bostäder med särskild service och boenden för äldre, samt initierar samarbete för att säkerställa att förutsättningar skapas för att bedriva kommunal verksamhet. Förvaltningen bevakar också att park- och naturmark som används för bostäder kompenseras, samt att den så kallade enprocentsregeln bidrar till konstnärliga installationer.

Förväntat resultat

- Invånarnas behov av kommunal verksamhet planeras in tidigt i processen vid nybyggnation.
- Använd parkmark kompenseras och konstnärliga installationer tillförs.
- De lokala förutsättningarna för offentliga mötesplatser, kultur och handel som finns på Skarpnäcks allé och de omkringliggande offentliga rummen tillvaratas och utvecklas i samverkan med berörda förvaltningar, bolag och andra intressenter.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppnåtts. Bedömningen grundar sig på att förväntat resultat uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Verka för ökad samverkan med berörda aktörer i syfte att tillvarata och utveckla de förutsättningar för offentliga mötesplatser, kultur och handel som finns på Skarpnäcks allé och de omkringliggande offentliga rummen.	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Vuxna och barnfamiljer har ett tryggt och hållbart boende

 Uppfylls helt

Beskrivning

Boende är en grundläggande förutsättning för att kunna leva ett självständigt liv. Barnfamiljer, personer med psykisk funktionsnedsättning, våldsutsatta och äldre i osäkra boendeförhållanden är särskilt utsatta grupper som prioriteras inom förvaltningen och erbjuds stöd till mer långsiktiga och hållbara boendelösningar. Personer med sociala kontrakt ska få stöd för att motverka skuldsättning. Stöd till såväl enskilda som familjer i osäkra boendeformer och sociala kontrakt ges i form av bostadsvägledning. Praktiskt stöd kompletteras med bolots eller boendestöd. Uppföljningen av bostadsformer inom SHIS stärks, både avseende hyresinbetalningar och skötsel i syfte att avtalat boende kan övergå till genomgångsbostad. Alla insatser som avser logi eller boende ska på sikt leda till ökade möjligheter för ett eget bostadskontrakt.

Vräkningsförebyggande arbete är prioriterat. Den som riskerar sitt kontrakt ska snabbt och ihållande få personlig kontakt med sin handläggare, erbjudas budget- och skuldrådgivning samt stöd eller insatser som behövs för att kunna komma till rätta med sin situation. Samhandläggning kring äldre som är hemlösa eller riskerar hemlöshet utvecklas inom förvaltningen för att säkerställa långsiktiga lösningar och insatser.

Förväntat resultat

- Barnfamiljer och vuxna får stöd och vägledning för att få mer hållbara och långsiktiga boendelösningar
- Barns behov och situation beaktas särskilt
- Inga barnfamiljer blir vräkta
- Personer som har avtalat boende inom SHIS fullföljer kontraktskraven eller uppmärksammas i tid om annat stöd behövs
- Antalet personer i behov av akut boendelösningar minskar
- Minst 90 procent av underrättelser från hyresvärdar hindras från att gå vidare till avhysning
- Nyanlända som har ett tillfälligt boende, exempelvis inom SHIS, får i ett tidigt skede det stöd och den hjälp de behöver för att kunna ta sig vidare till en varaktig bostad
- Äldre som är hemlösa, eller riskerar hemlöshet, får samtidiga och samordnade insatser utifrån individens helhetsbehov av stöd, vård och omsorg

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att

förväntat resultat uppnåtts och att aktiviteten är genomförd. Arbetet med äldrelots har bidragit till en ytterligare kvalitetshöjning i förvaltningens vräkningsförebyggande arbete.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Utvecklande av äldrelots för att stärka arbetet med äldre som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

◆ Uppfylls delvis

Analys

Kommunfullmäktiges mål uppnås delvis under året. Resultatet baseras på att flera indikatorer inte når årsmålen. Samtliga aktiviteter är genomförda eller fortsätter under kommande år.

Aktivt medarbetarskap och närvarande ledarskap

I slutet av december 2023 hade förvaltningen strax över 900 tillsvidareanställda medarbetare, varav 50 av dem var chefer. Personalrörligheten har under 2023 varit låg i flera verksamheter. Ungefär hälften av förvaltningens medarbetare arbetar inom förskoleverksamheten. Förvaltningen genomförde den 1 december 2023 en verksamhetsövergång inom omsorg om personer med funktionsnedsättning som omfattade cirka 60 medarbetare och några chefer.

Flera olika kompetensutvecklingsinsatser har genomförts för olika yrkesgrupper under året och förvaltningen har också tagit del av olika kompetensutvecklingsmöjligheter inom staden. Förvaltningen har under hösten tagit del av stadens nya initiativ skugga en kollega som innebär att medarbetare eller chef kan skugga en kollega i staden. Syftet är att bidra till lärande för både medarbetare och verksamhet, öka samarbete och helhetssynen på stadens uppdrag. Det bidrar till att skapa en kultur där stadens medarbetare är nyfikna på och har tillit till varandra.

Chefsutvecklingen i förvaltningen har fokuserat på kvalitetsprogrammets möjligheter, förbättrad kommunikationsförmåga, stärka kunskap om praktisk ekonomi och prognosarbete, stärkt krisledningsarbete, samt dialog om en stadsinternremiss om en tydlig och enhetlig chefsstruktur med ett riktvärde för antal medarbetare per chef. Chefer har också erbjudits fler olika utbildningar inom ledarskap, samt arbetsgivar- och arbetsmiljöansvaret.

Nämndens arbetsgivarpolitik liksom utvecklingen av ledarskap och medarbetarskap har under året bidragit till mål 3, 5 och 8 i Agenda 2030 som handlar om god hälsa och välbefinnande, jämställdhet och anständiga arbetsvillkor.

Uppföljning av andel heltid och andel tillsvidareanställda

Flera verksamheter har under året arbetat med att öka andelen tillsvidareanställd personal i syfte att minska andelen visstidsanställd och timavlönad personal. Andelen tillsvidareanställda av det totala antalet anställda är 92 procent, vilket har ökat från föregående år. Antalet medarbetare som arbetar deltid har ökat efter verksamhetsövergång av sex gruppbestäder inom LSS. Förvaltningen har nu närmare 140 medarbetare som arbetar deltid,

vilket är ca 15 procent. Ett antal av dem önskar gå upp i sysselsättningsgrad. De arbetar inom förskolornas kök, samt inom omsorg om äldre och funktionsnedsatta. Ett aktivt arbete för att möta medarbetare som önskar gå upp i sysselsättningsgrad har pågått under året och kommer att fortsätta under 2024. Andelen timmar arbetade av timavlönad personal har minskat under året och arbetet fortsätter under 2024. Det är verksamheterna inom förskolan och omsorg om funktionsnedsatta och äldre som framför allt berörs.

Långt och hållbart arbetsliv

Från oktober 2023 gäller förändringar i kollektivavtalet i syfte att främja ett långt och hållbart arbetsliv. Syftet med de förändrade reglerna är att främja ett hållbart arbetsliv med fokus på återhämtning med tillräcklig dygnsvila för medarbetare. För att möta kraven har verksamheterna analyserat och förändrat schemaläggning och bemanning. Förvaltningens överenskommelse om flexitid har också reviderats.

Arbetet med att stärka det systematiska och aktiva arbetsmiljöarbetet har fortsatt under året. I samverkan med de fackliga förbunden har åtgärder formulerats som en del av förvaltningens handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet. En modell för hur verksamheter i dialog med medarbetarna kan arbeta med friskfaktorer för att bidra till hälsofrämjande arbetsplatser har diskuterats i förvaltningens ledning, med alla chefer och de fackliga förbunden. Stadsgemensamma förstärkta friskförmåner har gällt under året.

Både den kortare och den totala sjukfrånvaron fortsätter neråt och nu börjar nivåerna närma sig de nivåer förvaltningen hade innan pandemin. I samarbete med företagshälsovården har förvaltningen erbjudit en rehabiliteringsutbildning för chefer i syfte att stärka kunskap och åtgärder för främjande, förebyggande och efterhjälpande insatser. Genomgång och analys av längre sjukskrivningar har genomförts för att säkerställa tillräckliga åtgärder. Förvaltningen deltar sedan årsskiftet i ett pilotprojekt i staden tillsammans med Försäkringskassan för att stärka arbetet med arbetslivsinriktad rehabilitering för ett urval av medarbetare med risk för längre sjukskrivning.

Under 2023 har förvaltningen drivit ett förvaltningsövergripande kvalitetsforum för att stärka arbetet med kvalitetsprogrammet. Arbetet har utgått från de sex förhållningssätten i stadens kvalitetsprogram; stockholmarens fokus, helhetssyn, hållbarhet, handlingsutrymme, lärande och öppenhet. Kvalitetsarbetet går i linje med förvaltningens inriktning om att stärka det närvarande ledarskapet och det aktiva medarbetarskapet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	82	86	81	83	83	83	2023
Analys							
Svarsfrekvensen i årets medarbetarenkät var liksom förra året hela 91 procent, vilket är högre än stadens snitt. Resultaten visade en liten minskning jämfört med föregående år, men ligger högre än stadens snitt. Samtliga tre områden ledarskap, motivation och styrning har lite lägre resultat i år. Staden har justerat enkäten inför året för att säkerställa att enkätens frågor kopplar till stadens nya chefsprofil och ledarskapsmodell, samt det nya kvalitetsprogrammet, av de 32 frågorna är 12 justerade eller nya.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom vård, omsorg och pedagogiska verksamheter	11,7 %				10 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Andelen timmar arbetade av timavlönad personal har minskat under året, men når inte målet. Fler tillsvidareanställda har anställts för att hantera frånvaro och andra förändringar som påverkar behovet av bemanning i verksamheterna. Arbetet fortsätter under 2024.							
   Sjukfrånvaro	7,7 %	5,2 %	8,2 %	8,4 %	8 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
   Sjukfrånvaro dag 1-14	3,1 %	3,1 %	3 %	3,8 %	3 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
Analys Den korta sjukfrånvaron har sjunkit under året, men når inte målet. Under året har sjukfrånvaron fortsatt påverkats av covid och verksamheterna har fortsatt påtalat vikten av att inte komma till arbetet med symptom.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Arbetsmiljön präglas av jämställdhet och delaktighet med ett tillitsfullt och närvarande ledarskap

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Förvaltningen har ett systematiskt arbetsmiljöarbete med fokus på delaktighet, inflytande och friskfaktorer. Ett tillitsfullt och närvarande ledarskap bidrar till en hälsofrämjande och jämställd arbetsmiljö. Att ha möjlighet att påverka sin arbetssituation bidrar till ökat lärande, stolthet och en bra social och organisatorisk arbetsmiljö.

Förväntat resultat

- Index bra arbetsgivare ökar
- Ledarskapsindex ökar
- Förutsättningar för närvarande ledarskap förbättras

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet delvis uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att indikatorn delvis är uppnådd och att aktiviteterna har genomförts som planerat eller fortsätter 2024.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Ledarskapsindex	80	87	79	82	82		2023
Analys Indexet når inte årsmålet och har försämrats sedan 2022. Män är mer nöjda än kvinnor. Stöd och utveckling inom flera ledarskapsförmågor och områden, både enskilt stöd och i chefsgrupperingar har genomförts under året.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Antal medarbetare per chef ses över enligt stadens nyckeltal	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Förvaltningen inväntar beslut om stadens riktlinje för en enhetlig och tydlig chefsstruktur.			
 Chefer får ytterligare kunskap om stadens kvalitetsprogram och hur den kan användas i verksamheten	2023-01-01	2023-12-31	
 Det systematiska arbetsmiljöarbetet stärks med fokus på friskfaktorer	2023-01-01	2023-12-31	
 Friskvårdsförmånerna förstärks i enlighet med stadens riktlinjer	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Medarbetare har goda förutsättningar och utövar ett aktivt medarbetarskap

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Ett aktivt medarbetarskap ger förutsättningar för medarbetare att vara delaktiga, ta initiativ och ökar arbetsglädjen. Medarbetare har handlingsutrymme och bidrar till verksamhetsutveckling genom att omsätta idéer och förslag i konkreta verksamhetsförbättringar. Medarbetare och chefer arbetar tillsammans för att förbättra arbetsituationen, öka kvaliteten och uppnå verksamhetens mål. Förvaltningen erbjuder trygga anställningar med heltid som norm. Kompetensförsörjningen planeras på kortare och längre sikt med fokus på hållbart arbetsliv, lärande och utveckling.

Förväntat resultat

- Medarbetare utövar ett aktivt medarbetarskap
- Medarbetare upplever att de har en bra arbetsituation
- Medarbetare har handlingsutrymme och bidrar med förslag och idéer för verksamhetsutveckling
- Andelen tillsvidareanställningar och heltider ökar

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet delvis uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att indikatorn delvis är uppnådd och att aktiviteterna delvis genomförts som planerat.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 På min arbetsplats har vi ett gott arbetsklimat	74 %	80 %	73 %	71 %	75 %		2023
Analys Denna fråga är ny för året i stadens medarbetarundersökning och utfallet når inte årsmålet. Män mer nöjda än kvinnor. Flera insatser under året har gjorts för att förbättra arbetsklimatet på enheterna.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Analys för att öka grundbemanningen samt andelen trygga anställningar och heltid	2023-01-01	2023-12-31	
 Arbetet med handlingsplaner för förbättrad arbetssituation för fler yrkesgrupper fortsätter	2023-01-01	2023-12-31	
 Fler verksamheter deltar i stadens kvalitetsutmärkelse	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Två verksamheter som planerat att delta i stadens kvalitetsutmärkelse lade om planeringen och deltog inte under året. En verksamhet tillkom och deltog under året.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Höj beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

 Uppfylls delvis

Analys

Kommunfullmäktiges mål uppnås delvis under året. Resultatet baseras på att indikator för elektroniska inköp inte når årsmålet. Samtliga aktiviteter är genomförda under året eller fortsätter under kommande år.

Kontinuitetsplanering och krigsorganisation

Verksamheterna har under året arbetat med kontinuitetsplanering för att säkerställa drift av samhällsviktig verksamhet vid oväntade händelser och höjd beredskap. Arbetet är fortgående och kommer fortsätta under 2024. Förvaltningen har under året utformat en krigsorganisation och en beslutad krigsledningsplan som omfattar bland annat inventering av samhällsviktig verksamhet, prioriteringar och planering av bemanning vid höjd beredskap. Förvaltningen samverkar med andra stadsdelsförvaltningar i frågan.

Förvaltningen höll under november en stabsövning där ett omfattande krisscenario övades. Material för att kunna hantera uppkomna kriser och fortsätta ledningsarbete under exempelvis strömbortfall har införskaffats och driftsatts.

Föredragning om det aktuella säkerhetsläget har gjorts med chefsforum och utvalda ledningsgrupper för att öka tryggheten och säkerhetstänkandet inom verksamheterna. Årets utvecklingsdag för förskolans köksnätverk hade tema beredskap. De deltog bland annat i en föredragning om totalförvar och krisberedskap samt tillhörande scenarion gällande lagerhållning och mattillagning vid samhällsstörningar.

Beredskapsarbete samt risk- och sårbarhetsanalys

Förvaltningen genomförde 2022-2023 risk- och sårbarhetsanalys och har under 2023 arbetat med att säkerställa och implementera relevanta delar. En ny cykel av arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen inleds under 2024 och med det följer fortsatt och förnyat arbete med analys och implementering för att stärka förvaltningens robusthet och motståndskraft vid samhällsstörningar och händelser som kan påverka verksamheten.

Trygghetspunkt

Förvaltningen har under 2023 etablerat formerna för trygghetspunkt inom stadsdelsområdet. Den stadsdelsövergripande trygghetspunkten är lokaliserad till Kärrtorps gymnasium. Förvaltningen arbetar fortsatt med att utveckla kapaciteten och möjligheten att stötta invånarna i händelse av kris. Alternativa lokaler för lokala trygghetspunkter är ett utvecklingsområde som pågått parallellt under året och kommer fortgå under 2024.

Rådighet och uppföljning av leverantörer

Den övervägande delen av upphandlade varor och tjänster är sådana där förvaltningen deltar i gemensamma upphandlingar för staden som helhet, både i upphandlingsprocessen och i avtalsuppföljningen. Gällande förvaltningens egna upphandlingar sker avtalsuppföljning med upphandlade leverantörer kontinuerligt, och i samband med dem görs ekonomiska kontroller av leverantörerna.

Genom utökad intern kontroll säkerställer förvaltningen att inköpsprocessen bedrivs effektivt och att inköp sker genom stadens upphandlade leverantörer.

Andelen elektroniska inköp når inte målsatt nivå. En stor del av förklaringen är att det så här långt ej varit möjligt att till inköpssystemet ansluta vissa leverantörer där förvaltningen har stora inköpsvolymmer. Förvaltningen behöver intensifiera arbetet med att kontinuerligt styra allt fler inköp mot stadens inköpssystem och som ett resultat av detta nå allt högre andel elektroniska inköp.

Informationssäkerhet och informationshantering

Förvaltningens arbete med informationssäkerhet och dataskydd behöver fördjupas. Arbetet innebär vidare arbete med att identifiera, bedöma och följa upp informationssäkerhetsrisker som kan uppstå i verksamheten.

Förvaltningen deltar i stadens träffar och utbildningar avseende informationssäkerhet.

Förvaltningen har en fortsatt god nivå av genomgång av den obligatoriska informationssäkerhetsutbildningen men ambitionen är att öka antalet som genomgår den.

Under hösten 2023 genomfördes en workshop rörande informationssäkerhet, med konsultstöd, med förvaltningsledningen, informationssäkerhetssamordnaren och säkerhetssamordnaren. Detta resulterade i en handlingsplan för informationssäkerhet med sju prioriteringsområden:

Lokal anvisning, Planering och uppföljning, Informationsklassning, Behörighetshandling, Incidenthantering, Kontinuitetshandling och Anskaffning och utveckling av varor och tjänster.

Förvaltningen har under året tagit fram en informationssäkerhetsplan (Ledningens genomgång 2024) i samband med verksamhetsplanarbetet. I planen för 2024 utgör intensifiering av genomförande av informationsklassningar en central del. Under hösten har informationsklassning skett av tjänsten Zoom X som används för videomöten.

Förvaltningen har under året utvecklat rutiner och årshjul för dataskyddsarbetet. En organisation för arbetet på respektive enhet har aktiverats, utbildningar har genomförts för både chefer och dataskyddssamordnare. För vidare läsning se bilaga 3:5, årsrapport GDPR.

Arbetet med åtgärder av förelägganden utifrån den arkivinspektion på förvaltningen som Stadsarkivet genomförde i början av 2023 har pågått under hela året och fortsätter under 2024. Arbetet omfattar bland annat förberedelser inför leverans av arkivmaterial och förberedelser för att få godkända arkivlokaler i förvaltningshuset.

Verksamhetsövergång och återtagande i egen regi

Den 1 december 2023 övergick 18 verksamheter inom grupp- och servicebostäder LSS och daglig verksamhet LSS till nya utförare. Sex av dessa grupp- och servicebostäder LSS har återtagits i egen regi. Förvaltningen har under året haft en tillfällig projektorganisation som arbetat med verksamhetsövergångarna för att säkerställa en kvalitativ övergång.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	25,19 %				40 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2023
Analys							
Andelen elektroniska inköp når inte årsmålet. Genom analys har förvaltningen identifierat nyckelområden som behöver förbättras; därigenom ska andelen på sikt kunna öka och målen nås.							
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %			100 %	100 %	80 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen, planera för att stadens förskolor beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för samtliga förskolebarn och personal under flera dygn	2023-01-01	2023-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Servicenämnden ska under ledning av kommunstyrelsen och i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja etablering av ett centralt omsättningslager för vissa livsmedel och vissa förbrukningsvaror i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen planera för att stadens boenden inom äldreomsorg och LSS beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för brukare och personal under minst sju dygn	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska etablera en permanent beredskap och organisation för iordningsställande av trygghetspunkter inom sitt geografiska område	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: Verksamheterna har en hög beredskap för oväntade händelser

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen utgår från de prioriteringar som framkommer i risk- och sårbarhetsanalyser för att säkerställa en god beredskap. Verksamheterna arbetar utifrån detta vidare med beredskapshöjande insatser för samhällsviktiga processer. I samverkan med övriga ansvariga aktörer säkerställs att tillräckliga beredskapslager finns på verksamheter i egen regi. Förvaltningens krisledningsarbete vidareutvecklas utifrån de lärdomar som har dragits efter tidigare kriser och verksamheterna har god beredskap för oväntade händelser. Krigsorganisation och krigsledningsplan arbetas fram i samverkan med andra förvaltningar.

En aktiv avtalsuppföljning, att motverka välfärdsbrott och att främja en sund konkurrens mellan seriösa företag är fortsatt prioriterat. Förvaltningen ska se över möjligheter till att stärka egen regi verksamheter för att säkra den lokala beredskapen samt säkerställa en god beredskap i upphandlade verksamheter. Inför verksamhetsövergångar av verksamheter inom grupp- och servicebostäder inom LSS samt övertagande av gruppboende LSS i egen regi inrättar förvaltningen en tillfällig projektorganisation för att säkerställa en trygg övergång för brukare och medarbetare.

Förvaltningen ska säkerställa att det finns resurser och kompetens för ett effektivt och ändamålsenligt informationssäkerhets- och dataskyddsarbete samt delad data där så är lämpligt utifrån gällande informationsklassning.

Förväntat resultat

- Förvaltningen har en god beredskap att tillgodose vissa grundläggande behov för stadsdelsområdets invånare

- Förvaltningens trygghetspunkt är etablerad och väl känd
- Förvaltningen har en god beredskap för att upprätthålla dess samhällsviktiga verksamhet
- Verksamheter, oavsett driftform, bidrar till god kvalitet och måluppfyllelse
- Arbetet med informationssäkerhet och dataskydd sker systematiskt

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnått och att aktiviteter är genomförda.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen inrättar en projektorganisation för att säkerställa kvalitativa verksamhetsövergångar inom grupp- och servicebostäder samt dagliga verksamheter	2023-01-01	2023-04-30	
✓	Förvaltningen ökar chefernas kompetens i krisledning, beredskap och krigsorganisation	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

● Uppfylls helt

Analys

Kommunfullmäktiges mål uppnås under året. Samtliga aktiviteter är genomförda under året eller fortsätter under kommande år.

Stadsmiljö

Förvaltningen tilldelades under året trygghetsmedel för utsmyckning av tunnlar i Bagarmossen och förstärkt belysning i Skarpaby lekpark. Arbetet med utsmyckningen av tunnlar påbörjades i slutet av sommaren och stod klart under hösten. Arbetet genomfördes i samarbete med trafikkontoret och Kulturskolan, Unga berättar. De motiv som blev mosaik i tunnlar togs fram av lokala konstnärer som en del av sin behandling under ledning av behandlingsassistent på stadsdelsförvaltningen. Projektet var från början tänkt att utföras av trafikkontorets entreprenör men under projektets gång beslutades att arbetet skulle utföras av Unga Berättar. På det sättet kunde även ungdomar från området involveras i arbetet med utsmyckningen genom att få anställning via Jobbtorg Stockholm. Under året genomfördes etapp 1 av upprustningen av Skarpaby lekpark som innefattar bollplanen, plaskdammen, ny småbarnslek, planteringar för ökad biologisk mångfald och förstärkt belysning. Förberedande arbete och inköp av allt material är genomfört men installationen av de nya belysningsarmaturerna slutförs under etapp 2 våren och sommaren 2024.

I syfte att främja livskvalitet för invånare i alla åldrar genom att underlätta för sociala aktiviteter, utomhusvistelse och vardagsmotion har förvaltningen uppfört ett utegym i Kärrtorpsparken som togs i bruk i början av sommaren. Förvaltningen har utgått från det medborgarförslag som inkommit med det som önskemål samt de synpunkter som inhämtats från allmänheten då ett tillfälligt utegym testades och utvärderades under 2022. Detta bidrar till en äldrevänlig stad då gruppen seniorer varit särskilt involverade i processen.

Under 2023 fortsatte stadsdelsförvaltningen sitt samarbete med trafikkontoret inom ramen för *Vinterljus* och utökade med belysning även vid Finn Malmgrens plan i Hammarbyhöjden. Därmed har nu samtliga stadsdelscentrum i stadsdelsområdet trivselbelysning under perioden oktober till mars. Tanken med belysningen är att skapa trivsel och trygghet under årets mörka månader.

Arbetet med att utveckla Flatenområdet till ett besöksmål årets runt fortsatte under 2023 genom att bland annat tillföra en bastu i området i samarbete med fastighetskontoret. Den nybyggda längan där bastu inryms är klar och ett IOP-avtal (Idéburet Offentligt Partnerskap) har tecknats med den förening som ska driva bastun. Enligt den ursprungliga tidplanen skulle bastubyggnaden stått klar för att tas i bruk i maj men på grund av förseningar fick stadsdelsförvaltningen tillträde först i slutet av september. Därefter har lokalanpassningar och andra åtgärder behövt utföras innan föreningen slutligen kunde få tillträde i mitten av november. Efter en inkörningsperiod då föreningen lär sig hur bastun fungerar och utarbetat rutiner för bemanning med mera kommer allmänheten att få tillträde i början av 2024. Utöver bastu har ett uteklassrum uppförts, samtliga bryggor vid Flatenbadet rustats upp, utomhusduschar har uppförts, nya grillplatser har anlagts och nya reservatskartor har tagit fram. Detta bidrar till Agenda 2030:s mål om att skapa säkra och inkluderande grönområden för alla.

Förebyggande insatser och prevention

Det gemensamma förebyggande och preventiva arbetet tar sin utgångspunkt i situationell- och social prevention. Förvaltningen har ett välfungerande och kontinuerligt samarbete med olika aktörer vilket inkluderar bland annat lokala brottsförebyggande råd och samverkan med aktörer som polis, bostadsbolagen, stadens mobila ordningsvakter och MTR. Det trygghetsskapande arbetet fortgår och samverkan gällande trygghetsfrågor genomförs med såväl fackförvaltningar som externa parter

Trygghetsvandring har under november genomförts i Kärrtorp och Enskededalen för att kunna fånga upp och åtgärda otrygghetsfaktorer i området. Vid trygghetsvandringen inkluderades såväl seniorer som unga tjejer för att få ett bredare perspektiv på otrygghetsfaktorer. Årets Trygghetstorg hölls i Björkhagen där ett flertal aktörer medverkade för att möta upp medborgarna på plats i området.

Platssamverkan Skarpnäckslyftet där olika aktörer i Bagarmossen och Skarpnäcks har under året träffats varannan vecka och har fortsatt varit ett välfungerande forum för samarbete mellan de aktörer som ingår i projektet. Under året har detta resulterat i att ungdomar i riskzon kunnat uppmärksammas i ett tidigt skede och i samverkan med polis och fritid lotsas till rätt instanser. De till Skarpnäckslyftet kopplade områdesvärdarna har arbetat extra i samband med krisstödsinsatser och exempelvis ronderat relevanta fastigheter. Ett gott samarbete med bostadsbolag, polis och socialtjänst har bedrivits vilket lätt till att snabba och flexibla insatser för att öka tryggheten har kunnat genomföras på ett sätt som gynnar både stadsdel och individer.

Inom ramen för samverkansforumet SSPF (skola, socialtjänst och polis) har två fokusområden tagits fram och har resulterat i att medarbetare inom prevention och trygghet i samverkan med polis och skola genomfört föreläsningar på tema droger för alla vårdnadshavare i årskurs 7

under höstterminen 2023 och en föreläsning på temat våldsbejakande extremism har genomförts inom ramen för SSPF. Förvaltningen har utvecklat en fältverksamhet som arbetar uppsökande mot barn och unga i stadsdelsområdet och som också har samverkan med andra aktörer inom socialtjänsten.

Förvaltningen fortsätter arbetet inom ramen för samverkansöverenskommelse med lokalpolisområde Globen, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret. De gemensamma åtagandena i åtgärdsplanen avser löpande samverkan med fokus på olika målgrupper och områden. Den nuvarande samverkansöverenskommelsen kommer förändras under 2024.

Förvaltningens arbete mot öppna drogsccener i Skarpnäcks stadsdelsområde har varit ett fortsatt fokusområde under året. Förvaltningen arbetar aktivt med att förebyggande och preventivt arbete för att på sikt bli av med drogsccenerna. De två öppna drogsccenerna som finns i stadsdelsområdet är området runt Skarpnäcks torg som fortsätter vara aktivt medan området i runt Bagarmossens centrum har minskat till följd av de insatser som genomförts.

Förvaltningen anmälde Skarpnäcks torg som en utmaning till Openlab, en tvärvetenskaplig masterkurs om Utmaningar/innovationer för den växande staden. Utmaningen utgick från verksamheternas konkreta behov och områden där det är av intresse att tänka nytt och/eller vill hitta nya lösningar. Ett förslag från studenter kommer presenteras i början av 2024 och kommer syfta till att hitta nya infallsvinklar på hur Skarpnäcks torg kan bli en trygg, trivsamt, tillgänglig och levande yta.

Vid de större incidenter som förekommit i stadsdelsområdet under året har förvaltningen snabbt satt in trygghetsskapande åtgärder med väl synliga krisstödare och utfört dörrknackning i berört område. Förvaltningen har fått positiv feedback för det uppsökande krisstödet.

Särskilda insatser för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet

Inom socialtjänsten har egenkontroller utförts i enlighet med rutiner för att upptäcka såväl felaktiga utbetalningar som risker för felaktiga bistånd. Genomförda kontroller har visat få avsiktliga felaktigheter och samtidigt en förbättringspotential i det förebyggande arbetet. Behov av att underlätta vid ansökan om ekonomiskt bistånd i syfte att säkerställa att korrekta uppgifter lämnas in har identifierats. Det har även identifierats ett behov av intern kompetenshöjning gällande utredning av skattedeklaration.

Inom äldreomsorgens genomförs varje månad kontroller av inkommande fakturor från hemtjänstutförare mot underlag i sociala system. Vid genomförda egenkontroller har det uppmärksammats en del felaktigheter. I dessa fall har förvaltningen kontaktat hemtjänstutföraren för korrigerings. Arbetssättet har vidareutvecklats genom att i egenkontrollsmallen dokumentera vilka leverantörer som blivit kontaktade för korrigerings av fakturor.

Förvaltningen har under året arbetat för att säkerställa att de föreningar som beviljats föreningsbidrag efterlevt nämndens villkor samt att stödet används som avsett. Under året har förvaltningen genomfört stickprovskontroller på tre slumpmässigt utvalda föreningar (Hammarby IF Boxning, PRO Bagarmossen samt Svenska med baby). Det som granskats är bland annat dokumentation som styrker att verksamhet bedrivits som planerat. Inga

anmärkningar noterades gällande föreningarna utifrån från kontroller.

Arbetet mot våldsbejakande extremism har under året bedrivits ibland genom temafokus inom SSPF. Verksamheterna har arbetat med förebyggande arbete för att förhindra nyrekrytering och erbjuder stöd vid behov. Förvaltningen inhämtar kontinuerligt lägesbild och information om våldsbejakande extremism inom stadsdelsområdet. Med anledning av den förhöjda terrorhotsnivå har chefer och utvalda ledningsgrupper fått genomgångar där våldsbejakande extremism ingår. Förvaltningens säkerhetssamordnare har deltagit i det stadsövergripande nätverket mot våldsbejakande extremism och berörda medarbetare genomför den webbaserade grundutbildningen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	80 %	82 %	78 %	73 %	79 %	79 %	2023
  Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	68 %	72 %	64 %	71 %	73 %	73 %	2023
Analys Förvaltningen konstaterar att årsmålet inte uppnås och resultatet innebär en försämring med tre procentenheter jämfört med mätningen som gjordes 2022. Indikatorn mäter dock nöjdhet med renhållning och städning på både parkmark och gatumark, där stadsdelsnämnden endast ansvarar för skötseln av parkmark. Årets resultat för Skarpnäcks stadsdelsområde är högre än stadens snitt. Resultatet visar att kvinnor är mer missnöjda än män gällande renhållning och städning av stadsmiljön.							
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	76 %	83 %	70 %	74 %	74 %	73 %	2023
Analys Förvaltningen konstaterar att periodens utfall är högre än årsmålet dock är kvinnor mindre nöjda än män. Detta kan förklaras med att kvinnor vistas oftare och/eller under längre tid i parker och grönområden än vad män gör. En annan förklaring kan vara att kvinnor har högre förväntningar på skötsel och städning än vad män har.							
  Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	86 %	81 %	89 %	87 %	86 %	Tas fram av nämnd	2023

Nämndmål: Förebyggande insatser ökar tryggheten

 Uppfylls helt

Beskrivning

Utgångspunkten för förvaltningens trygghets- och brottsförebyggande arbete är situationell- och social prevention. Trygghetsvandringar bidrar till ökad trygghet genom riktade insatser och åtgärder baserade på invånarnas behov och önskemål samt gemensam dialog med berörda aktörer. Den lokala samverkansöverenskommelsen med Polisen, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret ligger till grund för planering av gemensamma insatser riktade mot vissa platser och målgrupper. Stadsdelsområdets övergripande brottsförebyggande forum, SkarpBrå, och de lokala brottsförebyggande råden är tillsammans viktiga aktörer för att bidra till förutsättningar för ökad trygghet. Förvaltningen kommer tillsammans med andra aktörer att

ha fortsatt fokus på Skarpnäcksfältet och Skarpnäcks torg utifrån platssamverkan.

Förvaltningen kommer att fortsätta med samverkan med föreningar som har verksamhet för barn och unga i stadsdelsområdet för att bibehålla en gemensam grund för informationsutbyte och verksamhetsutveckling.

Förvaltningens förebyggande verksamheter för barn och ungdomar bidrar till ökad trygghet, exempelvis genom ökade öppettider på fritidsgårdarna, uppsökande verksamhet för barn som inte är inskrivna i förskolan och genom fältassistenter. Detta beskrivs närmare under inriktningsmål 1. Under samma inriktningsmål beskrivs även socialt arbete gentemot andra målgrupper som till exempel personer som utsätts för våld i nära relation, personer som vill lämna en kriminell livsstil och stadsdelsmammor som arbetar uppsökande mot kvinnor i sitt eget bostadsområde.

Förväntat resultat

- Invånarna upplever en ökad trygghet
- Andelen som enligt trygghetsmätningen känner oro för att gå ut på kvällen i sitt bostadsområde minskar

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnåtts och att aktiviteter är genomförda.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Unga tjejer och äldre bjuds in till trygghetsvandringar för att synliggöra deras upplevelser av trygghet i den offentliga miljön	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Parker och grönområden är trygga, välskötta, tillgängliga och inkluderande

● Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens arbete med att utveckla parker och grönområden i nära samverkan med engagerade invånare, föreningar och stadens förvaltningar och bolag fortsätter. Den uppdaterade lokala parkplanen är ett viktigt underlag för prioriteringar och inriktning i arbetet. Tillgänglighetsfrågorna genomsyrar verksamhetsplaneringen och är en naturlig del i det dagliga arbetet i parker, grönområden och naturreservat. Samverkan med invånarna fortsätter, bland annat genom möjligheten att teckna brukaravtal och att odla på parkmark.

Förväntat resultat

- Parker och grönområden tas om hand, utvecklas och är uppskattade platser att vistas i.
- Parker och grönområden upplevs som trygga och inkluderande.

- Tillgängligheten till parker, grönområden, strandbad och naturreservat ökar för personer med funktionsnedsättning.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundar sig på att förväntat resultat och samtliga underliggande aktiviteter uppnås helt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ser över behovet av förstärkt belysning och trivselbelysning i samband med parkupprustningar under året, för ökad trygghet	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen säkerställer att tillgänglighetsperspektivet beaktas vid upprustningar och reinvesteringar i park- och naturområden.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen ökar kostnadseffektiviteten genom samverkan och kunskapsutbyte vid driftsupphandlingar.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Tillsammans med trafiknämnden fortsatt verka för tydligare vägvisning i närheten av naturreservat i syfte att underlätta för besökare att hitta till naturreservaten	2022-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Underliggande nämndmål har också uppnåtts. Nedan redovisas en sammanfattning av det arbete som har bedrivits under året kopplat till Agenda 2030, arbete för lokal demokrati och de mänskliga rättigheterna. Se även beskrivning under respektive verksamhetsområdesmål.

Agenda 2030

Nämndens kärnverksamheter bidrar på många sätt till att staden kan nå de globala målen i Agenda 2030 inklusive principen om att ingen ska lämnas utanför. Detta görs bland annat genom att skapa trygga och inkluderande parker, öka tillgängligheten och delaktigheten för personer med funktionsnedsättning, ta hänsyn till barns och nationella minoriteters rättigheter samt arbeta för en god vård och omsorg om äldre. Vidare arbetar förvaltningen aktivt för att minska verksamheternas klimatpåverkan, exempelvis genom att minska matsvinn och servera en stor andel ekologiska och klimatsmarta livsmedel. För närmre beskrivning av hur verksamheterna bidrar till hållbarhetsmålen se text under respektive verksamhetsmål.

Inom stadsdelsrådets hållbarhetsarbete har målet om fredliga och inkluderande samhällen (mål 16) blivit påtagligt aktuellt till följd av de sprängningar som ägt rum under året. De allvarliga händelserna har skapat otrygghet inom stadsdelen. Förvaltningen har samverkat både internt och med polis, skola, civilsamhälle och föreningar för att öka tryggheten hos invånarna. Genom att skapa en trygg och tillgänglig stadsmiljö bidrar arbetet till ett hållbart

samhälle (mål 11) där alla invånare oavsett kön, ålder, funktionsförmåga eller bakgrund känner sig inkluderande och delaktiga (mål 10).

Skarpnäcks stadsdelsområde består till stor del av naturområden som nyttjas av många stockholmare. Förvaltningens arbete med att förvalta och tillgängliggöra naturområden och parker bidrar till att främja ekosystem och biologisk mångfald (mål 15). Nämnden utför även åtgärder för att minska energianvändning och utsläpp av växthusgaser vilket bidrar till att motverka klimatförändringar (mål 13). Samverkan har skett med trafikkontoret för att etablera laddplatser på ett flertal platser inom stadsdelsområdet. Förvaltningens miljö- och klimatarbete kan i sin tur kopplas till målet om god hälsa och välbefinnande (mål 3).

Arbete för ökad lokal demokrati

Stadsdelsnämnden har sammanträtt regelbundet och sammanträdena har ofta varit välbesökta där organisationer, föreningar, aktionsgrupper och medborgare ställt frågor, påvisat behov och kommit med förslag till nämndens ledamöter.

Receptionen i förvaltningshuset på Björkhagsplan är den fysiska plats där många av stadsdelsområdets medborgare möter förvaltningens medarbetare och verksamhet. Receptionsutrymmet är också samlokaliserat med Björkhagens bibliotek som drivs av Kulturförvaltningen. Under hösten 2023 har förvaltningen utvecklat och gjort en uppfräschning av receptionsutrymmet för att kunna vara en ännu mer tillgänglig och välkomnande plats för medborgarna. En del i detta har varit inrättandet av en barnhörna för de yngsta medborgarna. Arbetet med receptionen har bedrivits tillsammans med Serviceförvaltningens inredningsarkitekt och i samverkan med Björkhagens bibliotek.

Till stadsdelsnämnden har två råd varit knutna under året, pensionärsrådet och funktionshinderrådet. Pensionärsrådet har lämnat synpunkter och förslag inför nämndens beslut, de har genomfört verksamhetsbesök, samt bjudit in politiker och tjänstepersoner för dialog till sina sammanträden. Förvaltningen har stöttat det nya funktionshinderrådet för de tre stadsdelsnämnderna i östra söderort. Rådet har startat upp sin verksamhet under året. Arbetet bidrar till mål 16 i Agenda 2030, om fredliga och inkluderande samhällen.

Under året har 21 medborgarförslag mottagits. De flesta rör förslag på utveckling av stadsmiljö och grönområden, nio stycken, medan fyra förslag rör fritidsverksamheten. Övriga förslag rör önskemål om trevliga sammankomster, dansbana, bastu, klimatfestival, umgängesytor, kommunal matbank samt klimatkrav vid upphandling. I de fall där förslag inkommer till förvaltningen som rör frågor som nämnden inte har rådighet över vidarebefordrar förvaltningen dem till berörd förvaltning i staden för hantering och besvarande. Stadsdelsnämnden har under året också tagit del av en sammanställning över samtliga medborgarförslag som hanterats de senaste tre åren.

Under året har demokratiarbetet utvecklats nämnden beslutade om en medborgarbudget. Utgångspunkten var ett beslutat medborgarförslag som handlade om att utveckla kulturhusets foajé som mötesplats för besökare. Syftet med medborgarbudgeten var att ta vara på invånarnas synpunkter, förslag och upplevelser. Utifrån medborgarförslaget fick invånare lämna förslag varav tre förslag gick vidare till omröstning, det vinnande förslaget kring utformningen och uppfräschningen av foajén i kulturhuset genomfördes i slutet av året.

Mänskliga rättigheter

Förvaltningen arbetar för att nämndens verksamheter ska vara fria från all form av rasism och diskriminering. Invånare ska behandlas på ett likvärdigt sätt oavsett bakgrund, ålder, funktionsförmåga, kön, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Jämställdhet

Förvaltningen har arbetat för att främja jämställdhet inom organisationen såväl som inom nämndens verksamheter. Arbetet bidrar till jämställdhetsmålet i Agenda 2030. Som arbetsgivare bidrar förvaltningen till ökad jämställdhet genom att erbjuda goda möjligheter att kombinera föräldraskap och arbetsliv. Förvaltningen arbetar systematiskt med att analysera könsuppdelade resultat och vidta åtgärder om omotiverade skillnader mellan könen identifieras. Jämställdhetsanalyser har redovisats i relevanta beslutsunderlag till stadsdelsnämnden.

Nämndens förskolor har fortsatt att säkerställa jämställdhet inom verksamheterna. Barnen har fått utveckla sina förmågor och intressen på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Fritidsgårdarnas arbete har utgått ifrån stadens strategi för fritids och ungdomsgårdar, där fokus på jämställdhet ingår. För att få en mer jämn könsfördelning hos besökarna har fritidsgårdarna arrangerat tjejkvällar. Verksamheten har sett en ökad andel flickor som besöker och tar del av fritidsgårdarnas utbud även övriga kvällar.

Socialtjänsten och utförarverksamheterna arbetar mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer genom att våldsutsatta personer uppmärksammas och får stöd och hjälp. Inom äldreomsorgen har samtliga medarbetare fått kompetensutveckling om försummelse. Samverkansforumet SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid) har med hjälp av resultat från stockholmsenkäten valt ut två fokusområden utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Forumet har aktivt valt ett fokusområde där flickor är överrepresenterade respektive ett där pojkar är överrepresenterade. Samverkansforumet har även arbetat för att nå fler flickor inom ramen för det förebyggande arbetet.

Barns rättigheter

Förskolan har under året arbetat med att barnen ska få kännedom om sina rättigheter och rätt till delaktighet och inflytande. Nämndens förskolor har organiserat utbildningen så att barnen möts, leker och lär tillsammans. Barnen har prövat och utvecklat sina förmågor och intressen utifrån samma möjligheter och på lika villkor, oavsett könstillhörighet. De barn som tillfälligt eller varaktigt varit i behov av mer stöd har under året fått rätt stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar.

Nämndens socialtjänst har under året vidareutvecklat arbetssätt för att säkerställa att barnperspektivet beaktats i samtliga ärenden som berör barn. Arbetet har utgått ifrån ett familjeorienterat arbetssätt vilket sätter barns rättigheter i fokus. Bland annat har uppföljning av barn och ungas delaktighet och att de fått egen information under utredningsprocessen genomförts inom vuxenutredningar inklusive utredningar som rör våld, barnavårdsutredningar och utredningar inom funktionsnedsättning för såväl barn som vuxna. Uppföljningsresultatet visar generellt inte på stora förbättringsbehov, däremot att det kan vara värdefullt med erfarenhetsutbyte i metodik kring hur verksamheterna bedömer sin förmåga att involvera barn

eftersom några verksamheter undervärderar sig i självskattningen. Barns rätt att få information är däremot ett utvecklingsområde i den mån socialtjänsten inte har samtycke att prata med barnen, vilket är en förutsättning i de flesta utredningstyper. Här behövs ett motiveringsarbete på mer generell nivå.

Barnperspektivet ska under året varit synligt i samtliga ärenden där en vårdnadshavare eller förälder aktualiseras. Barnkonsekvensanalyser har genomförts i god utsträckning vid beslut som rör barn utifrån den uppföljning som gjorts under året. Det verksamhetsområde där ett utvecklingsbehov finns är ekonomiskt bistånd även om det finns en positiv utveckling. Analysen visar att det finns vissa oklarheter kring när och hur barnkonsekvensanalyser ska användas vilket föranleder fortsatt arbete med kompetenshöjande insatser och implementering av arbetssättet under 2024. Arbetet sker inom projektet ”Ingen ska lämnas utanför”, som pågått för andra året och övergripande syftar till att bryta negativa konsekvenser av barnfattigdom och motverka ärftlighet av ekonomisk utsatthet. Socialtjänsten har haft barnrättssamordnare och särskilt utsedda barnrättsambassadörer som haft i uppdrag att bevaka att arbetet med barnrättsperspektiv och barnkonsekvensanalyser har fortlöpt enligt plan.

Nationella minoriteter

Stockholms stad är förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska. Stadsdelsnämnden bidrar till att främja de nationella minoriteternas språk och kultur bland annat genom att förskolans pedagoger strävar efter att tillämpa ett interkulturellt förhållningssätt i arbetet tillsammans med barnen. Verksamheten arbetar med olika språk, även om det inte finns barn i gruppen som talar språket för närvarande. Bland annat används en inläsningstjänst och barnen har fått ta del av minoritetsspråken. Barnen inom förskolan har erbjudits teaterföreställningar där minoritetsspråken är representerande. Satsningen har genomförts med stöd av de 20 000 kronor som förvaltningen beviljades i statsbidrag för uppbyggnad av förvaltningsområdet.

Inom äldreomsorgen har språkcafé för Sverigefinnar arrangerats i samverkan med Finska föreningen i Stockholm. I samverkan med Farstas och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltningar tog förvaltningen under hösten fram ett gemensamt aktivitetsprogram för seniorer på finska och meänkieli. Äldreomsorgens ledningsgrupp har tillsammans tagit del av och diskuterat informationsmaterial om de nationella minoriteternas rättigheter för att stärka kompetensen och öka medvetenheten inom gruppen. De nationella minoriteternas flaggor har köps in i bordsflaggformat till varje enhet. Syftet är att synliggöra de nationella minoriteterna och skapa nyfikenhet inom medarbetargrupperna.

Inom socialtjänsten har kunskapshöjande aktiviteter genomförts i syfte att öka kompetensen bland medarbetarna om nationella minoriteter och deras rättigheter. Förvaltningens arbete för nationella minoriteters rättigheter bidrar till den bärande principen i Agenda 2030 om att ingen ska lämnas utanför.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
trafiknämnden inleda arbete för att uppdatera de lokala utvecklingsprogrammen			
Analys			
Beslut har fattats inom staden att inga nya utvecklingsprogram ska tas fram, istället ska rapporten <i>Underlag för budget 2025 med inriktning 2026 och 2027</i> innehålla uppgifter om lokala utvecklingsområden.			

Nämndmål: Verksamheterna är välkomnande, jämställda och demokratiska

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämndens verksamheter arbetar för att stärka mänskliga rättigheter genom att vidareutveckla arbetet med jämställdhet, jämlikhet, nationella minoriteter och barns rättigheter.

Förvaltningen arbetar för att uppfylla de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Förvaltningen ska kartlägga och analysera på vilka sätt verksamheterna idag bidrar till att uppfylla de globala målen, för att sedan identifiera ytterligare åtgärder och aktiviteter som behövs för att öka måluppfyllelsen. Förvaltningen analyserar vilka befintliga samarbeten som behöver utvecklas och inventerar behov av ytterligare samverkan för att stärka arbetet med Agenda 2030. Invånare har möjlighet att lämna medborgarförslag och medborgardialoger genomförs i hög utsträckning. Förvaltningen söker aktivt internationella samverkansytor.

Förväntat resultat

- Jämställdhetsanalys finns med i relevanta beslutsunderlag till nämnden
- Barnkonsekvensanalyser inkluderas i relevanta beslutsunderlag till nämnden
- Antalet verksamheter som är hbtqi-certifierade ökar
- Medarbetares kunskap om nationella minoriteters rättigheter ökar
- Arbetet med Agenda 2030 stärkts genom strategisk planering av genomförandet av hållbarhetsmålen

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet har uppnåtts. Bedömningen grundar sig på att alla aktiviteterna genomförts som planerat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen utarbetar informationsmaterial om medborgarförslag som är lätt att förstå och som finns lättillgängligt för invånarna.	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen utvecklar Brobryggerverksamhet på stadsdelsförvaltning tillsammans med socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna Farsta och Enskede-Årsta-Vantör med sociala investeringsmedel. Arbetet syftar till att fler individer och familjer från den romska gruppen tar del av välfärdssystemets tjänster.	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen vidareutvecklar befintliga arbetssätt för medborgardialoger i syfte att öka invånarnas demokratiska inflytande	2023-01-01	2023-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	I de fall då nämnden bifaller ett medborgarförslag ska en avvägning göras om huruvida tillämpning av medborgarbudget är relevant.	2023-01-01	2023-12-31	
!	Påbörja implementering av stadens nya program om mänskliga rättigheter	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
<p>Analys Stadens program om mänskliga rättigheter har inte publicerats under 2023 som planerat. Aktiviteten förlängs under 2024, förvaltningens verksamheter påbörjar implementeringen när programmet beslutats.</p>				

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Nämnden har i samband med verksamhetsplanen gjort omfördelningar mellan verksamhetsområdena. Syftet med omfördelningarna har varit att möta verksamhetens behov. En förvaltningsreserv har också använts för att förbättra förutsättningarna att möta de utmaningar som förväntas uppstå under ett budgetår. Nämnden har under året bedrivit verksamheten inom tilldelad budget och redovisar i bokslutet ett överskott om 17,0 mnkr före och 26,1 mnkr efter resultatöverföringar.

Verksamheterna har under året belastats med betydande kostnadsökningar till följd av främst hög inflation, ökande energipriser och hyreskostnader. Löneökningarna har varit höga sett i ett historiskt perspektiv, vilket främst påverkat personalintensiva verksamheter som utförare och förskolans resultatenheter.

Äldreomsorgen har under de senaste åren redovisat stora överskott till stor del beroende på en kombination av minskat behov av platser på vård- och omsorgsboende och hemtjänstinsatser. Detta faktum har haft en avgörande inverkan på nämndens redovisade överskott.

Socialtjänsten redovisar budget i balans, där förvaltningen arbetat aktivt med förebyggande insatser för att minimera de dyraste placeringarna. Ett strukturerat arbete med överflytt från jourhems- till familjehemsplaceringar bidrar till att verksamheten för barn och ungdom redovisar överskott. Inom ramen för verksamhetsövergångar av grupp- och servicebostäder har genomförda lokalinventeringar visat på åtgärdsbehov som medfört ökade kostnader vilket är en del av underskottet inom verksamhetsområde funktionsnedsättning.

Vartefter de ekonomiska prognoserna under året visat på stigande överskott, har förvaltningen tagit aktiva beslut om utökade åtgärder och satsningar för att möta verksamhetens behov och för att förbättra de ekonomiska förutsättningarna inför kommande år.

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023	Bokslut 2022	Avvikelse 2022
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	1281,9	1264,9	17,0	1205,3	20,2
Kostnader (+)	1429,4	1431,6	-2,2	1372,4	-16,3
Intäkter (-)	-147,5	-166,8	19,3	-167,1	36,5
Avvikelse före resultatdispositioner			17,0		20,2
Resultatenheternas överskott från 2022 (+)			15,4		15,5
Resultatenheternas överskott till 2024 (-)			-6,4		-15,4
Avvikelse efter resultatdispositioner			26,1		20,3

I föreliggande bokslut redovisas ett överskott om 17,0 mnkr före resultatöverföring och ett överskott om 26,1 mnkr efter resultatöverföring. I bokslutet för 2022 redovisades ett överskott om 20,2 mnkr före resultatöverföring och ett överskott om 20,3 mnkr efter resultatöverföring.

Mnkr	Budget (kostnader +)	Budget (intäkter -)	Budget (netto)	Bokslut före resultatöverföringar	Bokslut efter resultatöverföringar	Avvikelse 2023 efter resultatöverföringar	Avvikelse 2022 efter resultatöverföringar
Nämnd och administration	43,1	-1,5	41,6	40,9	40,9	0,7	2,2
Individ- och familjeomsorg	175,9	-30,7	145,2	133,9	133,9	11,3	-0,1
<i>varav barn och ungdom</i>	99,8	-14,6	85,2	78,6	78,6	6,6	2,8
<i>varav vuxen</i>	25,7	-1,4	24,3	23,4	23,4	0,9	-3,7
<i>varav socialpsykiatri</i>	44,0	-8,7	35,3	33,9	33,9	1,4	0,6
<i>varav nyanlända</i>	6,4	-6,0	0,4	-2,0	-2,0	2,4	0,2
Stadsmiljöverksamhet	20,7	-3,5	17,2	25,9	25,9	-8,7	-3,1
<i>avskrivningar</i>	10,1	0,0	10,1	8,3	8,3	1,8	1,5
<i>internräntor</i>	0,6	0,0	0,6	2,4	2,4	-1,8	0,0
Förskoleverksamhet	287,2	-26,6	260,6	278,6	269,5	-8,9	1,5
Äldreomsorg	450,5	-60,0	390,5	355,5	355,5	35,0	18,8
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	330,3	-17,0	313,3	316,9	316,9	-3,6	-3,8
Barn, kultur och fritid	27,8	-3,7	24,1	27,6	27,6	-3,5	-1,0
Arbetsmarknadsåtgärder	13,1	-2,5	10,6	9,2	9,2	1,4	2,3
Ekonomiskt bistånd	70,1	-2,0	68,1	65,8	65,8	2,3	1,9
<i>varav handläggare</i>	18,9	0,0	18,9	21,9	21,9	-3,0	-0,9
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	1429,4	-147,5	1281,9	1264,9	1255,8	26,1	20,3

Nämnd- och förvaltningsadministration

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 0,7 mnkr för året. Överskottet är en del av förvaltningens reserv för oförutsedda kostnader inom nämndens budget.

Bokslut 2023 i förhållande till tertiärrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet på ett sämre resultat om 0,9 mnkr, vilket beror på ökade satsningar under hösten 2023.

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet på ett försämrat resultat om 1,3 mnkr, vilket beror på ökade satsningar under hösten 2023.

Bokslut 2023 i förhållande till bokslut 2022

I förhållande till år 2022 har nettokostnaderna minskat med 1,4 mnkr. Detta beror främst på lägre andel av förvaltningens totala lokalkostnader inom detta verksamhetsområde, samt lägre övriga personalkostnader.

Individ- och familjeomsorg, inklusive socialpsykiatri

Verksamhetsområdet för Individ- och familjeomsorg redovisar ett överskott om 11,3 mnkr. Verksamheten för barn och ungdom bidrar med ett överskott om 6,6 mnkr där 4,0 mnkr består av förvaltningens reserv för oförutsedda kostnader som ej behövt utnyttjas. Överskotten inom socialpsykiatri är 1,4 mnkr, nyanlända 2,4 mnkr samt verksamheten för vuxna 0,9 mnkr.

Under årets början gjordes ett arbete för överföra jourhemsplaceringar till familjehem. En kombination av detta och fallande behov av nya jourhemsplaceringar samt vårdnadsöverflytt för familjehemsplaceringar som pågått under en längre tid har bidragit till lägre placeringskostnader än beräknat. Behov av akuta placeringar har varit relativt sett låga under året. Därutöver har efterfrågan på institutionsplatser varit låg under större delen av året.

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet för verksamhetsområdet ett förbättrat resultat om 8,2 mnkr.

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet för verksamhetsområdet ett förbättrat resultat om 7,7 mnkr.

Bokslut 2023 i förhållande till bokslut 2022

Vid en jämförelse med bokslutet 2022 har nettokostnaden minskat med 4,8 mnkr.

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 2,3 mnkr. Under året har antal hushåll med ekonomiskt bistånd minskat vilket beror på att fler hushåll lyckats nå självförsörjning. Fler hushåll än prognosticerat har nått självförsörjning genom beslut om en socialförsäkringsförmån, något som genererat högre intäkter till följd av återsökningar.

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet en förbättring med 3,5 mnkr.

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet en förbättring med 4,7 mnkr.

Bokslut 2023 i förhållande till bokslut 2022

Vid en jämförelse med bokslutet 2022 har nettokostnaden minskat med 2,5 mnkr.

Arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 1,4 mnkr. Under året har kostnadsansvaret överförs från stadsdelsförvaltningarna till Arbetsmarknadsförvaltningen för delar av den budgeterade verksamheten. Överföringen av kostnadsansvaret förklarar överskottet.

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet ett försämrat resultat om 0,4 mnkr.

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet på ett förbättrat resultat om 1,4 mnkr.

Bokslut 2023 i förhållande till bokslut 2022

Vid en jämförelse med bokslutet 2022 har nettokostnaden ökat med 1,7 mnkr. Detta beror på högre lönekostnader 2023 i jämförelse med 2022 till följd av den slopade tillfälliga nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga.

Stadsmiljö

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 8,7 mnkr. Underskottet förklaras till största delen av planerade satsningar som har kunnat genomföras då förvaltningen har prognostiserat ett överskott för året vilket möjliggjort upprustningar och underhåll i Flatens naturreservat och parker. Utöver det har kostnaderna för parkunderhåll ökat då många ärenden av icke akut karaktär som uppstått vid det kraftiga snöovädret i november 2022 åtgärdats.

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 8,7 mnkr. Underskottet förklaras till största delen av planerade utökade satsningar på Flatens naturreservat och parker i form av upprustningar och underhåll. Utöver det har kostnaderna för parkunderhåll ökat då många ärenden av icke akut karaktär som uppstått vid det kraftiga snöovädret i november 2022 kunnat åtgärdas. De utökade åtgärderna och satsningarna har kunnat genomföras då förvaltningen har prognostiserat ett överskott för året.

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet ett ökat underskott om 6,4 mnkr. Ytterligare åtgärder och satsningar inom grönområden, Flatens naturreservat samt parkunderhåll har kunnat genomföras då förvaltningen har prognostiserat ett överskott för året. Utöver det har behovet av snöröjning varit större än vad prognosen i T2 förutspådde.

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet ett försämrat resultat om 6,7 mnkr drivet av att förvaltningens ökade prognostiserade överskott möjliggjort satsningar för upprustningar och underhåll inom Flatens naturreservat och parker. Parkunderhållet har också

ökat då man har kunnat åtgärda ärenden varav många uppstått redan under 2022.

Bokslut 2023 i förhållande till bokslut 2022

I förhållande till år 2022 har nettokostnaderna ökat med 7,0 mnkr. Ökningen beror till stor del på de planerade utökade satsningarna som möjliggjorts av förvaltningen prognostiserade överskott. Detta har lett till ökade kostnader för underhåll och upprustningar i Flatens naturreservat och parker samt ökat parkunderhåll. Utöver det har kostnaderna för vinterväghållning ökat och hyreshöjningar för koloniträdgårdarna gett ökade hyresintäkter.

Förskoleverksamhet

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott före resultatöverföringar om 18 mnkr. Efter resultatöverföring redovisas ett underskott om 8,9 mnkr. Underskottet förklaras av att förvaltningens prognostiserade överskott möjliggjort genomförandet av planerade satsningar på underhåll av förskolornas inne- och utemiljö. Utöver det förklaras underskottet av kostnader för avveckling av en inhyrd paviljong samt högre projekteringskostnader än i budget.

Resultatenheterna redovisar ett underskott om 9,1 mnkr som analyseras under rubriken ”Resultatenheter”.

Det är något fler inskrivna barn i förskolan än den prognos som fastställdes i verksamhetsplanen 2023, men en nedgång från 2022 med 2,8 procent och medelantalet barn minskade under året med 48 barn. Swecos prognoser visar att barn i åldern 1-5 år kommer att fortsatt minska de kommande åren.

Antal barn enligt prestationsavläsning

Månad	Allmän förskola	Yngre barn	Äldre barn	Summa
Januari	0	653	1065	1718
Februari	0	660	1061	1721
Mars	0	680	1062	1742
April	0	685	1057	1742
Maj	0	684	1049	1733
Juni	0	677	1009	1686
Juli	0	668	943	1611
Augusti	0	887	697	1584
September	0	891	692	1583
Oktober	0	896	687	1583
November	0	914	687	1601
December	0	916	683	1599
Snitt	0	768	891	1659

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 2

Vid en jämförelse mot tertialrapport 2 redovisar verksamheten ett ökat underskott om 6,9

mnkr till följd av att ytterligare planerade satsningar på underhåll av förskolornas inne- och utemiljö kunnat genomföras som ett resultat av förvaltningens prognostiserade överskott. Utöver det påverkas det ökade underskottet av högre projekteringskostnader där största delen avser upparbetade kostnader i förhandlingsskedet för nybygget av förskolan Stångåvägen.

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 1

Vid en jämförelse mot tertialrapport 1 visar verksamheten ett ökat underskott på 8,9 mnkr. Underskottet förklaras av de planerade satsningarna på förskolornas inne- och utemiljö som möjliggjorts av förvaltningens prognostiserade överskott, avvecklingen av en inhyrd paviljong och ökade projekteringskostnader.

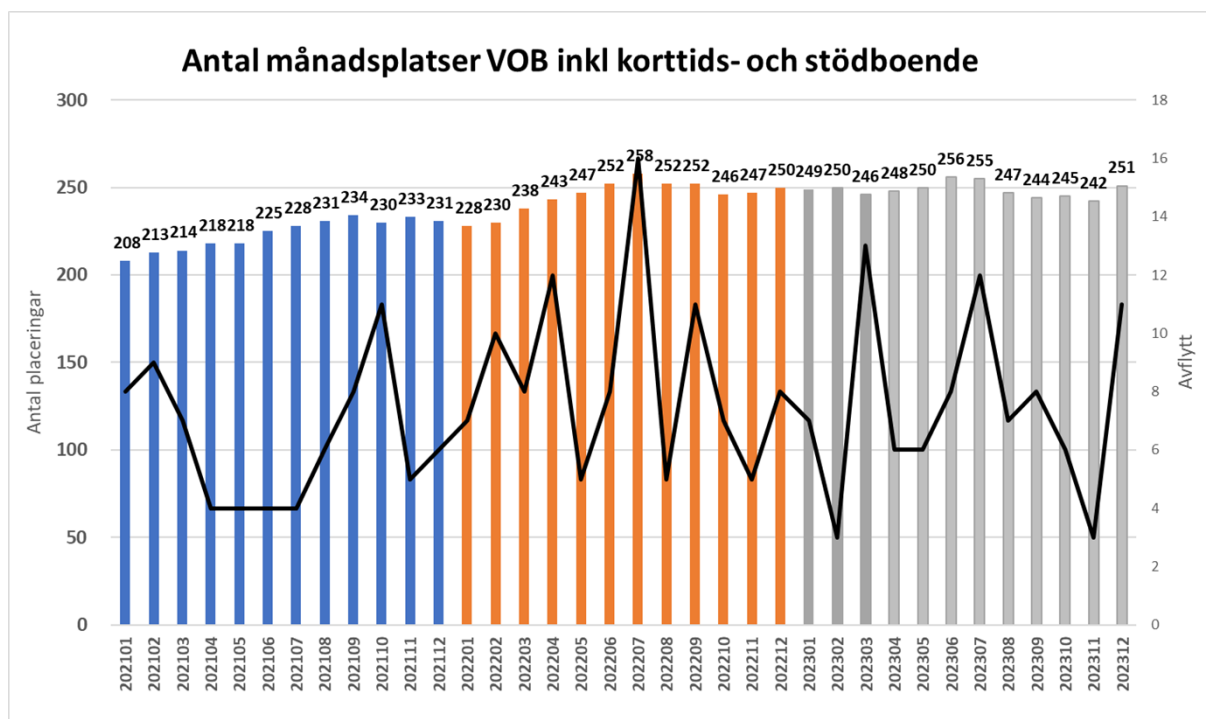
Bokslut 2023 i förhållande till bokslut 2022

Vid en jämförelse mot bokslutet 2022 har verksamhetens nettokostnader ökat med 20,4 mnkr där en stor del förklaras av de ökade satsningarna som kunnat göras i år avseende förskolornas inne- och utemiljö, avvecklingen av en paviljong samt ökade projekteringskostnader. Utöver det ökar även hyreskostnader på grund av hyreshöjningar, ökade personalkostnader då kompetensutvecklingsinsatser genomförts samt något högre personalkostnader drivet av ett högre personalomkostnadspålägg. Trots det minskade barnantalet ökar kostnaden för barnpeng då grundschablonen ökat i en högre grad mellan åren.

Äldreomsorg

Verksamhetsområde äldreomsorg redovisar ett överskott om 35,0 mnkr. Beställarverksamheten visar överskott och utförarverksamheterna underskott. I avdelningens resultat ingår också en del av förvaltningens gemensamma reserv på 5 mnkr vilket är del av överskottet för verksamhetsområdet.

Beställarverksamhetens överskott förklaras framför allt av mindre köp än budgeterat av platser inom vård- och omsorgsboende. Varje köpt plats är en stor kostnad vilket innebär att den låga nivån av antalet köpta platser har stor påverkan på det ekonomiska resultatet. Den förväntade ökningen av köpta vårdplatser har slagit igenom i större utsträckning i kringliggande stadsdelar än i Skarpnäcks stadsdelsförvaltning.

Tabell över antal köpta månadsplatser inom vård- och omsorgsboende 2021-2023

Förvaltningen har under året sett samma utveckling inom beställda hemtjänstinsatser där en ny högre nivå uteblivit. Större delen av äldreomsorgens resultat beror på utvecklingen för köpt verksamhet inom vård- och omsorgsboende och hemtjänst.

Hemtjänstenheterna prognostiserar ett underskott som innefattar högre lönekostnader. I jämförelse med föregående års underskott ser förvaltningen en förbättring avseende produktiviteten med ett lägre underskott 2023 i jämförelse med 2022 som resultat. Enheterna arbetar fortsatt utifrån de framtagna handlingsplanerna för att på sikt nå en budget i balans.

Nämndens vård- och omsorgsboende prognostiserar ett underskott som är en direkt följd av ökade lönekostnader samt prisökningar för livsmedel och förbrukningsmaterial.

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet på ett förbättrat resultat om 15,2 mnkr. Detta förklaras främst av att efterfrågan av köpta platser på vård- och omsorgsboende och köpt hemtjänst har varit svårprognostiserad. Under 2021 och 2022 har antalet köpta vårdplatser ökat i snitt med ungefär 20 platser per år, medan ökningen för 2023 endast varit två platser.

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet på ett förbättrat resultat om 28,8 mnkr. Detta förklaras främst av att efterfrågan av köpta platser på vård- och omsorgsboende och köpt hemtjänst har varit svårprognostiserad. Förvaltning valde under första halvåret att ha ett försiktigt förhållningssätt i prognostisering av antalet köpta platser inom vård- och

omsorgsboende på grund av utvecklingen i andra stadsdelar där man istället haft en relativt sett stor ökning av antalet platser.

Bokslut 2023 i förhållande till bokslut 2022

I förhållande till år 2022 har nettokostnaderna ökat med 4,5 mnkr. Ökningen beror främst på att kostnaderna i jämförelse med 2022 för köpta platser på vård- och omsorgsboende har ökat, ökningen består även av dyrare lokalkostnader samt ökade arbetsgivaravgifter under 2023. Hemtjänstenheternas förbättrade resultat under 2023 har bidragit till att nettokostnaderna inte ökat i samma storlek som föregående period.

Förvaltningen ser utmaningar framåt gällande ökade kostnader på vård- och omsorgsboende kopplat till lägre beläggningsgrad men framförallt ökade kostnader beroende på utvecklingstakten för antalet köpta platser inom både vård- och omsorgsboende och hemtjänst.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 3,6 mnkr. Underskottet beror framförallt på uppstartskostnader för övertagandet av de LSS-boenden som började drivas i egen regi från 1 december 2023. Underskottet beror även på ökade kostnader för bostad med särskild service enligt LSS. Budgettilldelning för verksamhetsområdet baseras till stor del på två tidpunkter för mätning av antal brukare inom LSS.

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet ett försämrat resultat om 5,5 mnkr.

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet ett försämrat resultat om 3,6 mnkr.

Bokslut 2023 i förhållande till bokslut 2022

I förhållande till år 2022 har nettokostnaderna ökat med 17,5 mnkr. Ökningen beror främst på kostnader för bostad med särskild service enligt LSS. De ökade nettokostnaderna inkluderar också uppstartskostnader för övertagandet av de LSS-boenden som började drivas i egen regi från 1 december 2023 samt lokalåtgärder i flera grupp- och servicebostäder inom entreprenadavtalen samt i egen regi.

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 3,5 mnkr. Underskottet förklaras till stor del av förvaltningens prognostiserade överskott som möjliggjort en ökad satsning på underhåll av lokaler, däribland Kulturhuset och en föreningslokal i Björkhagen. Utöver det genomförde nämnden en extra utlysning av föreningsbidrag under hösten. Underskottet förklaras också av fler genomförda aktiviteter samt utökade öppettider som gett ökade personalkostnader.

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till tertialrapport 2 visar bokslutet ett försämrat resultat med 0,8 mnkr, drivet av

beslut att genomföra fler åtgärder kopplat till underhållet av föreningslokalen i Björkhagen samt ett beslut att utöka öppettiderna i fritidsgårdarna på lördagar under hösten.

Bokslut 2023 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet på ett försämrat resultat om 3,1 mnkr vilket förklaras till stor del av satsningarna på underhåll av lokaler som genomförts under hösten samt ökad aktivitet och därmed personalkostnader.

Bokslut 2023 i förhållande till bokslut 2022

I förhållande till år 2022 har nettokostnaderna ökat med 6,4 mnkr vilket förklaras av en ökad aktivitet som gett högre personalkostnader och omkostnader och av de satsningarna som gjorts på underhåll av Kulturhuset och föreningslokalen i Björkhagen samt en extra utlysning av föreningsbidrag. Utöver har det skett hyreshöjningar som gett ökade hyreskostnader på fritidsgårdarna och Kulturhuset.

Jämförelse T1, T2 och bokslut 2023 (totalt för förvaltningen)

Period	Netto
T1	+2,0
T2	+18,0
Bokslut	+26,1

Tertialrapport 2

I tertialrapport 2 prognostiserades ett överskott om 18,0 mnkr efter resultatöverföringar. Bokslutet 2023 redovisar ett överskott om 26,1 mnkr efter resultatöverföringar. Förändringar mot tertialrapport 2 beskrivs och analyseras under respektive verksamhetsområde ovan.

Tertialrapport 1

I tertialrapport 1 prognostiserades ett överskott om 2,0 mnkr efter resultatöverföringar. Bokslutet 2023 redovisar ett överskott om 26,1 mnkr efter resultatöverföringar. Förändringar mot tertialrapport 1 beskrivs och analyseras under respektive verksamhetsområde ovan.

Bokslut 2023 i förhållande till bokslut 2022

Bokslutet 2023 redovisar ett överskott om 26,1 mnkr efter resultatöverföringar. I bokslutet 2022 redovisades ett överskott om 20,3 mnkr efter resultatöverföring. Förändringar mot bokslut 2022 beskrivs och analyseras under respektive verksamhetsområde ovan.

Kostnader och intäkter i bokslut 2023 i jämförelse med bokslut 2022

Utveckling, mnkr	VB 2023	VB 2022	Förändring	Förändring %
Personalkostnader	512,8	482,0	30,8	6,4%
Lokalkostnader	119,8	100,4	19,4	19,3%
Köp av verksamhet	582,9	586,1	-3,2	-0,5%
Övriga kostnader	215,9	203,8	12,1	6,0%
Intäkter	-166,6	-167,0	0,4	-0,2%
Totalt:	1264,9	1205,3	59,6	4,9%

Personalkostnader

Kostnadsutvecklingen för förvaltningen avseende personalkostnader har mellan åren ökat med 6,4 procent, 30,8 mnkr. Den huvudsakliga orsaken till kostnadsökningen är den årliga löneöversynen, samt en nivåhöjning av PO-pålägg (sociala avgifter). Löner för månadsavlönad personal har ökat, timanställda har minskat. Kostnaderna för sjukfrånvaro har minskat.

Lokalkostnader

Kostnaderna har ökat väsentligt, med 19,3 procent, 19,4 mnkr i förhållande till år 2022. Framför allt beror detta på högre hyreskostnader och ökade energipriser. Utöver detta har reparations- och underhållskostnaderna ökat, en del av detta som en följd av planerade åtgärder med anledning av förvaltningens prognostiserade överskott.

Köp av verksamhet

Kostnaderna för köp av verksamhet har minskat med 0,5 procent, 3,2 mnkr. Utvecklingen förklaras av mindre köp av vårdplatser.

Övriga kostnader

Övriga kostnader har ökat med 6,0 procent, 12,1 mnkr. En del av ökningen beror på inflationsrelaterade effekter i form av ökade priser på framför allt livsmedel. Ökningen är även orsakad av utökad användning av inhyrd personal vilket varit en del i att möjliggöra genomförandet av kompetensutvecklingsinsatser inom förskola. Utöver det har en förskoleenhet genomfört ett försök att skapa en effektiv modell för att täcka för frånvaro.

Intäkter

Intäkterna har minskat med 0,2 procent, 0,4 mnkr. Förändringen beror dels på ökade avgifter inom förskola och äldreomsorg, och dels på lägre övriga ersättningar.

Resultatenheter

Resultatenhetens namn	Resultat- enhetens bruttobudget 2023	Resultatöver- föring från 2022 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2023 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat- överföring till 2024 Överskott (+) Underskott (-)
Skarpnäcksfältets förskolor	48 755,8	-2 872,1	1 760,1	1 112,0
Hammarbyhöjdens/Björkhagens förskolor	46 540,0	-3 261,8	1 653,2	1 608,6
Kärrtorps förskolor	62 000,0	-4 627,8	2 976,6	1 651,2
Bagarmossens förskolor	69 556,0	-4 669,8	2 682,5	1 987,2
Summa resultatenheter	226 851,8	-15 431,5	9 072,4	6 359,0

Skarpnäcksfältets förskolor

Enheten redovisar ett underskott om 1 760 tkr för årets verksamhet, inklusive 2022 års resultatfond redovisas ett överskott om 1 112 tkr som överförs till 2024. Underskottet beror främst på ökade personalkostnader som delvis möts av högre intäkter till följd av ett mindre barn tapp under året än i prognos. Enheten har också något högre kostnader för kosthållning samt förbrukningsvaror till följd av prishöjningar under året.

Hammarby/Björkhagens förskolor

Enheten visar ett underskott om 1 653 tkr för årets verksamhet, inklusive 2022 års resultatfond redovisas ett överskott om 1 609 tkr som överförs till 2024. Enhetens underskott beror till största delen på högre personalkostnader än budgeterat, men även på lägre intäkter som en följd av en större minskning av barn än i prognos. Denna effekt har delvis kompenseras av utbetalning av statsbidraget för kompetenshöjande medel.

Kärrtorps förskolor

Enheten redovisar ett underskott om 2 977 tkr för årets verksamhet, inklusive 2022 års resultatfond redovisas ett överskott om 1 651 tkr som överförs till 2024. Den främsta orsaken till enhetens underskott är ökade personalkostnader, framförallt för inhyrd personal där Kärrtorp agerat pilot i ett försök att skapa en effektiv modell för att täcka för frånvaro. Enheten har också ökade kostnader för kosthåll och förbrukningsvaror på grund av ökade priser.

Bagarmossens förskolor

Enheten redovisar ett underskott om 2 683 tkr för årets verksamhet, inklusive 2022 års resultatfond redovisas ett överskott om 1 987 tkr som överförs till 2024. Underskottet beror främst på högre personalkostnader än budgeterat, men även på grund av prishöjningar som påverkat kostnaderna för kosthållning samt förbrukningsvaror.

Investeringar

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023	Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut 2023
Parkinvesteringar	5,6	5,0	0,6	0,6
Parkreinvesteringar	0,0	0,0	0,0	-
Nycklade medel Stadsmiljö	5,5	1,7	3,8	- 0,2
Klimatinvesteringar	1,3	1,2	0,1	0,1
Trygghetsinvesteringar	2,7	1,9	0,8	0,8
Övriga investeringsmedel	7,7	11,8	- 4,1	- 0,1
Maskiner & inventarier	1,6	2,1	- 0,5	- 0,5
Totalt investeringar	24,4	23,6	0,8	0,8

Investeringar på parkmark

Förvaltningen påbörjade i samarbete med trafikkontoret upprustning av Skarpaby lekpark under slutet av 2022. Då parken är stor och välbesökt sker upprustningen i etapper så att några av parkens delar ska gå att nyttja under hela upprustningen. Målsättningen för upprustningen är att göra lekparken roligare med nya lekmöjligheter och att skapa en tryggare, grönare och finare plats som tilltalar olika åldersgrupper och behov. Under våren och sommaren 2023 rustades plaskdammen och bollplanerna upp. Plaskdammen öppnade under juli månad men en del arbeten runt dammen slutfördes under hösten. Målning av bollplanen krävde lägre temperaturer och slutfördes först under hösten. Under sommaren utförde Trafikkontoret sin första etapp av upprustningen som innefattade området runt skaterampen, stora rutschkanan och framför parklekslokalen. Arbetet var klart under hösten 2023. Under 2024 fortsätter upprustningen av de övriga lekdelarna i etapp 2. I början av sommaren stod ett nytt utegym i Kärrtorpsparken klart. Nämnden har tilldelats trygghetsmedel för utsmyckning av tunnlår i Bagarmossen och förstärkt belysning i Skarpaby lekpark. Arbetet med tunnlar blev klart under hösten. Förstärkt belysning i Skarpaby lekpark är en del av den pågående upprustningen och slutförs under 2024.

Investeringsåtgärder för naturreservat

Nämnden har erhållit budgetjustering för investeringsåtgärder för naturreservat. Arbetet innefattar framtagande av nya reservatskartor, nya bänkar och bommar vid stora Flatenbadet som har genomförts under hösten.

Stockholm vid vattnet

Nämnden har tilldelats medel för att öka vistelsevärdet vid områden nära vatten. De bryggor som skadats under vintern 2021/våren 2022 har återuppbyggts under våren och sommaren 2023. Vid stora Flatenbadet har förvaltningen uppfört nya utomhusduschar.

Biologisk mångfald

Nämnden har ansökt om och erhållit centrala medel för klimatanpassningsåtgärder i Smalängen och Södra Flaten, i enlighet med det som ålagts förvaltningen inom ramen för

lokala åtgärdsprogram. Nödvändiga reservatstillstånd har ansökts om och erhållits, åtgärderna har utförts under hösten.

Klimatinvesteringar

Nämnden har erhållit medel för klimatinvesteringar för översyn av förvaltningens lokaler i syfte att installera närvarostyrning i samtliga lokaler där möjligt, för åtgärder som innefattar utbyte av äldre lysrörsarmaturer i kulturhuset i Skarpnäck till LED-belysning samt för laddinfrastruktur till fritidsträdgårdar. På grund av yttre omständigheter har projektet med laddinfrastruktur för fossilfri trädgårdsskötsel inte kunnat genomföras enligt plan.

Stadsdelsnämnden ansöker därför om en ombudgetering om 0,3 mnkr av de investeringsmedel som nämnden tilldelats under 2023.

Maskiner och inventarier

Förvaltningen har under året genomfört ökade satsningar på lokaler som även i viss mån har påverkat behovet att göra investeringar. En del av de utökade investeringarna för maskiner och inventarier avser behov att investera i fettavskiljare till tillagningskök som en följd av tillsyn av Miljöförvaltningen och nya lagkrav. För maskiner och inventarier redovisas ett underskott, men sammantaget har förvaltningen hållit sig inom ramen för totala investeringar.

Ombudgeteringar

Fritidsträdgårdar inom Skarpnäcks stadsdelsområde arbetar för noll-utsläpp genom att bland annat övergå till eldrivna handverktyg. Förvaltningen tillhandahåller vissa förutsättningar för laddinfrastruktur och som ett steg i att stödja deras arbete har klimatinvesteringsmedel erhållits under 2023 för dragning av el till laddningsstationer för två fritidsträdgårdar. På grund av yttre omständigheter har projektet inte kunnat genomföras enligt plan.

Stadsdelsnämnden ansöker därför om en ombudgetering om 0,3 mnkr av de investeringsmedel som nämnden tilldelats under 2023 avseende fossilfri trädgårdsskötsel till 2024 för genomförande.

Medel för lokaländamål

Förskolor

För 2023 utgår ett bidrag för lokaler inom förskolan med hög hyra. Bidraget utgår med 80 procent av den del av hyran som ligger mellan 2 054 kr - 2 500 kr/kvm och 40 procent av hyreskostnaden i intervallet mellan 2 501 – 3 000 kr/kvm och år. För hyresnivåer över 3 000 kr/kvm och år utgår inget bidrag. Bidrag utgår för högst 10 kvm per inskrivet Stockholmsbarn. Bidraget fördelas via budgetjustering. För 2023 har nämnden fått 3,1 mnkr i bidrag.

Analys av balansräkning

Bokslutet för verksamhetsåret 2023 har upprättats enligt den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed och i överensstämmelse med riktlinjerna i regler för ekonomisk förvaltning. Detta innebär bland annat att nedanstående principer har följts:

- Matchningsprincipen: tillgångar/intäkter och skulder/kostnader har periodiserats på likartat sätt.
- Försiktighetsprincipen: kostnader/skulder ska aldrig undervärderas och intäkter/tillgångar aldrig övervärderas.
- Väsentlighetsprincipen: kostnader och intäkter har periodiserats om de påverkat resultatet väsentligt. I bokslutet har 50 tusen kronor varit riktmärke för vad som normalt ansetts varit av väsentlig storlek.

Förvaltningens balansomslutning har ökat med 9,2 mnkr. Endast större avvikelser kommenteras.

TILLGÅNGAR

Tillgångar, mnkr	31/12 2022	31/12 2023	Förändring
Anläggningstillgångar	120,7	133,7	13,0
Kundfordringar	10,8	11,4	0,6
Diverse kortfristiga fordringar	0,8	0,3	-0,4
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	26,6	22,7	-4,0
Kassa och bank	0,4	0,4	-0,1
Summa tillgångar	159,3	168,5	9,2

Anläggningstillgångar har ökat med 13,0 mnkr. Ökningen är till följd av investeringar gjorda enligt plan.

Kundfordringar har ökat med 0,6 mnkr. Orsaken till ökningen beror på en större del utestående fakturor till privatpersoner.

Diverse kortfristiga fordringar har minskat med 0,4 mnkr. Minskningen beror på lägre intäkter från Migrationsverket.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har minskat med 4,0 mnkr. Minskningen beror på lägre behov av uppbokningar av upplupna intäkter samt färre bokförda fakturor avseende 2024.

SKULDER och EGET KAPITAL

Skulder och eget kapital, mnkr	31/12 2022	31/12 2023	Förändring
Eget kapital	-36,7	-44,5	-7,8
Långfristiga skulder	-0,9	-0,9	0,1
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-0,5	-0,4	0,1
Leverantörsskulder	-89,3	-75,5	13,8
Övriga kortfristiga skulder	-7,7	-11,5	-3,7
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-24,0	-35,6	-11,6
Summa skulder och eget kapital	-159,3	-168,5	-9,2

Eget kapital har ökat med 7,8 mnkr. Ökningen är i förhållande till övriga förändringar i balansräkningen. Förvaltningen har minskat resultatfonderna med 9,1 mnkr.

Leverantörsskulder har minskat med 13,8 mnkr och avser många utestående fakturor för investeringar och drift inom stadsmiljö bokade under 2022.

Övriga kortfristiga skulder har ökat med 3,7 mnkr vilket beror på ökade kostnader för personlig assistans enligt Socialförsäkringsbalken.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat med 11,6 mnkr. Ökningen beror på ett ökat behov av uppbokning av interimsskulder på grund av färre konterade fakturor avseende 2023 i jämförelse med 2022.

Alla ovanstående avvikelser får anses vara av naturlig variation.

Övrigt

Särskilda redovisningar

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Skarpnäcks stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under år 2023 varit tillräcklig.

Nämndens uppföljning av den interna kontrollen bygger dels på det arbete som följts upp inom ramen för väsentlighets- och riskanalys (VoR) och plan för intern kontroll. Utöver det används underlag från uppföljning av verksamheter internt och externt, uppföljning av avtal med aktörer som bedriver verksamhet på entreprenadavtal och det operativa arbetet inom förvaltningen.

Planen för intern kontroll är upprättad utifrån väsentlighets- och riskanalysen. Nämndens arbete med intern kontroll är integrerat i verksamheternas löpande arbete, uppföljningen genomförs på enhets-, avdelnings- och förvaltningsnivå. Uppföljning och analys av åtgärder i väsentlighets- och riskanalys har genomförts i enlighet med anvisningar tillsammans med uppföljning och analys av kontrollaktiviteter i plan för intern kontroll. Nämnden har efter avslutad uppföljning inte noterat några avvikelser kopplat till arbetssätten.

Nämndens delegationsordning har reviderats enligt plan.

Systematiskt kvalitetsarbete

Förvaltningen arbetar strukturerat med systematiskt kvalitetsarbete. Under 2023 har förvaltningen drivit ett förvaltningsövergripande kvalitetsforum för att stärka kvalitetsarbetet och implementera stadens kvalitetsprogram. Arbetet har utgått från de sex förhållningssätten i stadens kvalitetsprogram; stockholmarens fokus, helhetssyn, hållbarhet, handlingsutrymme, lärande och öppenhet.

Arbetet med att stärka chefernas analys- och uppföljningsförmåga har fortgått. Förvaltningsledningen har genomfört utvecklingsdialoger med samtliga enhetschefer som fick presentera verksamheternas resultat med koppling till stadens kvalitetsprogram. Detta har bidragit till att stärka förvaltningens arbete med ständiga förbättringar, liksom verksamheternas innovationsförmåga. För närmare beskrivning över arbetet med att stärka och utveckla ledarskapet inom förvaltningen se mål 3.4.

En av nämndens resultatenheter har deltagit i stadens kvalitetsutmärkelse. Två verksamheter som planerat att delta behövde prioritera annat och kunde därför inte delta under året.

Vårdgivare i kommunal regi ska årligen skriva en patientsäkerhetsberättelse i syfte att redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten inom berörda verksamheter. Förvaltningen har under 2023 lagt in en anpassad mall för patientsäkerhetsberättelsen i ILS i syfte att uppnå ett mer sammanhållet ledningssystem och öka tillgängligheten genom digitalisering.

Förvaltningen har under året fortsatt vidareutveckla processen för hantering av föreningsbidrag, utifrån stadsrevisionens granskning. Checklistor, kontroller och dokumentation har arbetats fram, där fokus legat på att säkerställa dokumentation kring hur bedömningarna görs i samband med beslut om föreningsbidragen, samt hur detta kommuniceras till berörda föreningar. Som ett resultat av årets revisionsgranskning har, under hösten 2023, även en rutin tagits fram för att motverka fusk och oegentligheter inom personlig assistans, med exempel på kontroller för att identifiera avvikelser.

Utvecklande av digitalt kvalitetsledningssystem

Förvaltningen har under året arbetat för att ta fram ett digitalt kvalitetsledningssystem för socialtjänsten och äldreomsorgen, som ska vara tillgängligt för alla berörda medarbetare. Kvalitetsledningssystemet ska främja likställighet och kvalitetsförbättringar inom de verksamheter som jobbar enligt socialtjänstlagen (SoL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Under året har

processkartläggning genomförts för att på ett visuellt sätt tydliggöra arbetssätt samt gränssnitt. Samtliga huvudprocesser är framtagna och godkända för publicering. Genom att detta steg är färdigt kan processerna synkroniseras med motsvarande sammanställning i modulen för kvalitetsarbete i ILS, till vilka risker och åtgärder kan kopplas och dokumenteras i löpande uppföljning. Processkartläggningen kommer därmed att utgöra en del av grunden för ett ständigt förbättringsarbete i enlighet med SOSFS 2009:11.

Inkomna synpunkter och klagomål under 2023

Sammanlagt har förvaltningen registrerat 1722 synpunkter under året, varav 118 klagomål, 32 beröm, 86 idéer och förslag, 1353 felanmälningar och 133 frågor.

Synpunkten gäller	Antal	Varav				
		Klagomål	Beröm	Idé/förslag	Felanmälan	Fråga
Tillgänglighet	21	17	2	2		
Bemötande	62	31	30	1		
Kompetens	25	4	21	0		
Kontinuitet	3	1	2	0		
Information	28	18	9	1		
Handläggning	19	16	3	0		
Insatsens innehåll/fysisk miljö	30	23	7	0		
Annat	34	26	7	1		
Stadsmiljö	1722	118	32	86	1353	133
Totalt	1944	254	113	91	1353	133

Antalet inkomna synpunkter har ökat. Under året har det inkommit 452 fler synpunkter jämfört med 2022. Den största ökningen är inom stadsmiljö, precis som under 2021 och 2022. En anledning till tros vara att stadens Tyck till-app är känd och används av många stockholmare.

Avdelningen förskola och fritid har mottagit 115 klagomål, beröm och förslag under året. Av dessa var 43 klagomål, 69 beröm och tre idé/förslag. De klagomål som inkommit har bland annat handlat om en önskan om mer information från verksamheten. Förskolornas analys är att verksamheten behöver fortsätta utveckla den dagliga dialogen med vårdnadshavare för att skapa ökad trygghet. En del av klagomålen handlar om Skolplattformen samt om undermålig belysning och vattenansamlingar på förskolegårdar. De synpunkter och klagomål som inkommer bemöts beroende på karaktär med mail, telefonsamtal eller personligt möte. Om verksamheten ser att det finns behov erbjuds även ett uppföljande möte. De beröm som inkommit har bland annat handlat om trivsel, bemötande, kompetens och att personalen är flexibla och lösningsinriktade. Ytterligare beröm som inkommit är att barnen utvecklas och har det bra på förskolan samt att vårdnadshavare känner sig välkomnade och professionellt bemötta.

Enheten barn, kultur och fritid har mottagit fem klagomål som bland annat rör information om

verksamheten. Verksamheten fortsätter att utveckla rutiner och arbetssätt för att öka rapportering och registrering av inkomna synpunkter

Avdelningen för individ- och familjestöd har mottagit sammanlagt 45 synpunkter, 44 klagomål, 1 beröm och 0 ide/förslag. Majoriteten av de synpunkter som har inkommit under året har handlat om bemötande (17 stycken, varav en synpunkt gällande beröm) och handläggning (16 stycken). Exempelvis att brukare inte upplevt sig lyssnade på och upplevelsen hos brukare att det fattats felaktiga beslut. Inkomna synpunkter hanteras inom enheterna medan övergripande analys och erfarenhetsutbyte sker såväl på enhets- som avdelningsnivå. Totalt har 3 av de synpunkter som inkommit genererat i att enheterna upprättar lex Sarah-rapporter.

Kvalitetsråden som implementerades föregående år har under året fortsatt på enheterna. Kvalitetsråden har i uppgift att systematiskt se över och analysera inkomna synpunkter uppmärksamma eventuella åtgärder och förbättringar utifrån analysen. Arbetet med synpunkter, klagomål och avvikelser är ett fortsatt prioriterat område inom avdelningen.

Avdelningen för äldreomsorg har sammanlagt mottagit 47 klagomål, tio beröm och ett idé/förslag. Inga synpunkter har tagits emot och utretts på avdelningsnivå. De klagomål, synpunkter och förbättringsförslag som inkommit har utretts och besvarats på inom respektive verksamhet. Förbättringsåtgärder har genomförts för samtliga klagomål. Nämndens vård- och omsorgsboende har under årets tagit emot klagomål om bland annat att maten var för salt, bemötande, bristande information om förbrukningsvaror och tillgänglighet hos personal. Beröm har mottagits gällande mat och insatsernas innehåll eller boendets fysiska miljö. Hemtjänsten i egen regi har mottagit klagomål om bland annat om kompetens hos medarbetare, önskemål från enskild som inte blivit tillgodosett och nyckelfri hemtjänst. Ena verksamheten har mottagit klagomål från grannar till hemtjänstlokalen om oväsen och nedskräpning. Beröm har inkommit bland annat från anhöriga till en avliden enskild person, som tackade hela medarbetargruppen med tårta för den trygghet som hemtjänsten skapat för den enskilde. Det har även inkommit beröm om kontinuitet och planering kring beviljade insatser. Beställarenheten för äldre har mottagit flest klagomål gällande tillgänglighet och väntetider hos Äldre direkt. Förebyggande verksamheten har mottagit förslag om nya aktiviteter och på att öppettider ska ändras eller utökas. Klagomål har mottagit gällande information om inställda aktiviteter.

Förvaltningen har totalt under året tagit emot 1722 synpunkter rörande stadsmiljö, vilka registreras i synpunktportalen enligt stadens anvisningar. Huvuddelen av synpunkterna kommer in via stadens tyck till-app eller tyck till-funktion på stadens hemsida. 78 procent av synpunkterna inom stadsmiljö är felanmälningar och 7 procent är klagomål. De flesta synpunkter har handlat om träd i parkmiljö, skräp i parkmiljö, parkunderhåll och lekredskap i park.

Ekonomiavdelningen och Avdelningen för HR och kansli har registrerat två klagomål och ett beröm under året. Det ena av klagomålen rör bemötande hos receptionspersonal gentemot studenter, det andra handlar om synpunkter på att stadens växel kopplar till fel person. Det beröm som registrerats rör kompetens hos avdelningen för HR och kansli.

Rapportering av lex Sarah och lex Maria

Under 2023 har 28 lex Sarah-rapporter inkommit till Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Fyra ärenden är fortfarande under utredning. Antalet rapporterade händelser har minskat med 17 rapporter jämfört med föregående år. Den minskade mängden beror främst på att entreprenadverksamheterna, som fram till 1 december har ansvarat för bostad med särskild service respektive daglig verksamhet enligt LSS, har rapporterat i mindre utsträckning än tidigare. Tre rapporter har inkommit från entreprenaderna under året jämfört med 16 ärenden förra året.

Beslut om att anmäla till Inspektionen för vård- och omsorg (IVO) har fattats i tre utredningar, vilket är två färre än föregående år. Samtliga avser egen regi och har beslutats utgöra allvarligt missförhållande. Två av dessa ärenden avser myndighetsutövning inom barn och unga (familjevård), inget beslut har inkommit från IVO. Ett ärende avser vård- och omsorgsboende på Hemmet för gamla somatik. I det ärendet har IVO bedömt att anmälan inte faller inom ramen för anmälningsskyldigheten enligt lex Sarah då utredningen visar på att den allvarliga händelsen inte uppkommit på grund av brister i verksamheten. IVO avslutade ärendet utan vidare åtgärder.

Fem utredningar har bedömts som påtaglig risk för missförhållande och 12 utredningar har bedömts som ett missförhållande. I en utredning har bedömningen varit att händelsen inte är ett missförhållande eller en risk för missförhållande.

Antalet rapporterade missförhållanden från förvaltningens egna verksamheter varierar mellan enheterna, från inga till fyra rapporter. Föregående år kunde förvaltningen urskilja att utförarverksamheterna rapporterat i större utsträckning jämfört med myndighetsutövande enheter. Under år 2023 har fler rapporter inkommit från myndighetsutövande enheter, och antalet rapporter är mer jämnt fördelade mellan utförarverksamhet och beställarenhet. Det finns ett fortsatt behov av att öka kompetensen och stärka arbetssätt som främjar systematiskt kvalitetsarbete. Myndighetsutövande enheter rapporterar främst brister i rättssäkerhet vid handläggning och genomförande. Förvaltningen ser ett behov av att sammanställa bakomliggande orsaker för bristerna i rättssäkerhet i handläggning och genomförande för att kunna undersöka eventuella mönster och trender.

En utredning enligt lex Sarah ska utredas skyndsamt. Sedan 2022 har förvaltningen fört statistik över utredningstid, det vill säga antal dagar från att lex Sarah-rapport inkommit tills att beslut fattats. Under 2023 varierade utredningstiden mellan nio och 63 dagar vilket kan jämföras med 2022 års utredningstid som låg mellan sju och 132 dagar.

46 dagars utredningstid är medeltal för samtliga utredda händelser, vilka innefattar rapporter från egen regi, entreprenad samt från privata utförare inom LOV-avtal. Medeltal för utredningstid för lex Sarah-rapporter som inkommit från egen regi är också 46 dagar, detta är rapporter som förvaltningen själv ansvarar för att utreda. Förvaltningens målbild är att slutföra utredningar inom fyra veckor från att rapport inkommit som rör egen regi-verksamhet. Under 2023 uppnåddes målet i sju utredningar av totalt 24 stycken från egen regi.

Under året har inga händelser rapporterats enligt lex Maria i likhet med föregående år.

Under året har lex Sarah-utredare tillsammans med MAS/kvalitetsutvecklare besökt

majoriteten av förvaltningens enheter som omfattas av bestämmelserna om lex Sarah. Under träffarna presenterades statistik över inkomna lex Sarah-rapporter till Skarpnäcks stadsdelsnämnd och medarbetarna fick även information om rapporteringsskyldigheten.

Förvaltningens lex Sarah-ansvariga har månadsvisa ärendedragningar tillsammans med lex Sarah-utredare och MAS/kvalitetsutvecklare där samtliga inkomna lex Sarah systematiskt går igenom. Diskussion förs kring beslut, ställningstaganden och åtgärder i syfte att utveckla och stärka förvaltningens övergripande arbete kring missförhållanden. Uppföljningen av avslutade lex Sarah-utredningar har stärkts genom dokumenterad uppföljning av åtgärder. Stadsdelsnämndens lokala rutin för lex Sarah-hantering är reviderad.

Jämställdhetsanalys lex Sarah

Av de inkomna rapporter som rör en enskild brukare avser 13 kvinnor och 9 män. För de händelser där kön inte finns angivet beror det på att rapporten rör flera brukare eller att utredning ännu inte är avslutad. Flest rapporter har inkommit från avdelningen för äldreomsorg vilket är ett verksamhetsområde där fler kvinnor än män ansöker om och mottar stöd- och hjälpinsatser.

Förvaltningen anser sig inte ha tillräckliga underlag för att kunna göra en jämställdhetsanalys över rapporterade lex Sarah. Förvaltningen ämnar göra en jämförelse över tid om två till tre år för att se om det går att utläsa några mönster i rapporteringen av lex Sarah kopplat till kön.

Resultat från verksamhetsuppföljningar av externa utförare

Tre verksamhetsuppföljningar har genomförts under året hos externa utförare inom daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning. Uppföljningarna är gjorda på uppdrag av socialförvaltningen och har genomförts enligt socialförvaltningens uppföljningsmall. Samtliga av verksamheterna har bedömts drivas enligt avtal. Vidare har två verksamhetsuppföljningar har gjorts på nämndens entreprenader inom socialpsykiatri. Utifrån de underlag som har legat till grund för uppföljningarna är bedömningen att verksamheterna till största del bedrivs i enlighet med gällande avtal. Den ena verksamheten behöver inkomma med underlag som stärker att minst 80 procent av personalen har adekvat utbildning för att arbeta med målgruppen.

Sex verksamhetsuppföljningar har genomförts inom nämndens tidigare entreprenader gällande gruppboende LSS och daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning. Samtliga verksamheter har sedan den 1 december 2023 övergått till annan privat utförare förutom en verksamhet som återtagits i egen regi. Verksamhetsuppföljningarna har sammantaget visat att verksamheterna till största del bedrivit sin verksamhet i enlighet med gällande avtal och lagstiftning. Under uppföljningarna framgår det att samtliga verksamheter under året främst fokuserat på planerad verksamhetsavveckling.

Nio verksamhetsuppföljningar har genomförts på särskilda boenden i privat regi. Uppföljningarna är gjorda på uppdrag av äldreförvaltningen och är genomförda enligt äldreförvaltningens uppföljningsmodell. Sju verksamheter har bedömts ha de förutsättningar som krävs för att bedriva en god och säker vård och omsorg. Hos två verksamheter kvarstår ett visst utvecklingsbehov kopplat till bland annat rutiner, egenkontroller, riskanalyser och hantering av synpunkter, klagomål och avvikelser. Äldreförvaltningen är informerad om

uppmärksammande brister.

För mer utförlig information om bedömning av verksamheternas kvalitet se bilaga 3:2, Verksamhetsuppföljningar 2023.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Checklista för årlig uppföljning

Förvaltning har under 2023 varit pilot i staden för att införa ett nytt digitalt arbetssätt för att följa upp det systematiska arbetsmiljöarbetet. Under hösten införde sedan staden det nya arbetssättet och det är första gången som förvaltningens samtliga enheter följer upp årets arbetsmiljöarbete i samverkan med de fackliga förbunden på detta sätt. Systemet ger också stöd i andra delar av det systematiska arbetsmiljöarbetet och dessa nya arbetssätt implementeras i förvaltningen under 2024.

Den årliga uppföljningen visar att förvaltningen har ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete med några utvecklingsområden som beskrivs nedan.

Förbättringsområden - analys av utfall

Några enheter uppger att de endast delvis bedriver ett främjande arbete med tidiga insatser för ett hållbart arbetsliv på arbetsplatsen. Arbetet med bland annat friskfaktorer utvecklas under 2024.

Några enheter uppger att skriftliga rutiner som beskriver hur det systematiska arbetsmiljöarbetet går till på arbetsplatsen delvis saknas. Dialog om vilka behov som finns för att komplettera förvaltningens arbetsmiljöhandbok och enheternas egna rutiner pågår.

Planerade åtgärder ska dokumenteras, några enheter svarar att det delvis görs i handlingsplaner. Några enheter uppger att de delvis följer upp vidtagna åtgärder genomförts i syfte att kontrollera att de fått avsedd effekt. Åtgärder ska dokumenteras och det finns mallar som stöd för detta. Dialog med berörda enheter förs så att åtgärder dokumenteras och att åtgärder följs upp för att säkerställa att de har avsedd effekt.

Framgångsfaktorer - analys av utfall

Uppföljningen visar att flera områden fungerar väl på samtliga enheter. Skriftlig uppgiftsfördelning finns på samtliga enheter för alla som tilldelats arbetsmiljöuppgifter. Både chefer och medarbetare har kunskaper om hur de ska utföra arbetet på ett säkert sätt på samtliga enheter och medarbetare har också möjlighet att medverka i verksamhetens systematiska arbetsmiljöarbete, t ex i dialog med sina kollegor och sin chef enskilt eller på arbetsplatsträffar. Undersökningar genomförs löpande av verksamhetens arbetsmiljö gällande så väl fysisk, organisatorisk och som social arbetsmiljö på samtliga enheter.

Under 2023 har förvaltningen startat arbetet med friskfaktorer i dialog med samtliga chefer och det arbetet fortsätter under 2024. Det finns ett stort intresse i verksamheterna att öka kunskapen om friskfaktorer och fortsätta arbetet med friskfaktorer på respektive enhet. När det arbetet utvecklas stärks dialog och kunskap bland medarbetare om förebyggande och

främjande arbetsmiljö, samt kopplingen till stadens personalpolicy om också är stadens och förvaltningens arbetsmiljöpolicy.

Varje år genomför förvaltningen en två dagars arbetsmiljöutbildning som riktar sig till både till chefer och skyddsombud. Utöver det finns varje termin möjlighet att delta i utbildning i social och organisatorisk arbetsmiljö för chefer och skyddsombud

Föregående års aktiviteter från årlig uppföljning - analys av utfall

Alla enheter har arbetat med att följa upp utvecklingsområden från förra årets uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Flera verksamheter har under 2023 arbetat med att göra stadens personalpolicy, tillika arbetsmiljöpolicy, mer känd bland medarbetarna. Detsamma gäller målen för varje enhets respektive arbetsmiljöarbete avseende både den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Resultatet för dessa områden visar på förbättrat resultat i årets uppföljning.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Stadsdelsdirektör	2024-02-01